

BETO YINDULA YESU -- YANDI KELE NANI?

Baleso na Moyo ya Yesu

1. Moyo ya Yesu yantikaka nki ntangu?
2. Yesu bakaka mbotika.
3. Yesu nungaka mpukumunu.
4. Yesu bingaka balonguki ti longaka bo.
5. Yesu songaka balonguki nki mutindu kusamba Nzambi.
6. Yesu longaka bantu.
7. Yesu belulaka bantu.
8. Yesu katulaka bampeve ya mbi.
9. Yesu kwikilaka Bible.
10. Mpila vandaka ve kukanga Yesu na bandinga na Yandi.
11. Yesu tedimisaka bafwa.
12. Yesu longaka na bingana.
13. Yesu salaka kaka mbote.
14. Ata masa ti mupepe lemfukaka na Yesu.
15. Bana kumisaka Yesu bu Yandi kotaka na Yerusalemi.
16. Bambeni tulaka Yesu na zulu ya kulunsi sambu na kufwa Yandi.
17. Yesu fwaka na zulu ya kulunsi sambu na masumu na beto.
18. Yesu telamaka na lufwa, ti bantu mingi monaka Yandi na moyo.
19. Nki mutindu Yesu ke sadisa beto bubuyai ?
20. Revisio ya baverse
21. Revisio ya baleso

Leso 1. Moyo ya Yesu yantikaka nki ntangu?

Luka 10:18; Yoane 1:1-3, 14, 8:58, 10:30, 17:18, 24

Kikuma ya Leso Yai:

Na nsuka ya lesu yai, bana ta zaba nde Yesu yantikaka ve na lubutuku na Yandi, kansi Yandi kele Nzambi ya ke zingaka mvu ya mvu, Yandi mpi kulumukaka kukuma mwana, mpi kuzinga na kati na beto bonso muntu. Yo yina, bo ta sambila Yandi na ntima na bo yonso.

Verse ya Kulonguka:

Yoane 1:1,14

1 Ntangu Nzambi vandaka me sala ntete ve bima yonso, Ndinga vandaka. Ndinga vandaka ti Nzambi, Ndinga vandaka Nzambi.

14 Ndinga kitukaka muntu. Yandi zingaka na kati na beto. . .

Bankunga ya Kwenda Nzila Mosi ti Leso Yai:

[Longi, bankunga yai kele na mukanda ya MCE, «Bankunga ya Ecodim ». Na kati na yo, sola yina ya bana zaba, to sola mosi kaka kulonga bo, ti kuyimba yo mbala na mbala na kati ya lesu.]

MAZONO, BUBU, MVU YA MVU

MWANA NZAMBI MENE KUMA AWA

BANDEKE KELE YIMBA

NA MBETO YA NSUKAMI

EMMANUELE

MBOTE BO YONSO ZABA

Kuyantika Leso:

Nani ke na moyo bubu, yandi nangula diboko. Ee, beto yonso ke na moyo bubu. Matondo na Nzambi.

[Longi, sola mwana mosi ti yula yandi mutindu yai:]

- Kana beto yindula bamvula 100 me luta, keti nge vandaka na moyo ntangu yina? (Ikele ve.)
- Nki ntangu moyo na nge yantikaka ? (Ee, mbala mingi beto yindula nde moyo na beto yantikaka na lubutuku na beto.) Kieleka, moyo na beto yantikaka bangonda 9 na ntwala na yo, ntangu mama na beto bakaka divumu.
- Beto yelaka ntete na kati ya divumu ya mama, mpidina ve? (Ee, yo kele mpidina.)
- Nki ntangu moyo ya Yesu yantikaka? Keba na mvutu nge pesa. Yindula mbote. (Yesu yantikaka ve na lubutuku na Yandi. Yandi mpi yantikaka ve ntangu Mama Maria bakaka divumu na Yandi.)

Yesu zingaka na ntwala ya ntangu yina.

- Ntangu Yesu vandaka kuzinga na ntoto, kana muntu yulaka Yandi, 'Keti Nge vandaka na moyo bamvula 100 me luta?' Yandi lenda vutula nde, 'Ee.'

- Kana muntu yulaka Yandi, ‘Yesu, keti Nge vandaka na moyo bamvula 1,000 me luta?’ Yandi lenda vutula nde, ‘Ee.’
- Kana muntu yulaka Yandi nde, ‘Yesu, keti Nge vandaka na moyo bamvula 10 zillion me luta?’ Yandi lenda vutula nde, ee. Ee, ti Yandi ta tuba ya kieleka.
- Nki mutindu moyo ya Yesu ? Beto ta mona mvutu ya ngiufula yai na lesu na beto bubuyai.

Malongi ya nene ya Lesu yai na Bandambu 5 :

1.1 Yesu yantikaka ve na lubutuku na Yandi, to na ntangu Marie bakaka divumu. Yandi vandaka kuzinga na ntwala ya mambu yina.

Kutanga bandinga ya Yesu na Yoane 8 :58 :

« *Ntangu Abrahami vandaka me butuka ntete ve, Mono kele. »*

Kuyula bana :

- Yesu tubaka nde Yandi vandaka kuzinga na ntwala ya nani ?
(Abrahami)
- Abrahami vandaka nani ?
(Tata ya Bayuda ti tata ya lukwikilu ya zingaka bamvula 2,000 na ntwala ya Yesu.)
- Yesu tubaka nde Yandi vandaka, to nde Yandi kele ?
(Yandi kele. Present, sesepiyai.)
- Nani kaka muntu ya lenda tuba nde Yandi kele present, ata bamvula mingi me luta ?
(Kaka Nzambi ya ke zinga mvu ya mvu.)
- Yesu ke tuba awa nde Yandi kele nki mutindu ?
(Mvu ya mvu, Nzambi)

Kutanga bandinga ya Yesu ya nkaka na Luka 10 :18 :

“*Mono monaka Satana ke kutaka na zulu, ke kwisa kubwa na ntoto bonso nzasi.*”

Kuyula:

- Yesu monaka nani kubwa na zulu ?
(Satana)
- Satana vandaka ntete wanzio ya kitoko ya Nzambi salaka, kansi yandi salaka mbi kumeka kubaka sika ya Nzambi. Yo yina Nzambi kulaka yandi na zulu, yandi kubwaka tii na ntoto. Nki ntangu mbala ya ntete ya nge bambuka Satana vandaka kumonika na ntoto ?
(Na Kilanga ya Eden, ntama ve na nima ya Nzambi salaka Adami ti Eva [Kuyantika 3 :1-6].)
- Yindula mbote. Kana Yesu monaka Satana kubwa, ti Satana monikaka na Kilanga ya Edeni, yai ke songa nde Yesu zingaka na ntwala ya mambu yai, to na nima na yo ?
(Na ntwala na yo, na mpila nde Yandi vandaka kuna kumona mambu yina.)

- Mambu yina salamaka kiteso ya bamvula 4,000 na ntwala ya lubutuku ya Yesu. Kansi Yesu monaka yo. Nki mutindu Yandi monaka mambu ya lutaka bamvula 4,000 na ntwala ya lubutuku na Yandi?

(Bonso Yandi zingaka mvu ya mvu.)

1.2 Yesu zingaka ti Yandi salaka na kimvuka ti Tata Nzambi ti Mpeve-Nzambi kuganga bima yonso.

Kutanga : Yoane 1 :1-3

1 Ntangu Nzambi vandaka me sala ntete ve bima yonso, Ndinga vandaka. Ndinga vandaka ti Nzambi. Ndinga vandaka Nzambi.

2 Ya kieleka, Yandi Ndinga vandaka ti Nzambi na luyantiku.

3 Nzambi salaka bima yonso na lusadisu na Yandi ; Yandi salaka ata kima mosi ve kukonda Yandi.

Kuyula bana :

- Zina mosi sambu na Yesu na baverse yai kele nki ?
(Ndinga)
- Ndinga yina zingaka na ntwala ya nki ?
(Na ntwala Nzambi salaka bima yonso.)
- Nki Ndinga yai (Yesu) salaka ntangu Nzambi vandaka kusala zulu ti ntoto ?
(Yandi mpi vandaka kusala to kusadisa kuganga bima yina.)
- Na baverse yai, keti beto ke mona nde Tata Nzambi ti Ndinga (Yesu) vandaka kunwana, to bo vandaka na kintwadi ?
(Kunwana ve. Bo vandaka kusala na kintwadi.)
- Keti beto lenda tuba nde Yesu kele Ngangi ya bima yonso ?
(Ee, Yandi kele Ngangi.)
- Keti beto lenda tuba nde Yesu zingaka mvu ya mvu ?
(Ee.)
- Nki ntangu Yesu yantikaka ?
(Yandi yantikaka ve, sambu Yandi vandaka mvu ya mvu.)

Bana lenda sala kusonga malongi yai :

Bana yonso sala cercle ya nene na diboko na bo. Bonso Nzambi, cercle kele na luyantika ve, nskuka mpi ve. Ntangu bo ke sala cercle, bo tuba na ritime nde : **Ye-su zin-ga-ka mvu ya mvu !**
(Repeter)

1.3 Yesu vandaka Nkwa mosi ya Trinité to Nzambi 'Mosi na Tatu'—Nzambi mosi kaka, kansi bankwa tatu.

Kutanga bandinga ya Yesu na: Yoane 10 :30

"Tata ti Mono, beto kele muntu mosi kaka."

Kuyula:

- Nani kele mosi ti Yesu?
(Tata Nzambi.)
- Keti beto bakristi kwikila nde Banzambi kele tatu?
(Ikele ve. Nzambi kele kaka mosi, kansi Yandi kele na bankwa tatu.)
- Nzambi mosi na bankwa tatu—beto binga yai nki?
(Trinité to 'Mosi na Tatu')
- Yesu kele nani--Nzambi Tata, to Nzambi Mwana, to Mpeve ya Nzambi?
(Yesu kele Nzambi Mwana, to beto lenda tuba nde, Mwana ya Nzambi.)

Bana Yimba:

Nkunga, 'Emmanuele'

1.4 Yesu vandaka na kintwadi ya kitoko, ti luzolo ya nene na kati ya Nzambi 'Mosi na Tatu.' Nzambi Tata, Nzambi Mwana ti Nzambi Mpeve, bo yonso tatu zolanaka mvu ya mvu.**Kutanga bandinga ya Yesu ke tuba na Tata Nzambi na bisambu: Yoane 17 :24**

. . . Nge vandaka kuzola Mono ntangu ntoto vandaka me salama ntete ve. »

Kuyula:

- Na luyantiku, na ntwala ntoto vandaka me salama ntete ve, nani vandaka kuzola Yesu?
(Tata Nzambi)
- Nki kele na kati ya Tata Nzambi, Yesu Mwana-Nzambi, ti Mpeve ya Nzambi?
(Luzolo ikele, ti luzolu me vandaka mvu ya mvu na kati na bo.)

Bana Yimba:

Nkunga: 'Mazono, Bubu, Mvu ya Mvu'

1.5 Yesu mosi ikele Nzambi kibeni, ya kulumukaka na ntoto yai sambu na kukuma Mvulusi na beto.**Kutanga : Yoane 1 :14, 17 :18**

1 :14 Ndinga kitukaka muntu. Yandi zingaka na kati na beto. Yandi vandaka Muntu mpenza ya ntima ya mbote ti ya kieleka. Beto monaka lukumu na Yandi, lukumu yina ya Mwana yina kele mosi kaka ke bakaka na Tata na Yandi.

17:18 (Na lombilu, Yesu ke tuba na Tata sambu na balonguka na Yandi nde: "Mono me tinda bo na bantu ya nsi-ntoto mutindu Nge tindaka Mono na bo."

Kuyula:

- Ndinga vandaka Nzambi ya salaka zulu ti ntoto. Yandi kitukaka nki?
(Yandi kitukaka Muntu.)

- Yai salamaka nki ntangu?
(Ntangu Mpeve ya Nzambi pesaka Mama Maria divumu sambu yandi kubuta.)
- Lukumu beto monaka na Yesu vandaka bonso lukumu ya nani ?
(Lukumu ya Tata Nzambi.)
- Nani tindaka Yesu na nsi-ntoto ?
(Tata Nzambi me tinda Yandi.)

Kuyimba :

Nkunga « Mwana Nzambi Mene Kuma Awa »

Bajeune yindula ti solula—Yo lenda vanda mpasi kubakisa muntu ya ikele eternal. Kansi bantu ya kwikila yai ve, bo tuba nde bagas vandaka na bambwetete mvu ya mvu, ebuna gas yina salaka explosio kusala bima yonso ya beto mona, yo salaka beto mpi. Nki mutindu mbwetete lenda vanda mvu ya mvu ? Nki kele mabanza ya kulutua mbote—kutuba nde Nzambi kele mvu ya mvu, to kutuba nde mbwetete kele mvu ya mvu ? *[Moniteur, bana pesa mabanza to bo, to solula mambu yina.]*

NSUKA YA LESO :

Bonso Yesu zingaka na ntwala luyantiku ya ntoto yai, bonso Yandi zingaka mvu ya mvu, beto lenda tuba nde Yesu ikele kibeni Nzambi. Yo yina, Yandi lunga kubaka bisambu yonso ya beto. Beto kumisa Yandi na ntima na beto yonso.

Yimba : Nkunga « Kumisa Nzambi, Kumisa Yesu »

DEVOIR SAMBU NA BAKWIKIDI :

Kana nge me tula ntima na Yesu, nge me tula ntima na Nzambi Yandi mosi. Nge me kuma mukristo. Nge me kuma mwana ya Nzambi. Devoir mono ke pesa beno na mposo yai ke kwisa, yo yai : Konso lumbu, kumisa Mvulusi na beto Yesu Kristo. Samba Yandi na ntima na nge yonso.

KUBINGA BANA YA ME TULA NTIMA NA YESU NTETE VE :

Kansi, yindula mbote. Keti nge zaba mbote nde nge kele na kati ya bo ya me tula ntima na Yesu? Bantu mingi kwisa na bisambu konso mposo, kansi na ntima na bo, bo me yamba Yesu ntete ve. Keti nge bambuka ntangu ya nge bingaka zina ya Yesu sambu na kulolula masumu na nge? Keti nge bambuka ntangu ya nge me lombi Yesu nde, “Kota na ntima na mono”?

Kana nge zaba ve mbote-mbote, nge lenda zenga mambu yina bubuyai. Nge lenda kuna madesu na nge na kilanga ya Yesu. Kana nge zola kuzenga mambu yai sambu nge kuzaba ya kieleka nde nge me guluka, na nima ya ecodim me mana, nge basika ve, kansi nge kwisa vanda awa *[Longi, songa wapi bana lenda kwenda kana bo ke sosa kuyamba Yesu]*. Mono ta kwisa kusadisa nge.

===

NSUKA YA LESO 1

===

Leso 2. Yesu bakaka mbotika

Matayo 3 :1-2, 13-17 ; Marko 1 :4-11 ; Luka 3 :15-16, 23 ; Yoane 1 :19-36

[Moniteur, mikanda yonso ya Moyo ya Yesu tuba sambu na mbotika na Yandi. Beto me baka Matayo 3:1-2 bonso baz, ebuna beto me yika na kati-kati ndambu badetai ya kele na mikanda ya nkaka. Nge moniteur tanga mikanda iya yonso na preparatio na nge kuyidika lesa, kansi na ntangu ya kulonga bana, nge ta landa kaka baverset na mpila beto me sonika na lesa.]

REVISIO:

Nani lenda songa beto mambu mosi ya bo longukaka sambu na Yesu na mposo me luta?

[Moniteur, pesa bana nzila kutuba.]

- Ee, Yesu ikele kibeni Nzambi
- Moyo ya Yesu yantikaka ve ntangu Yandi butukaka na ntoto yai.
- Yesu Yandi mosi salaka sikamosi ti Tata Nzambi mpi na Mpeve ya Nzambi sambu na kuganga ntoto yai, ntangu, ngonda, bambwetete, ti bima yonso ya kitoko ya beto mona na ntoto yai, mpi na zulu.

KULANDA DEVOIR:

Na mposo me luta, beto pesaka beno bakristo nki devoir?

(Ee, beto lombaka beno kusamba Yesu konso lumbu na ntima na nge yonso. Nani bambukaka kusala yo na mposo yai? Nani ta songa beto mutindu yandi salaka yo? [Longi, pesa bana nzila kupesa rapport ya nkufi ti felisite bo ya mekaka kusala yo.])

Kikuma ya Leso yai:

Na nsuka ya lesa yai, bana ta bakisa nde Yesu bakaka mbotika na nsi ya masa, to na kati ya masa. Ebuna bo, na nima bo kuma bakwikidi, bo mpi ta vanda na nzala kubaka mbotika mpila Yesu bakaka yo. Yo yina, bakwikidi ya me baka mbotika ntete ve, bo ta solula ti pasteur, to bo ta sonika zina sambu na kuzwa mbotika, to kukota malongi ya mbotika.

[NB na moniteur: Bibuti ya bana fweti ndima nde bana na bo baka mbotika. Yai kele ntangu ya mbote ya pasteur to moniteu lenda solula ti bibuti kutendula bo mambu yina. Kana bibuti zaba Yesu ntete ve, yai kele ntangu ya mbote kusolula ti bo nzila ya mpulusu.]

Bankunga ya Kwenda Nzila Mosi ti Leso Yai:

(Longi, bankunga yai kele na mukanda ya MCE, «Bankunga ya Ecodim ». Na kati na yo, sola yina ya bana zaba, to sola mosi kaka kulonga bo, ti kuyimba yo mbala na mbala na kati ya lesa.)

KANA NGE ME VULUSWA (Verse 2)

KUMISA NZAMBI (Verse 3)

MONO KELE NA NZO KITOKO (Verse 8)

MBOTIKA TA GULUSA NGE

Verse ya Kulonguka :

Kolosai 2 :12

Sambu, ntangu beno bakaka mbotika, Nzambi zikaka beno kisika mosi ti Kristo ; Yandi tedimisaka beno na lufwa nzila mosi ti Kristo sambu beno tulaka ntima na Nzambi nde, na ngolo na Yandi, Yandi tedimisaka Yesu na lufwa.

Kuyantika Leso :

Mwana mosi zina ya Timi, yandi ndimaka Yesu bonso Mvulusi na yandi. Yandi zolaka kulemfuka na Yesu na mambu mingi, kansi yandi zolaka ve kubaka mbotika. Yandi monaka mfunu na yo ve. Yandi zolaka masa mingi ve, ebuna kana yandi yindulaka mbotika, yo pesaka yandi kaka boma. Bana, nki nge banza ? Mbotika kele mfunu, to mfunu ve sambu na bakristo ? Na lesu ya beto bubu, beto ta yindula nki mutindu Yesu bakaka mbotika. Na nima, beto ta mona mpila kuzenga nki Timi fweti sala.

Bangindu ya Nene ya Leso na Bandambu 7 :**2.1. Yoane Baptiste samunaka ti botikaka bantu sambu bo yilama kuyamba Mesia.**

Kutanga : Matayo 3 :1-2, Marko 1:7-8

Matayo 3:1-2

1 Na ntangu yina, Yoane-Baptiste kwendaka na ntoto ya zelo na zelo ya Yudea; yandi yantikaka kulonga

2 nde: "Beni balula ntima sambu Kimfumu ya Nzambi me kuma pene-pene !

Marko 1 :7

Yandi vandaka kulonga nde, "Muntu mosi ke kwisa na nima na mono ; Yandi me luta mono na ngolo. Mono me fwana ve ata na kuniika sambu na kukangula bansinga ya basandale na Yandi.

Marko 1 :8 Mono me botika beno na masa, kansi Yandi ta botika beno na Mpeve ya Nzambi."

Kuyula:

- Nki vandaka kisalu ya Yoane-Baptiste?
(Kusamuna ti kubotika bantu sambu bo yilama kuyamba Mesia.)
- Yoane salaka kisalu na yandi wapi?
(Na ntoto ya zelo na zelo na Yudea)
- Yandi songaka bantu kusala nki?
(Kubalula ntima sambu Kimfumu ya Nzambi me kuma pene-pene.)
- Yoane longaka nde Muntu ya ta landa yandi, Muntu yina ta luta yandi na nki?
(Kuluta yandi na ngolo.)
- Yoane monaka nde yandi vandaka ya lunga ve kusala nki ?
(Ata kuniika kukangula bansinga ya basandali.)
- Yoane pesaka mbotika na yandi na nki ?
(Na masa.)
- Kansi muntu ya ta landa yandi, Yandi ta botika bantu na nki?
(Na Mpeve ya Nzambi)

Bana kusonga nki me salama :

Bana yonso sala bageste bonso bo ke botikaka bantu na nsi ya masa.

Bana yimba ti kina :

Yoane songaka bantu nde, Mesia ta kwisa.

Yoane songaka bantu nde, Mono ke Mesia ve !

Yoane songaka bantu nde, Mesia kele nene !

2.2. Yoane Baptiste tubaka nde yandi vandaka ve Mesia, kansi Mesia ta landa yandi, ti Mesia ta luta yandi na ngolo.**Kutanga : Yoane 1 :19-23a**

Yoane 1 :19 Bamfumu ya Bayuda ya Yerusalemi tindaka banganga-Nzambi ti bantu ya dikanda ya Levi na kwenda kuyula Yoane nde: "Nge kele nani? Mambu ya Yoane vutulaka yo yai:

Yoane 1 :20 "Mono kele Mesia ve."

Yoane 1 :22 Bo nde: "Kansi nge kele nani? Beto fweti kwenda kupesa mvutu na bayina tindaka beto. Nki nge ke tuba sambu na nge mosi?"

Yoane 1 :23a Yoane nde: "Mono kele ndinga ya muntu mosi ke tuba ngolo na ntoto ya zelo na zelo: 'Beno yidika nzila ya kusungama sambu na Mfumu!' . . .

Kuyula bana :

- Bamfumu ya Bayuda ya Yerusalemi tindaka bantu kuyufula Yoane nki ? ("Nge kele nani ?")
- Yoane bakisaka mabanza na bo, yo yina yandi songaka bo ve yandi vandaka nani, kansi yandi songaka bo yandi vandaka nani ve. Yandi Yoane vandaka nani ve ?
(Yandi tubaka, "Mono kele Mesia ve." Yandi bakisaka nde kieleka, bo sosaka kuzaba kana yandi vandaka Mesia.)
- Na nima, bo yulaka yandi nki diaka ? ("Nge kele nani ? . . . Nki nge ke tuba sambu na nge mosi ?")
- Yoane vutulaka nde yandi vandaka kaka nki?
(Ndinga ya muntu ya ke songa bantu nde bo yidika nzila ya kusungama sambu na Mfumu.)

Bana kusonga nki me salama :

Sola mwana mosi kusala bageste bonso Yoane-Baptiste. Yandi kwisa na ntwala ya classe. Yandi kusonga bana ya nkaka nde, « Beno yilama ! Mesia ke kwisa ! »

Bana ya nkaka yula yandi nde, « Nge kele nani ? Keti nge kele Mesia?"

Yoane vutula nde, "Mono kele Mesia ve, ve, ve ! »

Bana yimba ti kina :

Yoane, keti nge ikele Me-si-a ?

Mono, Yoane ? Ve, ve, ve !

2.3. Ntangu Yesu lombaka mbotika ya Yoane, ntete Yoane buyaka, kansi Yesu bendaka yandi, ebuna yandi ndimaka kupesa Yesu mbotika.

Kutanga : Matayo 3 :13-15

Matayo 3 :13 Ntangu yai, Yesu katukaka na ntoto ya Galilea, Yandi kwendaka na nzadi ya Yordani sambu na kubaka mbotika na Yoane.

14 Kansi Yoane vandaka kubuya nde: "Mono muntu zolaka kubaka mbotika na Nge, kansi Nge muntu me kwisa awa na mono !"

15 Kansi Yesu tubaka nde: "Yo vanda mpidina na ntangu yai. Sambu mutindu yai beto ta lungisa luzolo ya Nzambi." Ebuna Yoane ndimaka.

Kuyula bana :

- Sambu na nki Yesu kwendaka na nzadi ya Yordani?
(Sambu na kubaka mbotika ya Yoane.)
- Sambu na nki Yoane zolaka ve kubotika Yesu?
(Sambu yandi monaka bonso yo vandaka Yesu ya fweti botika yandi. Yai zola tuba nde Yesu me luta Yoane, ti Yesu kondaka masumu kansi Yoane me sala masumu. Yo yina, Yoane monaka nde, mbote Yesu botika yandi, kansi yo lunga ve nde yandi botika Yesu.)
- Yesu songaka Yoane nde kana yandi botika Yesu, yo ta sala nki?
(Yo ta lungisa luzolo ya Nzambi. Yo ta pesa Nzambi kiese.)
- Nki nge banza – Keti yina kele raison ya mbote kubaka mbotika ?
(Ee. Yo kele mbote kupesa Nzambi kiese.)
- Kana nge me baka mbotika ntete ve na nima nge me yamba Yesu, keti yo ta pesa Nzambi kiese kumona nge baka mbotika? Nki nge banza ?
(Ee, yo ta pesa Yandi kiese.)
- Na nima bo me solula imene, keti Yoane ndimaka kubotika Yesu?
(Ee, yandi ndimaka.)

Bana yimba ti kina:

Yoane ndimaka kubotika Yesu.

Sambu na kulungisa luzolo ya Nzambi.

2.4. Yoane botikaka Yesu na nsi ya masa, ebuna Yesu basikaka na masa.

Kutanga: Matayo 3:16a

Matayo 3:16a Ntangu yandi botikaka Yesu imene, Yesu basikaka na masa.

Kuyula:

- Na nima ya mbotika, Yesu basikaka na nki?
(Yandi basikaka na masa.)
- Kana Yandi basikaka, yai zola kutuba nde ntete Yandi salaka nki?
(Yandi kotaka na masa.)
- Nki kele mpila Yesu bakaka mbotika—kutula ndambu ya masa fioti na zulu ya ntu? To kulosa ndambu masa na zulu na luse? To kutula Yandi mvimba na nsi ya masa?
(Kutula Yandi mvimba na nsi ya masa.)

Bana kusonga nki me salama :

Ntete nge baka mwana mosi, nge songa mpila bo ke tula muntu na nsi ya masa na mbotika. Na nima, bana kwenda zole-zole. Konso mwana sala bageste bonso yandi ke botika mpangi na yandi. Na nima, bo balula ti mwana ya zole sala bageste bonso yandi mpi ke pesaka mbotika.

Bana yimba :

Nkunga, « Mbotika ta gulusa Nge Ve »

Na nima, nge yula bo nde, « Mbotika kele nki ? »

Bana vutula nde : « Kidimbu ! »

2.5. Tata Nzambi songaka bantu nde Yesu vandaka Mwana na Yandi.

Kutanga: Matayo 3:16b-17

16b . . . Ebuna zulu kangukaka sambu na Yandi, Yandi monaka Mpeve ya Nzambi ke kwisa kukulumuka bonso pizio na zulu ya ntu na Yandi.

17 Ndinga katukaka na zulu nde: “Yai kele Mwana na Mono, ya Mono ke zolaka mingi. Mono ke na kiese mingi sambu na Yandi.”

Kuyula:

- Nki mutindu Mpeve ya Nzambi monikaka na nima ya mbotika ya Yesu?
(Zulu kangukaka ti Mpeve kulumukaka bonso pizio na zulu ya ntu na Yesu.)
- Ndinga katukaka na wapi?
(Na zulu)
- Ndinga yina tubaka nki?
(Yai kele Mwana na Mono, ya Mono ke zolaka mingi. Mono ke na kiese mingi sambu na Yandi.)
- Nani vandaka kutuba mpidina?
(Tata Nzambi)
- Tata Nzambi tubaka nde Yesu vandaka nani?
(Mwana na Yandi ya luzolo)

Kusonga nki me salama :

Sola mwana mosi kusala bageste bonso Yesu, ti mosi kusala bonso Yoane-Baptiste, mwana ya nkaka kusala bonso Mpeve. Bana yina tatu kwisa na ntwala ya classe. Yoane sala bageste bonso yandi ke botika Yesu. Na nima, mwana ya ke sala bonso Mpeve, yandi nikisa misapi na yandi yantika na zulu, kulumuka tii na nsi, yo kubwa na zulu ya ntu ya « Yesu. » Na nsuka, bana yonso ya nkaka, bo tula maboko na zulu, bo kitisa yo malembe-malembe, ti bo tuba na kimvuka nde, « Yai kele mwana na Mono. Mono ke zolaka Yandi mingi. »

Bana yimba ti kina :

Nzambi na zulu me tuba :
Yesu kele Mwana na Mono
ya Mono ke zola mingi.

2.6. Yoane songaka nde Yesu kele Mwana-dimeme ya Yesu, mpi Mesia.**Kutanga : Yoane 1:29-30**

*Yoane 1 :29 Na kilumbu landaka, Yoane monaka Yesu ke kwisa na yandi. Yoane tubaka nde :
“Tala Mwana-dimeme ya Nzambi, yina ke katulaka masumu ya bantu yonso!*

*Yoane 1 :30 Yandi yai Muntu ya mono vandaka kuzabisa beno ntangu mono tubaka nde:
‘Muntu mosi ke kwisa na nima na mono, Yandi me luta mono, sambu Yandi vandaka kuzinga ntangu mono vandaka me butuka ntete ve..’*

Kuyula:

- Na kilumbu na nima ya mbotika ya Yesu, Yoane monaka Yesu vandaka kusala nki?
(Kukwisa na yandi)
- Yandi tubaka nki sambu na Yesu?
(Tala Mwana-dimeme ya Nzambi, yina ke katulaka masumu ya bantu yonso!

Kuyula bana ya Niveau secondaire :

- Beno bambuka nde Bayuda, bo salaka nki na mwana ya dimeme ?
(Bo sadilaka bo bonso nkailu sambu Nzambi lolula masumu na bo.)
- Yai zola kutuba nde Yesu ta sala nki ?
(Yandi ta kufwa sambu Nzambi lenda lolula masumu na bo.)
- Ntete Yoane vandaka kutuba nde Mesia ta kwisa, Yandi ta luta Yoane na ngolo.
Ntangu yai, Yoane tubaka nde Yesu nani ?
(Yesu vandaka Muntu ya yandi vandaka kutuba ta kwisa, Mesia !)
- Yoane butukaka bangonda sambanu na ntwala ya Yesu. Yandi vandaka mbuta ya Yesu.
Ebuna, nki mutindu Yoane lenda tuba nde Yesu vandaka kuzinga ntangu mono vandaka me butuka ntete ve ?

(Yesu zingaka mvu ya mvu sambu Yandi vandaka mwana ya Nzambi. Na kimuntu, Yoane vandaka mbuta, kansi na kimpeve Yesu vandaka mbuta, sambu Yandi me zingaka mvu ya mvu.)

2.7. Mambu yai ya beto me solula, yo salamaka na simu ya Yordani ntangu Yesu vandaka kiteso ya bamvula makumi tatu.

Kutanga: Yoane 1:28, Luka 3:23a

Yoane 1 :28 Mambu yina yonso lutaka na Betania na simu ya nzadi ya Yordani, kuna ya Yoane vandaka kubotika bantu.

Luka 3 :23a Yesu vandaka kiteso ya bamvula makumi tatu ntangu Yandi yantikaka kusala kisalu na Yandi. Bo vandaka kubanza nde Yandi kele mwana ya Yozefi. . .

Kuyula:

- Mbotika ya Yesu salamaka wapi?
(Na simu ya Yordani)
- Yesu vandaka na bamvula ikwa ntangu yina?
(Kiteso ya bamvula makumi tatu)

Kumanisa Leso:

Yesu pesaka beto bakristo mbandu. Yandi vandaka na mfunu ve kubalula ntima, sambu Yandi vandaka na masumu ve ata fioti. Kansi Yandi bakaka mbotika sambu na kulungisa luzolo ya Nzambi. Mbotika na Yandi pesaka Tata Nzambi kiese. Beto mpi, na nima beto balula ntima, mbote beto baka mbotika na mpila ya Yesu salaka. Yina ta pesa Nzambi kiese mingi. Yo ta gulusa muntu ve. Dezia Yesu me gulusa nge kaka na minute ya nge tulaka ntima na Yandi. Kansi yo kele mambu mosi ya Nzambi ke zola. Yo kele kidimbu ya ke songa bantu ya nkaka nde beto me tula ntima na Yesu. Yo kele mambu mosi ya ke pesa Nzambi kiese.

Devoir sambu na bakristo :

Nge, mukristo, keti nge me baka mbotika na nima nge me guluka? Kana ve, devoir mono ke pesa nge mposho yai kele kusolula ti pasteur na mambu yina, to kusonika zina na nge na balandi sambu na kuyantika lukanu kubotama. Ntete, solula ti bibuti na nge na mambu yina, to lomba ntwadisi ya dibundu kukwisa kusolula ti bo.

Kubinga bavidu na Yesu :

Mbotika ya Bible kele kaka sambu na bo ya zaba Yesu bonso Mvulusi na bo. Kana nge zaba Yandi ntete ve, mbote kubinga zina na Yandi bubuyai. Kana nge me kwikila nde Yesu kele Mwana ya Nzambi ya fwaka na sika ya nge ti telamaka na lufwa, nge lenda samba bonso yai:

(Samba na bandinga yai, to samba na bandinga ya nge mosi, kulanda bangindu yai.)

Tata Nzambi, mono zaba nde mono me sala masumu mingi na meso na Nge. Mono zola balula ntima na mono sesepiyai. Mono zola ndima Yesu Kristo, Mwana ya Nzambi, bonso Mvulusi mpi Mfumu na mono. Kwisa kota ntima ti luzingu na mono sesepiyai. Lolua masumu yonso ya mono.

Kitula mono mukristo bubuyai. Mono sila kulanda Nge tii na nsuka ya mono. Na zina ya Yesu. Amen.

Leso 3. Yesu nungaka mpukumunu

Matayo 4 :1-11, Baebreo 4 :15

REVISIO :

Na mposo me luta, beto me mona nde :

- ✓ Nani bakaka mbotika ?
(Yesu, Yandi mosi.)
- ✓ Nani pesaka Yesu mbotika ?
(Yoane Baptiste, to Yoane ya botikaka bantu)
- ✓ Yesu bakaka mbotika nki mutindu ?
(Na nsi ya masa)
- ✓ Nani fweti baka mbotika bubuyai ?
(Bakwikidi—bo ya me yamba Yesu)
- ✓ Mbotika ke sala nki?
(Yo ke songa bantu nde beto me yamba Yesu)

KULANDA DEVOIR:

Na mposo me luta, devoir beto pesaka beno bakristo vandaka nki? Beno ya me yamba Yesu, kansi beno me baka mbotika ntete ve, nde beno sala nki? (Ee, kusonika zina na nge sambu na mbotika, to kusolula ti ntwadisi ya dibundu sambu na yo, to solula ti dibuti sambu na bo) Nani salaka yo? Nge salaka nki? Mbote nde konso mukristo baka mbotika sambu na kusonga bantu yonso nde yandi me sila kulanda Yesu.

Kikuma ya Leso yai:

Na nsuka ya lesu yai, bana ta bakisa nde mpukumunu ke kwisaka na bantu yonso, yo kwisaka ata na Yesu. Yesu nungaka mpukumunu, ebuna beto bakristo lenda nunga yo mpi na ngolo na Yandi. Yo yina, bana bakristo ta binga ngolo ya Yesu na ntangu ya mpukumunu sambu bo nunga yo, ti bo ta tuba baverse ya Bible ya ta sadisa bo.

Bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesu yai :

[Longi, bankunga yai kele na mukanda ya MCE, «Bankunga ya Ecodim ». Na kati na yo, sola yina ya bana zaba, to sola mosi kaka kulonga bo, ti kuyimba yo mbala na mbala na kati ya lesu.]

MFUMU ZABA NZILA NA MONO (Verse 3)

MWINI FIOTI NA MONO (Verse 3)

NZAMBI IKELE NENE
YESU IMENE TELAMA

Verse ya kulonguka :

1 Korinto 10 :13b

(Nzambi)...Yandi ta bika beno ve nde Satana kumeka beno na kumeka yina me luta ngolo na beno. Kansi, kana mpukumunu me kwisila beno, kaka na ntangu yo yina Nzambi ta pesa beno ngolo; mpidina mpukumunu lenda bwisa beno ve.

Kuyantika lesu :

Mwana mosi zina ya Toko vandaka kusala masumu mbala mingi. Toko vandaka mukristo, kansi yandi vandaka kutuba nde, “Mono ke na ngolo ve kubuya masumu. Kana mono yindula disumu mosi, mono fweti kaka sala yo. Yo kele mpukumunu. Nki mono lenda sala? Mono fweti bwa kaka.”

Nki nge banza ya mpila Toko tubaka? Keti yo kele kieleka nde yandi fweti kaka kusala masumu? Keti yandi fweti kubwa kaka? Bubuyai beto ta mona mpila mpukumunu kwisaka na Yesu ti mpila Yandi nungaka yo. Na nsuka ya lesu, beto ta solula mpila Toko lenda nunga mpukumunu, ti mpila beto yonso lenda nunga yo. Beto yantika na Matayo kapu 4.

Bangindu ya Nene ya Lesu na Bandambu 7:

3.1. Kaka na nima Yesu bakaka mbotika, Mpeve ya Nzambi nataka Yandi na ntoto ya zelo na zelo sambu Satana kumeka Yandi.

Kutanga: Matayo 4:1

1 Ntangu yai, Mpeve ya Nzambi nataka Yesu na ntoto ya zelo na zelo sambu Satana kumeka Yandi.

Kuyula bana :

- Nani nataka Yesu na ntoto ya zelo na zelo ?
(Mpeve ya Nzambi)
- Sambu na nki Mpeve nataka Yandi kuna ?
(Sambu Satana kumeka Yandi)
- Sika ya Satana mekaka Yesu, yo vandaka nki mutindu ?
(Ntoto ya zelo na zelo)

Kusonga nki me salama :

Sambu na kusala théâtre na kimvuka, kabisa bana na bandambu zole. Ndambu mosi ta sala bonso Mpeve ya Nzambi ya kele kunata to kubenda Yesu. Ndambu ya nkaka ta sala bonso Yesu. Bo ta landa bana ya ke sala bonso Mpeve, ti bo ta sala bonso bo ke kota ntoto mosi ya tiya mingi, ntoto ya zelo na zelo.

Kuyimba ti kukina :

Mpeve twadisaka Yesu

Sambu Satana kumeka Yandi. O, o !

3.2. Yesu salaka bilumbu 40 kukonda madia. Yo yina, Yandi waka nzala.

Kutanga : Matayo 4 :2

2 Ntangu Yesu me sala bilumbu makumi iya ya mpimpa ti ya mwini, kukonda madia, nzala simbaka Yandi.

Kuyula bana :

- Yesu salaka bilumbu ikwa na sika yina ya zelo na zelo ?
(Bilumbu 40)
- Yandi kudiaka nki na bilumbu yina 40 ?
(Ata kima ve.)
- Nki simbaka Yandi na nsuka ya bilumbu 40 ?
(Nzala simbaka Yandi.)
- Kana muntu kele na nzala, yandi ta vanda kuluta ngolo, to ngolo ve ?
(Ngolo ve.)

Kusonga nki me salama : Longi tuba nde :

- Mposo mosi ya mvimba
- Bamposo zole ya mvimba
- Bamposo tatu ya mvimba
- Bamposo iya ya mvimba
- Bamposo tanu ya mvimba
- Diaka lumbu ya mvimba
- Diaka bilumbu zole ya mvimba
- Diaka bilumbu tatu ya mvimba
- Diaka bilumbu iya ya mvimba
- Na yonso, bilumbu makumi iya
- Na nima, yandi waka nzala

Bana tuba nde :

- Yesu kudiaka ve. (Simba divumu.)
- Yesu kudiaka ve. (Simba divumu.)
- Yesu kudiaka ve. (Simba divumu.)
- Yesu kudiaka ve. (Simba divumu.)
- Yesu kudiaka ve. (Simba divumu.)
- Yesu kudiaka ve. (Simba divumu.)
- Yesu kudiaka ve. (Simba divumu.)
- Yesu kudiaka ve. (Simba divumu.)
- Yesu kudiaka ve. (Simba divumu.)
- Yesu kudiaka ve. (Simba divumu.)
- Nzala ! Nzala ! Nzala !

Kuyimba ti kukina :

Bilumbu makumi iya, Yesu kudiaka ve.

Na nima, Yandi waka nzala. Yandi waka nzala.

3.3. Satana mekaka Yesu sambu Yandi kusadila ngolo na Yandi sambu na mambote na Yandi mosi, kansi Yesu buyaka yo na ndinga ya Nzambi.

Kutanga : Matayo 4 : 3-4

3 Satana kwisaka na Yesu, yandi tubilaka yandi nde : « Kana Nge kele Mwana-Nzambi, tuba na matadi yai, yo kuma mampa. »

4 Yesu tubaka nde : « Bo sonikaka na Mukanda ya Nzambi nde : 'Muntu ke zingaka kaka ve sambu na mampa ya yandi ke diaka, kansi yandi ke zingaka mpi sambu na mambu yina yonso ya Nzambi ke tubaka. »

Kuyula bana :

- Nki ntangu Satana kwisaka kumeka Yesu ?
(Ntangu Yes vandaka na nzala mingi.)
- Nki mutindu Satana mekaka Yesu ntete ?
(« Kana Nge kele Mwana-Nzambi, tuba na matadi yai, yo kuma mampa. »)
- Kana Yesu salaka mpila ya Satana zolaka, yo zolaka kusadisa nani ?
(Yesu Yandi mosi. Yandi vandaka na nzala, ebuna, kana matadi kumaka mampa, Yandi lendaka kudia yo.)
- Keti Yesu waka to lemfukaka na Satana ?
(Ikele ve. Yandi lemfukaka na Satana ve.)
- Yesu vutulaka na Satana nki verse ya Bible ?
« Muntu ke zingaka kaka ve sambu na mampa ya yandi ke diaka, kansi yandi ke zingaka mpi sambu na mambu yina yonso ya Nzambi ke tubaka. »)
- Verse yai ke monika na Kuwakana ya Ntama, mukanda ya Kulonga 8 :3. Nki mutindu nge banza Yesu zabaka yo ?
(Mbala ya nkaka Yandi longukaka yo na nzo na Yandi na kimwana na Yandi. Beto lenda tuba mpi nde Yesu fweti zaba mukanda ya Nzambi yonso, sambu bonso Yesu kele Nzambi, Yandi mosi me songa bantu nki kusonika.)
- Yesu tubaka nde bo sonikaka bandinga yina na nki mukanda?
(Na Mukanda ya Nzambi.)
- Nki Yesu solaka—ndinga ya Satana, to ndinga ya Nzambi?
(Ndinga ya Nzambi kaka.)

Kusonga nki me salama :

Kabisa bana na bandambu zole. Ndambu ya ntete ta tuba bonso Satana nde, « *Kana Nge kele Mwana-Nzambi, tuba na matadi yai, yo kuma mampa. »* Ndambu ya zole ta vutula bonso Yesu

nde, *'Muntu ke zingaka kaka ve sambu na mampa ya yandi ke diaka, kansi yandi ke zingaka mpi sambu na mambu yina yonso ya Nzambi ke tubaka.* » Na nima, balula yo. Ndambu ya zole tuba bonso Satana, ti ndambu ya ntete vutula bonso Yesu.

Kuyimba ti kukina :

Yesu nungaka mpukumunu ya Satana! O yea! (Repete.)

3.4. Satana mekaka Yesu kusadila ngolo na Yandi kaka sambu na kudisonga, kansi Yesu buyaka yandi na ndinga ya Nzambi.

Kutanga : Matayo 4 : 5-7

5 Ntangu yai Satana nataka Yesu na Yeruzalemi, bwala ya santu, yandi tulaka Yandi na zulu ya ludi ya Nzo-Nzambi ya Bayuda,

6 ebuna yandi nde : « Kana Nge kele Mwana-Nzambi, nge kudilosa na ntoto. Sambu bo sonikaka na Mukanda ya Nzambi nde :

'Nzambi ta songa bawanzio na Yandi nki bo ta sala sambu na Nge :

Bo ta nata Nge na maboko na bo,

Mpidina dikulu na Nge ta tutana ve na ditadi.' »

7 Yesu tubilaka yandi nde : « Bo sonikaka mpi na Mukanda ya Nzambi nde : 'Kumeka Mfumu Nzambi na nge ve. »

Kuyula bana :

- Kumeka Yesu mbala ya zole, Satana nataka Yandi wapi ?
(Na Yerusalem, na zulu ya ludi ya Nzo-Nzambi ya Bayuda)
- Satana tubaka nki na Yesu mbala yai ya zole ? Nde Yesu kusala nki ?
(« *Kana Nge kele Mwana-Nzambi, nge kudilosa na ntoto.*)
- Na mpukumunu yai, nki kele kiteso mosi bonso mbala ya ntete ya Satana meka Yesu ?
(Kana Nge kele Mwana Nzambi.)
- Bambuka lesu ya mposu me luta. Nki mutindu Yesu zabaka dezia nde Yandi vandaka Mwana ya Nzambi?
(Sambu na nima Yandi me botama, zulu kangukaka ti Nzambi tubaka nde, « Yai kele Mwana na Mono ya luzolo. Mono ke na kiese sambu na Yandi. »)
- Satana yikaka nki mambu ya mpa na command na yandi mbala yai?
(Ndambu ya Ndinga ya Nzambi. Satana,yandi mpi vandaka kutuba baverse ya Bible.)
- Yandi tubaka nki?
(*Bo sonikaka na Mukanda ya Nzambi nde :*
'Nzambi ta songa bawanzio na Yandi nki bo ta sala sambu na Nge :

*Bo ta nata Nge na maboko na bo,
Mpidina dikulu na Nge ta tutana ve na ditadi.’ »)*

- Yai vandaka kieleka na kati ya Bible. Yo ke monika na Nkunga 91:11-12. Nki mutindu nge banza Satana zabaka baverse ya Bible?
(Yesu salaka Satana na ntwala Yandi salaka bibuti na beto ya ntete, Adami ti Eva. Satana vandaka nkwa ya ntama ya zabaka mambu mingi.)
- Bonso Satana me tuba ndambu ya Ndinga ya Nzambi, keti Yesu lemfukaka na yandi mbala yai?
(Ikele ve. Yesu lenda ve lemfuka na Satana.)
- Yesu vutulaka Satana nki?
(Ndinga ya Nzambi nde, ‘Kumeka Mfumum Nzambi na nge ve.’ Yai ke monika na Kulonga 6:16 na Kuwakana ya Ntama.)
- Nki bantu ya nkaka sala bubuyai ya kele bonso kudilosa na ntoto katuka na sika ya zulu?
(Bantu mingi zola sala bimpa sambu bo monika bantu ya nene na meso ya bantu.)

Kusonga nki me salama :

Ndambu ya ntete ya bana, bo sala bonso Satana ti ndambu ya zole bonso Yesu. Bana ya ke sala bonso Satana, bo tuba nde: *“Kana Nge kele Mwana-Nzambi, nge kudilosa na ntoto. Bible ke tuba nde Nzambi ta keba nge.”* Ndambu ya ke sala bonso Yesu, bo sala geste na diboko bonso kubuya. *Bo nde : « Bo sonikaka mpi na Mukanda ya Nzambi nde : ‘Kumeka Mfumum Nzambi na nge ve. »*

Na nima, bandambu zole ya bana balula ti sala parti ya nkaka.

Kuyimba ti kukina :

Ata Satana lenda tuba bandinga ya Bible.

Yandi kaka balula yo,

Kukwikila yandi ve!

3.5. Satana bendakka Yesu kusamba yandi Satana, kansi Yesu buyaka yandi diaka na ndinga ya Nzambi.

Kutanga : Matayo 4 : 8-10

8 Ebuna Satana nataka Yesu na zulu ya ngumba ya nda mpenza, yandi songaka Yandi bimfumum yonso ya nsi-ntoto ti lukumu na yo.

9 Satana tubaka nde : « Yai yonso ya Nge ke mona, mono ta pesa Nge yo kana Nge fukama sambu na kusamba mono. »

10 Yesu vutulaka nde : « Katuka, Satana ! Sambu bo sonikaka na Mukanda ya Nzambi nde : ‘Nge fweti samba Mfumum Nzambi na nge. Kaka Yandi mpamba nge fweti samba ! »

Kuyula bana :

- Kumeka Yesu mbala ya tatu, Satana nataka Yesu wapi ?
(Na zulu ya ngumba ya nda)
- Satana songaka Yesu nki ?
(Bimfumu yonso ya nsi-ntoto ti lukumu na yo)
- Satana tubaka nde yandi zolaka kupesa Yesu nki ?
(Bimfumu yina yonso ti lukumu na yo)
- Satana zolaka nde Yesu kusala nki ?
(Kufukama ti kusamba yandi.)
- Keti Yesu lenda kusamba Satana ?
(Ikele ve, sambu Yesu kele Mwana-Nzambi ya gangaka Satana.)
- Yesu songaka Satana kusala nki ?
(Katuka !)
- Yesu vutulaka yandi nki diaka ?
(*"Bo sonikaka na Mukanda ya Nzambi nde : 'Nge fweti samba Mfumu Nzambi na nge. Kaka Yandi mpamba nge fweti samba !' "* Verse yai ke monika na Kuwakana ya Ntama, Kulonga 6:13.)
- Nki ke songa beto nde kikuma ya Satana vandaka kaka nde Yesu kusamba yandi?
(Yai vandaka mbala ya nsuka nde Satana mekaka Yandi.)
- Satana mekaka Yesu mbala tatu. Bonso mbala, Yesu vutulaka Satana nki mutindu?
(Na kutuba ndinga ya Nzambi.)

Kusonga nki me salama :

Ndambu mosi ya bana sala bonso Satana. Bo nata Yesu na zulu ya ngumba ya nene, bo songa Yandi bimfumu ya ntoto na ntwala na bo. Ebuna bo tuba nde, « Mono ta pesa Nge bimfumu yai yonso. Kaka kusamba mono ! » Ndambu ya zole ya bana, bo sala bonso Yesu. Bo songa diboko bonso bo ke buya, ti bo vutula nde, *"Bo sonikaka na Mukanda ya Nzambi nde : 'Nge fweti samba Mfumu Nzambi na nge. Kaka Yandi mpamba nge fweti samba !' "* Na nima, bandambu zole ya bana balula ti sala parti ya nkaka.

Kuyimba ti kukina :

*Bo sonikaka na Mukanda ya Nzambi nde :
'Nge fweti samba Mfumu Nzambi na nge.
Kaka Yandi mpamba nge fweti samba !*

3.6. Satana bikaka Yesu, ebuna bawanzio ya Nzambi kwisaka kusadisa Yandi.

Kutanga : Matayo 4 : 11

11 Ntangu yai, Satana bikaka Yandi ; bawanzio kwisaka kukuma, bo yantikaka kusadila Yesu.

Kuyula bana :

- Na nima Satana manisaka kumeka Yesu, nki salamaka ?
(Satana bikaka Yandi, ebuna bawanzio ya Nzambi kwisaka kukuma. Bo yantikaka kusadila to kusadisa Yesu.)

Kusonga nki me salama :

Ntete, bana yonso sala bonso Satana. Bo kwenda, bo bika Yesu.
Na nima, bo yonso sala bonso bawanzio ya ke kwisa kusadisa Yandi.

Kuyimba ti kukina :

Bawanzio ya Nzambi kwisaka
Kusadisa Yesu.

3.7. Na moyo na Yandi ya mvimba, Yesu nungaka mpukumunu. Yandi salaka ata disumu mosi ve.

Kutanga : Baebreo 4 :15

15 Mfumu na beto ya banganga-Nzambi Yandi mpi ke monaka mpasi kana beto ke bwa na masumu. Sambu Satana vandaka kumeka mfumu na beto ya banganga-Nzambi na mambu yonso bonso yandi ke mekaka beto mpi, kansi Yandi salaka masumu ve.

Kuyula bana :

- Verse yai ke songa nde Yesu kele nani ?
(Mfumu na beto ya banganga-Nzambi)
- Satana me meka Yesu nki mutindu ?
(Mpila mosi bonso yandi ke mekaka beto.)
- Nki luswaswanu na kati na beto ti Yesu na mambu yina ?
(Beto me bwa, beto me sala masumu. Kansi Yesu salaka masumu ve.)

Kusonga nki me salama :

Mwana mosi sala bonso Yesu. Bana yonso ya nkaka sala bonso Satana. Bo benda Yesu na bageste ti tuba nde, "Sala mbi. Lemfuka na mono." Yesu buya na bageste ti tuba nde, "Satana, katuka. Ndinga ya Nzambi ke tuba yai..."

Kuyimba ti kukina :

Nani me nunga mpukumunu ya Satana ?
Yesu, Mvulusi na beto ! (Repeter)

Devoir sambu na bakristo:

Beno ya me yamba Yesu na ntima na beno, keti beno zaba baverse ya Bible? Kana beno zaba baverse ya mingi, yai kele mpila mosi beno lenda nunga mpukumunu ya Satana, bonso Yesu salaka. Nge mukristo, keti nge ta tula ngolo mposo yai kulonguka verse ya Bible ? Na mposo yai, dibanza ta kwisa na nge kubenda nge kusala mambu ya Nzambi ke zola ve. Kele Satana ya ke pesa mabanza ya mutindu yina. Bambuka baverse ya Bible ya ke tadila mambu yina. Buya konso dibanza Satana ta pesa nge na ngolo ya Nzambi. Masumu fweti bwisa nge ve. Buya Satana, ebuna yandi ta bika nge.

Kubinga bo ya me yamba Yesu ntete ve:

Kansi nge ta vanda na ngolo kubuya Satana kaka kana nge me yamba Yesu Mwana ya Nzambi. Kana nge me yamba Yandi, Mpeve na Yandi ke zinga na kati ya nge. Kana nge zaba ve kana nge me yamba Yesu, bubuyai kele ntangu ya mbote kuzenga mambu yina.

Nge lenda kota na dikanda ya Nzambi bubuyai. Yesu lenda kuma Mvulusi na nge kaka bubuyai. Kaka binga zina na Yandi na lukwikilu yonso. Songa Yandi nde nge kele muntu ya masumu, kansi bubu, nge ke tula ntima na Yandi sambu Yandi gulusa nge. Kana nge sala yo bubuyai, na nima ya ecodim, kwisa ti songa mono, sambu mono lenda yangalala ti nge.

===

NSUKA YA LESO 3

===

Leso 4. Yesu bingaka balonguki ti longaka bo

Matayo 4 :18-22 (Simon Pierre & André, Yakobo & Yoane); Yoane 1 :43-51 (Filipo ti Natanaele); Matayo 9 :9-13, Marko 2:14, Luka 5:27 (Matayo). Liste ya balonguki yonso : Matayo 10 :2-4, Marko 3:18, Luka 6:13-16. Yai kele bisika ya ke tanga bahistoire yina. Baverse mingi yai ke kwenda nzila mosi, ebuna na kati ya lesa, beto me tula kaka mbala ya ntete ya Bible tuba konso mambu.

REVISIO:

- ✓ Nki salamaka na nima ya mbotika ya Yesu, ti na nima ndinga katukaka na zulu nde, “Mwana na Mono ya luzolo, Yandi yai”?
- ✓ Nani mekaka Yesu Kristo?
- ✓ Mbala ikwa Yesu kubwaka na masumu?
- ✓ Konso mbala ya Satana kwisaka kumeka Yesu, Yesu vutulaka nki mutindu?

KULANDA DEVOIR :

Nani ta songa beto nki mpukumunu yandi monaka na mposo me luta ? [*Longi, kana bana ke na nsoni kutuba, nge vanda dezia na ngindu kusonga bo mpukumunu mosi ya nge me mona, ya kele mbote sambu na bamvula na bo. Songa bo mpi sambu na nki mambu yina bendaka nge, ti nki mutindu nge nungaka mpukumunu yina.*]

Ntangu nge monaka mpukumunu, nki nge salaka ?

Kikuma ya Leso yai :

Na nsuka ya lesa yai, bana ta zaba nde Yesu bingaka balonguki na Yandi mosi-mosi, ebuna muntu na muntu zengaka kana kulanda Yandi. Yandi kele kubinga beto mpi, ebuna muntu na muntu na kati na beto fweti zenga kulanda Yesu to kulanda Yandi ve. Yo yina, konso mwana ta zenga na ntima na yandi yonso kulanda Yesu Kristo.

Bankunga ya Kwenda Nzila Mosi ti Leso Yai :

(Yonso kele na mukanda ya MCE, Bankunga ya Ecodim)

BALOBİ YA BANTU

BALONGUKI KUMI NA ZOLE

BANA YA NZAMBI TELAMA

BU YESU KELE NA MONO

LANDA, MO' TA LANDA NGE, MFUMU

MFUMU ZABA NZILA NA MONO

MONO ME SILA KULANDA YESU

Verse ya Kulonguka :

Mameme na Mono ke waka ndinga na Mono : Mono zaba bo, bo ke landaka Mono.

Yoane 19:27 (Bandinga ya Yesu Kristo)

Kuyantika Leso :

Mbala mingi bantu yindula nde, “O, kana mono zingaka na ntangu ya Yesu! Kana mono monaka Yandi!

Kana mono waka malongi na Yandi! Kana mono vandaka na mpila kusimba diboko na Yandi! Mono zolaka kuvanda longuki na Yandi ya ngolo!

Kansi Yesu zola beto kuvanda balonguki na Yandi bubuyai, na ntangu ya Yandi me tula beto awa na nsi-ntoto. Ndinga yai, ‘longuki’ zola songa nde, muntu ya ke landa longi na yandi sambu na kulonguka. Beto mpi lenda landa Yesu sambu beto longuka nki Yandi zola kusonga beto. Yesu kele na ksalu sambu na beto kusala bubuyai. Na lesu ya beto bubuyai, beto zola kuyindula mpila Yesu bingaka balonguki na Yandi, ti mpila Yandi ke binga beto bubuyai.

Bangindu ya Nene ya Lesu na Bandambu 5 :

4.1. Yesu monaka Simoni Piere ti leki na yandi Andre na dizanga ya Galilea, sika bo vandaka kuloba bambisi ya masa. Yandi bingaka bo kukuma balonguki na Yandi, ebuna bo bikisaka bukondi na bo, ti bo landa Yesu.

Kutanga: Matayo 4:18-20

18 Ntangu Yesu vandaka kuluta na lweka ya dizanga ya Galilea, Yandi monaka bampangi zole, Simoni (yina ya bo ke bingaka mpi Piere,) ti Andre, leki ya Simoni. Bo ke losa bukondi na masa, sambu bo vandaka na ksalu ya kuloba bambisi.

19 Yesu tubilaka bo nde: “Beno kwisa landa Mono. Mono ta longa beno na kuloba bantu. »

20 Bo bikisaka babukondi na bo nswalu, ebuna bo landaka Yandi. »

Kuyula bana :

- Yesu vandaka kuluta na lweka ya nki masa ?
(Dizanga ya Galilea)
- Yesu monaka nani ?
(Bantu zole—Simoni ti leke na yandi Andre)
- Nki vandaka ksalu na bo ?
(Bo bantu ya lobaka bambisi ya masa.)
- Yesu tubaka nki sambu na kubinga bo ?
(“Beno kwisa landa Mono. Mono ta longa beno na kuloba bantu.”)
- Nki vandaka mvutu na bo?
(Bo bikisaka babukondi na bo nswalu, ebuna bo landaka Yesu.)

Kusonga nki me salama :

Sola mwana mosi kusala bonso Yesu na mwa-theatre. Bana yonso ya nkaka sala bonso Simoni ti Andre; bo vanda kulosa babukondi na masa. “Yesu” binga bo nde, “Beno kwisa landa Mono.” Bana yonso bika babukondi na bo na ntoto, bo landa Yesu.

Kuyimba ti kukina :

Nkunga **BALOBİ YA BANTU** (Nkunga yai kele na Mukanda ya MCE, Bankunga ya Ecodim, Edition 2018.

Mo' ta longa beno kuloba bantu
 Kuloba bantu, Kuloba bantu
 Mo' ta longa beno kuloba bantu
 Kuloba bantu, Kuloba bantu
 Kaka landa Mono

Kaka landa Mono
 Kaka landa Mono (Aleluya)
 Mo' ta longa beno kuloba bantu
 Kaka landa Mono !

4.2. Yesu monaka bampangi zole diaka, Yakobo ti Yoane, bana ya Zebedeo. Yandi bingaka bo, ebuna bo bikisaka bwatu ti tata na bo, bo landaka Yesu.

Kutanga : Matayo 4 :21-22

21 Ntangu Yandi me kwenda mwa-ntama fioti, Yandi monaka bampangi zole diaka, Yakobo ti Yoane, bana ya Zebedeo. Bo vandaka na bwatu ti tata na bo Zebedeo ; bo vandaka ke yidika babukondi na bo. Yesu bingaka bo.

22 Bo bikisaka bwatu ti tata na bo nswalu, ebuna bo landaka Yesu.

Kuyula bana :

- Na nima Yesu me kwenda mwa-ntama fioti, Yandi monaka nani ?
(Yakobo ti Yoane, bana ya Zebedeo. Bo mpi vandaka balobi ya bambisi ya masa.)
- Bo vandaka ti nani ?
(Tata na bo Zebedeo)
- Bo vandaka kusala nki ntangu Yesu bingaka bo ?
(Kuyidika babukondi na bo na kati ya bwatu)
- Keti bo sadilaka ntangu mingi kulanda Yesu ?
(Ikele ve. Bo landaka Yandi nswalu.)
- Bo bikisaka nki sambu na kulanda Yesu ?
(Bwatu na bo ti tata na bo)

Kusonga nki me salama :

Kabisa bana na bandambu, bana 4 na konso ndambu. Na konso ndambu, mwana mosi ta vanda Yesu, mosi Papa Zebedeo, mosi Yakobo ti mosi Yoane. Bo yonso ya kele Yakobo, ti bo ya kele

Yoane, bo ta kota na babwatu, sikamosi ti Papa na bo Zebedeo. (*Babwatu kele kaka imaginaire.*) Bo sala bageste bonso bo ke yidika babukondi na bo. (*Babukondi kele kaka imaginaire.*) Yesu tambula fioti, ebuna Yandi mona bo. Yandi binga nde, « Yakobo ti Yoane, kwisa kulanda Mono. » Bo solula fioti ti Papa Zebedeo. Papa nikisa ntu bonso Yandi ke ndima, bo simbana nswalu, ebuna Yakobo ti Yoane bika Papa Zebedeo, bo kwenda kulanda Yesu.

Kuyimba ti kukina :

Nkunga MONO ME SILA KULANDA YESU

Na meme ton, yimba bandinga yai:

Yakobo ti Yoane

Yesu bingaka bo.

Yakobo ti Yoane

Bo landaka Yandi. Ee, ee,

Bo landaka Yandi.

4.3. Yesu kutanaka ti Filipino ti Natanaele ; Yandi bingaka bo kulanda Yandi.

Kutanga: Yoane 1 :43-49

43 Na kilumbu landaka, Yesu kanaka nde Yandi fweti kwenda na ntoto ya Galilea. Yandi kwisaka kukutana na Filipino. Yesu tubilaka yandi nde : « Kwisa landa Mono ! »

44 (Filipo vandaka muntu ya bwala Betsaida : Andre ti Piere vandaka kuzinga mpi na bwala yina.)

45 Na nima, Filipino monanaka na Natanaele. Filipino nde : « Beto me mona muntu yina ya Moize sonikaka na mikanda ya Bansiku sambu na Yandi, muntu yina ya bapofete mpi vandaka kutuba, Yandi kele Yesu, mwana ya Yozefi ya bwala Nazareti. »

46 Natanaele yulaka Yandi nde : « Keti mambu ya mbote lenda katuka na Nazareti ? Filipino nde : « Kwisa kutala. »

47 Ntangu Yesu monaka Natanaele ke kwisa na Yandi, Yandi tubaka sambu na Yandi nde : « Tala muntu ya kieleka mpenza ya Israele. Mambu ya luvunu kele ve na yandi. »

48 Natanaele yulaka Yandi : « Nki mutindu Nge me zabaka mono ? » Yesu nde : « Ntangu Filipino me binga nge ntete ve, Mono monaka nge me vanda na nsi ya nti ya bafigue. »

49 Ebuna Natanaele tubilaka Yandi nde : « Longi, Nge kele Mwana-Nzambi ! Nge kele ntotila ya Israele ! »

Kuyula bana :

- Yesu monaka Filipino wapi ?
(Na nsi ya Galilea, sika Yesu kanaka nde Yandi fweti tambula.)

- Filipino monaka nani ti songaka yandi mambu ya Yesu ?
(Natanaele.)
- Filipino tubaka nde nani me sonika sambu na Yesu ?
(Moize ti bapofete na mikanda ya Kuwakana ya Ntama.)
- Sambu na nki Natanaele monaka yo mpasi kukwikila nde Yesu vandaka Mesia?
(Sambu Yesu vandaka muntu ya Nazareti. Yandi vandaka kuzinga na bwala Nazareti ntangu Yandi vandaka Mwana ya fioti na nzo ya Yozefi ti Maria. Mbala ya nkaka Natanaele bakisakaka nde Mesia ta butuka na Betelemi. Yandi me bakisa ntete ve nde ata Yesu zingaka na Nazareti na kimwana na Yandi, Yandi butukaka na Betelemi bonso Ndinga ya Nzambi tubaka.)
- Ntangu Natanaele vandaka na keti-keti na ntima, Filipino lombaka yandi kusala nki?
(Kwisa tala.)
- Yesu monaka Natanaele ke kwisa na Yandi. Yandi tubaka nki?
(Tala muntu ya kieleka mpenza ya Israele. Mambu ya luvunu kele ve na yandi.)
- Natanaele yulaka Yesu nki?
(Nki mutindu nge me zabaka mono ?)
- Yesu pesaka nki mvutu na Natanaele?
(Ntangu Filipino me binga nge ntete ve, Mono monaka nge me vanda na nsi ya nti ya bafigue.)
- Natanaele bakisaka nki ntangu yina ?
(Yandi bakisaka nde Yesu vandaka Mwana-Nzambi.)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso na kimvuka tuba na ritima:

Be-TO me MO-na ME-si-a

Ya Mu-KAN-da ya NZA-mpi.

Kuyimba ti kukina :

Filipo songaka Natanaele

Ye yandi kwisaka na Yesu.

Ye yandi kwikilaka Yesu.

4.4 Yesu bingaka Matayo, ya vandaka muntu ya kufutisa bantu mpaku. Matayo bikisaka kisalu na yandi sambu na kulanda Yesu.

Kutanga : Matayo 9 :9

:9 Yesu katukaka na kisika yina. Ntangu Yandi vandaka ke luta, Yandi monaka muntu mosi mevanda na bilo ya kufutisa bantu mpaku, zina na yandi Matayo. Yesu tubilaka yandi nde: "Kwisa landa Mono." Matayo telemaka, ebuna yandi landaka Yesu.

Kuyula bana :

- Matayo vandaka wapi ntangu Yesu monaka yandi ?
(Na bilo ya kufutisa bantu mpaku)
- Nki nge banza? Bantu vandaka kuzola bantu ya futisaka bo mpaku, to ve?
(Bo zolaka bantu yina ve. Bo zolaka bo ve sambu bantu yina salaka ve na mpila ya vandaka juste. Bo wilaka bantu mawa ve. Bo bakaka mpaku na konso mpila, bo pesaka bantu mpasi mpi mingi.)
- Yesu bingaka Matayo na nki bandinga?
(Kwisa landa Mono.)
- Matayo salaka nki ntangu yina?
(Yandi telemaka, yandi landaka Yesu.)

Kusonga nki me salama :

Bana zole sala theatre kusonga mpila Matayo vandaka kupesa bantu mpasi, mpila Yesu bingaka yandi, ti mpila yandi bikisaka kosalu na yandi sambu na kulanda Yesu.

Kuyimba ti kukina :

(Ton : Yesu azali awa)
Yesu bingaka Matai (3x)
Landa Mono !

Matayo landaka Yandi (3x)
'Fumu Yesu !

Kutanga diaka: Marko 2:13-14

13 Yesu kwendaka diaka penepene na dizanga ya Galilea. Bantu mingi vandaka kwenda na Yandi. Yandi vandaka kulonga bo.

14 Ntangu Yandi vandaka ke luta, Yandi monaka Levi mwana ya Alfeo, me vanda na biro ya kufutisa bantu mpaku. Yesu tubilaka yandi nde: "Kwisa landa Mono." Levi telemaka, ebuna yandi landaka Yesu.

Kuyula bana :

- *Beto longuka nki mambu ya mpa na mpila Marko sonikaka mambu yai ?*

4.5 Yesu sambaka ngolo, ebuna Yesu bingaka mpi balonguki ya nkaka. Yonso vandaka kumi na zole ya tambula ti Yandi mingi.

Kutanga: Luka 6:12-16.

12 *Na ntangu yina, kuvandaka kilumbu mosi Yesu kwendaka na ndambu ya bangumba sambu na kusamba Nzambi.*

13 *Ntangu ntangu me tana, Yandi bingaka balonguki na Yandi. Yandi solaka bantu kumi na zole na kati na bo na kuvanda bantumwa na Yandi. Bantu yina ya Yandi solaka bo yai :*

14 *Simoni (yina ya Yandi pesaka zina ya nkaka, Pière) ti leki na yandi Andre, Yakobo, Yoane, Filipino, Bartelemi,*

15 *Matayo, Toma, Yakobo mwana ya Alfeo, Simoni (yina ya bo vandaka kubinga 'revolisionere'),*

16 *Yudasi mwana ya Yakobo, ti Yudasi Iskariote yina ta teka Yesu.*

Kutanga: Marko 3:17b

Marko yika mambu yai sambu na Yoane ti Yakobo: . . . "Yesu pesaka bo zina ya nkaka, Boanergesi, disongidila nde: "Bantu yina kele bonso makelele ya nzasi"

Kuyula bana :

- Yesu salaka nki na ntwala Yandi bingaka balonguki na Yandi kukuma bantumwa ? (Yandi sambaka Nzambi mpimpa ya mvimba.)
- Balonguki ya kumaka bantumwa vandaka ikwa ? (12—Kumi na zole)

Kusonga nki me salama :

Bana sala theatre. Mwana mosi sala bonso Yesu. Yandi songa bantu na diboko, ebuna binga zina na bo kukuma bantumwa. Ntangu Yesu sola muntu, muntu yina kwisa kuvanda penepene na Yesu, ntu na nsi na mpila mosi ya kudikulumususa. 'Yesu' ta binga bazina yai: Simoni, Andre, Yakobo, Yoane, Filipino, Bartelemi, Matayo. Toma, Yakobo mwana ya Alfeo, Simoni revolisionere, Yudasi mwana ya Yakobo, Yudasi Iskariote.

Kuyimba ti Kukina :

Yimba nkunga, "Balonguki Kumi na Zole."

Kumanisa Leso :

Yesu bingaka balonguki kumi na zole sambu na kutambula ti Yandi. Na nima Yandi vutukaka na zulu, bo vandaka bantumwa ya songaka mambu yonso bo me mona ntangu bo vandaka ti Yandi. Bubuyai, Yandi mpi ke binga beto kuvanda balonguki na Yandi. Bambuka, 'longuki' kele muntu ya landa longi mosi sambu na kulonguka mambu na yandi. Beto lenda landa Yesu sambu na kulonguka mambu na Yandi. Beto lenda kuma balonguki na Yandi.

Devoir sambu na bakristo :

Muntu lenda landa Yesu Kristo ve, kana yandi me zaba Yesu ntete ve. Yindula fami na nge, bampangi na nge, banduku na nge. Na kati na bo, nani zaba Yesu ti nani zaba Yesu ntete ve ? Kana bantu ikele ya me zaba Yandi ntete ve, yantika kutula bo na lombilu. Na nima, sosa ntangu ya nge lenda solula ti bo sambu na Yesu. Mono ta yula beno na mposo me luta, nani me mona mpila kusonga bampangi nsangu ya Yesu.

Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve :

Mbala ya nkaka nge mosi, nge lenda landa Yesu ve, sambu ata nge ke kwisaka na ecodim, nge me yamba Yesu ntete ve na ntima ti na luzingu na nge. Kana nge me yamba Yandi ntete ve, zaba nde Yandi kele kubinga nge bubuyai. Yandi ke kinga mvutu na nge.

Keti nge ta yamba Yandi? Ketu nge ta songa Yandi nde nge kele nkwa-masumu, nge ke na mawa sambu na masumu na nge, nge kwikila Yesu Kristo me fwa na zulu ya kulunsi sambu na nge, Yandi telamaka na lufwa. Lomba Yandi kukota na ntima ti na luzingu na nge. Yandi silaka nde, “Konso muntu yina ta kwisa na Mono, Mono ta buya yandi ve” (Yoane 6:37b). Yesu ta buya nge ve! Kaka kwisa na Yandi.

Ketu nge ta kwisa na Yandi bubuyai? Nge lenda kwisa na Yandi konso ntangu, na konso sika nge ikele. Kansi kana nge ke sosa lusadisu na mambu yina, to muntu kusamba ti nge, mono zola sadisa nge. Kaka songa mono na nima ya classe to konso ntangu, “Sadisa mono kuyamba Yesu.” Mono ta vanda na kiese kusadisa nge.

===

NSUKA YA LESO 4

===

Leso 5. Yesu songaka balonguki nki mutindu kusamba Nzambi

Matayo 6:5-13

Kulanda devoir ya mposo me luta:

Na mposo me luta, beto pesaka beno bakristo devoir kutula na lombilu banduku ti bampangi ya zaba Yesu ntete ve. Nani yantikaka kusamba sambu na bo? Nani monaka mpila kusolula ti muntu na mposo me luta sambu na Yesu? *[Moniteur, lomba muntu ya me solula ti bampangi mpila kusonga nki yandi me sala ti nki mvutu yandi me zwa. Konso mposo, pesa kikesa na bana ya meka kusala badevoir ya beto kele kupesa bo.]*

Revisio:

- ✓ Beto tuba nde Yesu bingaka balonguki na Yandi. Ndinga yai “longuki” zola kutuba nki? (Muntu ya landa longi sambu na kulonguka)
- ✓ Ntangu Yesu bingaka balonguki, keti Yandi tendulaka bo mingi, to ve? (Ikele ve. Yandi tubaka kaka na nkufi, bonso, “Kwisa, landa Mono.”)
- ✓ Nani lenda tanga zina ya longuki mosi ya Yesu? *[Moniteur, tanga na misapi tii ntangu ya bo me tanga bazina yonso 12. Kana yai kele mpasi, yimba nkunga, nkunga, ‘Balonguki Kumi na Zole’ sambu na kubambuka bazina yina.]*
- ✓ Keti Yesu me manisa kubinga balonguki na Yandi yonso ? (Ikele ve. Yandi ke binga beto mpi bubuyai.)

Bankunga ya Kwenda Nzila Mosi ti Leso Yai :

(Bankunga yai yonso kele na mukanda ya MCE, ‘Bankunga ya Ecodim’, Edition 2018. Yimba yina ya bana ke zaba, to sola mosi ya mpa kulonga bo, ebuna yimba yo mbala na mbala na kati ya leso ti program yonso ya ecodim.)

KUMISA NZAMBI

LOMBA NA NZAMBI KAKA

LUKA 4 :8

NKEMBO, NKEMBO

NZAMBI KUWA NA SUKA

NZAMBI TA KUWA NGE

ZITISA ZINA YA YESU

Verse ya Kulonguka :

9 Tala mutindu beno fweti sambaka Nzambi:

‘Tata na beto kele na zulu,

Zina na Nge ya santu kuvanda ya lukumu,

10 Kimfumu na Nge kwisa,

Luzolo na Nge kusalama awa na ntoto bonso na zulu.

11 Pesa beto bubu yai madia yina ya beto ke na yo mfunu.

12 Lolula beto bantu ya masumu

mutindu beto mpi me lolulaka

bantu yina me salaka beto mbi.

13 Kubikisa beto ve na kumona mpasi

ya kuluta mingi, kansi katula beto na maboko ya Muntu ya Mbi.

(Matayo 6:9-13)

Kuyantika Leso :

Mwana mosi zina ya Dabi zolaka kusamba Nzambi. Kansi na nzo na yandi, bampangi na yandi sambaka Nzambi ve. Yandi me wa bantu mingi kusamba ve. Kaka yandi zabaka nde, bonso yandi me yamba Yesu bonso Mvulusi na yandi, ntangu yai, yandi me kuma mukristo. Ebuna, mbote yandi samba konso lumbu. Dabi zolaka mingi kusamba Nzambi.

Kansi nki mutindu? Lombilu fweti vanda nda? Bandinga to baphrase special vandaka ya yandi fweti tuba ? Yandi ta lombamba Nzambi nki? Nki mutindu yandi lenda zaba nde Nzambi ta zola, mpi Nzambi ta ndima lombilu na yandi?

Balonguki ya Yesu mpi zolaka kuzaba nki mutindu kusamba Nzambi. Yo yina, Yesu pesaka bo malongi yai:

Bangindu ya Leso na Bandambu 7 :

5.1 Yesu longaka nde beto ke samba Nzambi sambu na makutu na Yandi, sambu na makutu ya bantu ve.

Kutanga: *Matayo 6:5*

5“Kana beno ke samba Nzambi, beno vanda ve bonso bantu ya luvunu. Bo ke zolaka kuvanda na kutelama sambu na kusamba na banzo ya bisambu ti na bampambu ya nzila sambu bantu yonso kumona bo. Mono ke tubila beno mambu ya kieleka: Bo me bakaka ntama matabisi na bo.

6 Kansi kana nge ke zola kusamba, kota na suku na nge, kanga kielo, ebuna samba Tata na nge yina ke monikaka ve. Ebuna Tata na nge yina ke monaka mambu yina ya nge ke salaka na kinsweki, Yandi ta pesa nge matabisi.

Kuyula bana :

- Yesu tubaka nde bantu ya luvunu ke sambaka nki mutindu ?
(Bo ke sosa nde bantu kumona bo.)
- Yesu tubaka nde bantu ya mutindu yina, bo me baka ntama matabisi na bo. Nki matabisi yina ?
(Matabisi na bo kele yina ya bo sosaka—kumonika ya bantu.)
- Keti Nzambi ta pesa bo matabisi ya nkaka ?
(Ikele ve. Bo me baka dezia matabisi na bo. Bo sosaka ve lusadisu ya Nzambi ; bo sosaka kaka kumonika ya bantu. Bo me zwa yina ya bo sosaka.)
- Kana beto samba kumonika na bantu ve, kansi kaka ya Nzambi, Yandi ta pesa beto nki ?
(Yandi ta pesa beto matabisi.)

- Kana beto samba Nzambi na kinsweki, sambu na nki beto fweti vanda na boma ve nde Nzambi ta wila beto ve ?
(Sambu Nzambi ke mona yina ya beto sala na kinsweki.)

Kusonga nki me salama :

Na theatre, bana tatu (volontiers) songa nki mutinu bantu ya nkaka ke samba kaka sambu na kumonika ya bantu. Na nima, yula bana yonso kana Nzambi ke wa bo? (Ikele ve.) Sambu na nki? (Matabisi na bo kele kumonika ya bantu.)

Ebuna, bana tatu ya nkaka songa nki mutindu bantu lenda sosa kuvanda kaka bo mosi ti Nzambi. Yula bana yonso kana Nzambi ke wa bo? (Ee.) Sambu na nki? (Sambu Nzambi ke mona bo, Yandi mpi ke wa bo kusamba na kinsweki.)

Kuyimba ti kukina :

Kusamba sambu Nzambi kuwa nge;
Sambu na kumonika ya bantu ve. (Repeter)

5.2 Yesu longaka nde Nzambi ndima ve bisambu sambu yo kele nda.

Kutanga : *Matayo 6 :7-8*

7 « Kana beno ke samba, beno kutuba mingi ve bonso bamimpani. Bo ke banzaka nde Nzambi ta wa bo sambu bisambu na bisambu na bo ya nda.

8 Beno vanda ve bonso bo, sambu Tata na beno ke zabaka na ntwala mambu yina ya beno ke na yo mfunu ntangu beno me lomba Yandi yo ntete ve.

Kuyula bana :

- Kana beto samba, bisambu na beto fweti vanda nda mingi ?
(Ikele ve.)
- Nani ke na mabanza nde Nzambi fweti kuwa bo kana bo tuba mingi ?
(Bampani)
- Sambu na nki yo kele mfunu ve kutuba mingi ?
(Sambu Tata na beto na zulu ke zaba nki beto ke na yo mfunu, ata na ntwala beto lomba Yandi yo.)

Kusonga nki me salama :

Beto zaba nde muntu ke na mfunu ya madia. Bana tatu (volontiers) ta songa mpila bampani ke samba na bandinga mingi, mingi. Yula bana yonso keti mpila bo ke tubaka mingi ta sadisa nde Nzambi kuwa bo. (Ikele ve.) Na nima, bana tatu ya nkaka (volontiers) ta songa mpila muntu lenda lomba yo na bandinga fioti—direct ti simple.

Yula bana yonso keti Nzambi lenda pesa muntu yina mvutu. (Ee.) Sambu na nki ?
(Sambu Nzambi zaba dezia nde yandi kele na mfunu ya madia.)

Kuyimba ti kukina :

Ntangu nge samba,
Tuba bandinga mingi-mingi ve.
Nzambi kuzaba yina nge kele na yo mfunu. (Repeter)

5.3 Kusamba nki ? Yantika lombilu na kumisa Nzambi.

Kutanga : *Matayo 6 :9*

9 Tala mutindu beno fweti sambaka Nzambi :

*« Tata na beto kele na zulu,
Zina na Nge ya santu kuvanda ya lukumu,*

Kuyula bana :

- Yesu tubaka nde beto fweti samba nani ?
(Tata na beto kele na zulu)
- Yesu tubaka nde beto samba Santa Maria ?
(Ikele ve. Kaka Tata na beto kele na zulu.)
- Mambu ya ntete beto lomba na Nzambi nki ?
(Zina na Yandi kuvanda ya lukumu.)
- Kana beto samba, beto tula ntete mabanza na beto na nani ?
(Na Nzambi ti na lukumu na Yandi.)

Kusonga mpila yo salamaka :

Na theatre, bana zole ta yantika lombilu na liste ya nda ya bima bo zola Nzambi kupesa bo.

Na nima, bana zole ya nkaka yantika lombilu na bo na kumisa Nzambi. Yula bana yonso, nani ke samba na mpila Yesu longaka beto.

Kuyimba ti kukina :

Ntangu nge zola samba,
Kumisa Nzambi ntete ! (O yea) (Repeter)

5.4 Kusamba nki? Sosa kimfumu ya Nzambi.

Kutanga : *Matayo 6 :10*

10 Kimfumu na Nge kwisa, Luzolo na Nge kusalama awa na ntoto bonso na zulu.

Kuyula bana :

- Beto lomba nde nki kwisa ?
(Kimfumu ya Nzambi)
- Beto samba nde nki salama?
(Luzolo ya Nzambi)
- Sesepiyai, luzolo ya Nzambi ke salama wapi?
(Na zulu.)
- Beto samba nde luzolo ya Nzambi kusalama mpi wapi?
(Awa na ntoto.)

Kusonga mpila yo salamaka :

Na theatre, bana zole (volontiers) samba nde Nzambi sala kaka mabanza na bo, mpila bo zola. Yula bana yonso nde, « Nki mambu na mpila bo ke samba ? » (Mambu ikele nde Yesu longaka beto kusamba nde luzolo ya Nzambi kusalama, kansi bana yai ke lomba nde luzolo na bo kusalama.)

Na nima, bana zole ya nkaka (volontiers) samba nde luzolo ya Nzambi kusalama. Yula bana yonso nde, « Nki beno banza sambu na mpila bo ke samba ? » (Yo kele mutindu Yesu longaka beto kusamba.)

Kuyimba ti kukina :

Luzolo ya mono mosi ve,
Kansi yina ya Nzambi kusalama ! (Repeter)

5.5 Kusamba nki ? Lomba Nzambi kupesa nge yina nge ke na yo mfunu sambu na lumbu yina.

Kutanga : *Matayo 6 :11*

Pesa beto bubu yai madia yina ya beto ke na yo mfunu.

Kuyula bana :

- Yesu longaka beto kulomba Nzambi kupesa beto nki ?
(Madia yina ya beto ke na yo mfunu bubu yai.)
- Madia kele mambu mosi ya beto ke na yo mfunu konso lumbu. Nki ya nkaka beto ke na yo mfunu konso lumbu?
(Mupepe ya kupema, nzo, sika ya kulala, masa, bilele, bima ya mfunu sambu na classe)

Kusonga mpila yo salamaka :

Lomba bana kutuba bima ya bo ke na yo mfunu. Keti bo lenda lomba bima yina na Nzambi? (Ee.) Na nima, bo songa bima ya bo ke na yo mfunu na yo ve, kansi bo zola yo.

(velo, mbongo mingi, etc.) Kana bo lomba bima yina, mbote bo lomba yo 'KANA yo kele luzolu ya Nzambi' kupesa yo.

Lomba bana kutuba bima ya bo lenda vanda na mfunu na yo na nima ya bamvula, kansi bubu yai. (Muntu ya kukwela, université, camion, etc.) Keti bo lenda lomba bima yina na Nzambi? (Sesepiyai ve. Bo lomba bubuyai bima ya kele mfunu bubuyai. Ntangu bima yai ya nkaka kuma mfunu, bo lenda lomba yo ntangu yina.)

Kuyimba ti kukina :

Pesa beto bubu yai madia yina ya beto ke na yo mfunu. (Repeter)

5.6 Kusamba nki ? Lomba Nzambi kulolula masumu na nge.

Kutanga : *Matayo 6 :12*

12 Lolula beto bantu ya masumu mutindu beto mpi me lolulaka bantu yina me salaka beto mbi.

Kuyula bana :

- Sambu na nki beto fweti lomba ndolula ya Nzambi ?
(Sambu beto kele bantu ya masumu.)
- Bonso Nzambi lolula beto masumu na beto, beto fweti sala nki na bantu ya sala beto mbi?
(Beto fweti lolula bo mpi.)

Kusonga mpila yo salamaka :

Lomba bana kutelema mosi-mosi (volontieres), ti songa mpila bo ta lomba ndolula kana bo me sala mbi.

Kuyimba ti kukina :

Kulomba ndolula na mbi beto me sala.
Kupesa mpi ndolula na bantu ya nkaka
me sala beto mbi. (Repeter)

5.7 Kusamba nki ? Lomba ngolo sambu Satana kukanga nge ve na mutambu na yandi.

Kutanga : *Matayo 6 :13*

13 Kubikisa beto ve na kumona mpasi ya kuluta mingi, kansi katula beto na maboko ya Muntu ya mbi.

Kuyula bana :

- Beto lomba Nzambi kukatula beto na diboko ya nani ?
(Muntu ya mbi, to Satana)

- Beto lomba Nzambi kubikisa beto nki ve?
(Kumona mpasi ya kuluta mingi, to kumona mpukumunu ya kuluta mingi.)

Kusonga mpila yo salamaka :

Na theatre, mwana mosi sala bonso muntu ya ke mona bampasi mingi. Mwana yina dila, ebuna yandi binga nde, “Nzambi, sadisa mono!”

Kuyimba ti kukina :

Nzambi, sadisa beto na ntangu ya mpasi.
Nzambi, katula beto na diboko ya Satana. (Repeter)

Kumanisa Leso :

Yesu pesaka lombilu yai bonso patron to model. Ikele ve nde Yandi zolaka beto kusamba kaka bandinga yai. Yandi zolaka nde beto samba MUTINDU yai. Yo kele ve mpasi kusamba Nzambi. Kaka bambuka nde nge ke samba Nzambi, nge ke kudisonga ve kumonika mbote na meso ya bantu. Yindula Yandi ntete na lombilu na nge. Kumisa Yandi ti kudipesa na luzolo na Yandi. Lomba Yandi bima nge ke na yo mfunu sesepiyai. Vila ve kulomba ndolula sambu na mambi ya nge me sala. Lombilu kele kusolula ti Nzambi.

Devoir sambu na bakristo :

Kana nge zaba nde nge me yamba Yesu bonso Mvulusi na nge, Nzambi zola nge kusamba Yandi konso lumbu. Bonso nduku ya ngolo ke na kiese mona nge, ti nge ke na kiese na kuwa ndinga na yandi, Nzambi ke na kiese kana beto bakristo kwisa na Yandi na lombilu. Devoir mono ke pesa beno bakristo kele kusamba Nzambi konso lumbu na mposo yai, na mpila ya Yesu longaka beto kusamba.

Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve :

Kansi kana nge zaba nde nge me yamba Yesu Kristo ntete ve, lombilu na nge kele mfunu ve. Nge kele bonso nzenza na Nzambi. Bible ke tuba nde nge kele mbeni na Yandi. Lombilu Nzambi zola kuwa na nge kele kukwisa na Yandi na lukwikilu mpi na kudikulumusasa, kulomba Yandi sambu na kundima Mwana na Yandi Yesu Kristo, sambu na kuyamba Yandi na ntima mpi na luzingu na nge. Kana nge zola mono kusadisa nge na mambu yina, kaka kwisa kusonga mono nde, “Sadisa mono kuyamba Yesu.” Mono ta vanda na kiese ya mingi na kusadisa nge!

===

NSUKA YA LESO 5

===

Leso 6. Yesu longaka bantu

Matayo 5:1-2, 6:19-21, 24-34

Kulanda Devoir:

Na mposho me luta, beto monaka mpila Yesu longaka beto kusamba Nzambi. Beto lombaka beno bakristo kusala nki? (Kusamba Nzambi konso lumbu na mpila Yesu longaka beto.) Nani salaka yo na mposho yai?

Revisio:

- ✓ Songa bifu zole ya bampani sala na mambu ya lombilu.
(Mbala mingi bo ke samba ve sambu Nzambi kuwa bo, kansi kaka sambu bantu ya nkaka kumona bo. Diaka, bo ke samba lombilu ya nda sambu bo banza nde Nzambi fweti kuwa lombilu ya nda.)
- ✓ Songa bima tatu ya beto pesaka beto bonso intention de priere to mambu ya beto fweti samba sambu na yo.
(Zina ya Nzambi vanda ya kuzitiswa, luzolo ya Nzambi kusalama, Nzambi pesa beto bima beto ke na yo mfunu bubuyai, Nzambi lolula mbi na beto, Nzambi pesa beto ngolo na ntangu ya mpukumunu.)
- ✓ Bandinga yai ya yantika "Tata na beto", yo kele patron kusonga beto nki mutindu kusamba Nzambi, to yo kele bandinga kibeni ya beto fweti samba kaka yo konso ntangu?
(Yo kele patron. Yo ke songa beto nki mutindu kusamba Nzambi.)

Kikuma:

Na nsuka ya lesa yai, bana ta bakisa nde Yesu monaka yo mfunu mingi nde beto tula ntima na Nzambi sambu Yandi sadisa beto, mpi nde Yandi longaka beto kusosa ntete Kimfumu ya Nzambi. Yo yina, bo ta sosa Nzambi kuluta, ti tula ntima na Yandi na mambu yonso.

Bankunga:

(Moniteur, bankunga yai yonso ke monika na mukanda ya MCE 'Bankunga ya Ecodim', Edition 2018. Sola yina ya bana ke zaba, to sola mosi kulonga bo, ebuna yimba ya mbala na mbala na lesa ti program ya mvimba ya Ecodim.)

KAKA KWIKILA

MPASI TA VANDA VE

NZAMBI TA KUWA NGE

SOSA NTETE

Verse ya Kulonguka:

Beno kumona mpasi ve na kuyulaka nde: 'Beto ke dia nki?' . . . Tata na beno yina kele na zulu kuzaba nde beno ke na mfunu ya bima yina yonso. Kansi beno landa kaka na kusosa Kimfumu na Yandi (Nzambi) ti mambu yina ya Yandi ke zolaka, ebuna Yandi ta yika beno bima yina yonso. Matayo 6:31-33

Verse ya Bana ya Fioti:

. . . kusosa Kimfumu na Yandi (Nzambi) ti mambu yina ya Yandi ke zolaka . . . Matayo 6:33

Kuyidika na ntwala ya classe:

Sambu na lesu, sosa mesa mosi ya ngolo, sambu mwana fweti mata yo. Sosa mpi lele ya kufika yo. Tula yonso zole na sika nge ta longa. Sosa bilele ya ntama ya baniama me dia, ti kitini ya kibende ya me bwa matadi. Bumbu bima yina zole na kati ya kisika ya nge ke longa. Nata mpi kintuntu mosi ya kitoko.

Kuyantika Leso:

Mfumu mosi ya nene vandaka na lukano kukwisa na bwala, ti balongi ya klasi, bo vandaka kupesa konso mwana mambu mosi kusala sambu na kuyamba yandi. Bo lombaka mwana nkento mosi zina ya Tami kuyimba na lumbu yina. Tami yimbaka mbote, ebuna yandi vandaka na kiese kundima. Kansi na nima, yandi yantikaka kumona mpasi na ntima. Kana yandi bakaka cos-cos, kana yandi zwaka fièvre... Nki yandi ta lwata? Keti zapatu na yandi ta lunga kutelama na ntwala ya mfumu ? Keti-keti yantikaka kufulusa ntima na yandi. Yandi fweti sala nki?

Keti-Keti bonso yo vandaka kufulusa ntima ya bantu mingi na ntangu ya Yesu. Bubuyai beto ta mona nki Yesu longaka sambu na yo. Beto yantika na Matayo kapu 5.

Malongi ya Nene ya Leso na Bandambu 5 :**6.1. Yesu monaka bantu mingi, ebuna Yandi longaka balonguki na Yandi ti bantu yina yonso na zulu ya ngumba.**

Kutanga: *Matayo 5:1-2*

- 1 *Ntangu Yesu monaka bantu mingi-mingi, Yandi kwendaka kuvanda na zulu ya mwa-ngumba mosi. Balonguki na Yandi kwisaka penepene na Yandi,*
- 2 *ebuna Yandi yantikaka kulonga bo nde:*

Kuyula bana:

- Yesu longaka nani na zulu ya ngumba?
(Balonguki ti bantu mingi-mingi ya kwisaka na Yandi.)

Kusonga nki me salama:

Tula lele na zulu ya mesa sambu yo kituka ngumba. Mwana mosi sala bonso ‘Yesu,’ Yandi mata na zulu ya ‘ngumba’ (mesa) yina sambu na kulonga. Yandi bikala kuna bu bana yimba.

Kuyimba ti kukina:

Yesu mataka na zulu ya ngumba
Sambu na kulonga bantu.
E-ee, sambu na kulonga bantu!

6.2. Yesu longaka nde beto fweti bumba bimvwama na beto na zulu, kansi awa na nsi-ntoto ve.

Kutanga: *Matayo 6:19-21*

- 19 *“Beno bumba kimvwama awa na nsi-ntoto ve. Awa na nsi-ntoto baniama ke diaka yo, yo ke bwaka matadi, bamiyibi ke kotaka na nzo na ngolo na kwenda kuyiba yo.*

20 *Kansi beno bumba kimvwama na zulu; kuna baniama lenda dia yo ve, yo lenda bwa matadi ve, bamiyibi lenda kota mpi ve na kwenda kuyiba.*

21 *Sambu kisika kele kimvwama na nge, po pana mpi ta vanda ntima na nge.”*

Kuyula bana:

- Yesu longaka na nki mambu?
(Na mambu ya bimvwama)
- Beto fweti sala nki ve ti bimvwama ya ntoto yai?
(Beto bumba yo ve.)
- Nki mambu lenda bwila beto kana beto bumba bimvwama?
(Baniama lenda dia yo, Yo lenda bwa matadi, bamiyibi lenda yiba yo.)
- Beto tula bimvwama na beto wapi sambu mbi yai kusimba yo ve?
(Beto bumba yo na zulu.)
- Ntima na beto ta vanda wapi?
(Sika kimvwama na beto kele.)

Kusonga nki me salama:

Moniteur, tuba nde nge vandaka na kitini ya lele mosi ya kitoko, ebuna nge me bumba yo sambu nge lwata yo bubuyai. Katula lele yina ya nge me bumba. Tala mpila baniama me dia yo. Yula nani zola lwata yo. (Muntu ve.)

Tuba nde nge mpi me bumba kitini mosi ya kibende ya kitoko. Katula kibende ya me bwa matadi. Yula nani ke na mfunu na yo? (Muntu ve.)

Tuba nde nge vandaka na mbongo sambu na kusumba madia na nima ya bisambu. Sosa yo. Nge mona yo ve. Yo ke monika nde muntu me yiba yo. Nani ta sadila mbongo yina kusumba madia? (Muntu ve.)

Kuyimba ti kukina:

Bumba kimvwama na beno na zulu.

Kuna yo ta vanda mbote!

6.3. Yesu longaka nde beto lenda sadila bamfumu zole ve—Nzambi ti bimvwama.

Kutanga: *Matayo 6:24*

“Ata muntu mosi ve lenda sadila bamfumu zole. Yandi ta zola mfumu mosi kansi yina ya nkaka ve, yandi ta lemfuka na mfumu mosi kansi yandi ta vwenza yina ya nkaka. Beno mpi, beno lenda sadila bamfumu yai zole ve, Nzambi ti kimvwama. »

Kuyula bana:

- Muntu lenda sadila bamfumu ikwa ?
(Mosi kaka.)

- Kana beto zola sadila Nzambi, inki mfumu ya nkaka beto lenda sadila ve?
(Kimvwama)

Kusonga nki me salama:

Lomba bana tatu kusala theatre. Mosi kele muntu ya kosalu, zole kele bamfumu. Bamfumu zole yantika kupesa muntu ya kosalu baordre ya kele contraire. Mbandu, mosi songa yandi kukwenda na zandu kusumba orange. Ya nkaka songa yandi kukwenda na zandu ve, kukwenda sala na bilanga. Bamfumu zole simba diboko ya muntu ya kosalu, bo benda yandi na sika yai, ti na sika ya nkaka.

Kuyimba ti kukina:

Muntu lenda sadila

Bamfumu zole ve, ve, ve.

Muntu lenda sadila

Nzambi ti Kimvwama ve, ve, ve.

6.4. Yesu longaka nde beto mona mpasi ve sambu na makambo yonso ya luzingu yai, kansi beto tula ntima na Nzambi na mambu yina yonso.

Kutanga: Matayo 6:25-27

25 “Yo yina, Mono ke tubila beno nde: Beno lenda mona mpasi ve nde nki beno ta dia to nki beno ta nwa sambu na luzingu na beno, beno lenda mona mpasi mpi ve nde nki bilele beno ta lwata na nitu na beno. Keti moyo me luta madia ve na mfunu? Keti nitu me luta bilele ve na mfunu?”

26 Beno tala bandeke: Bo ke kunaka ve, bo ke katulaka bima mpi ve na bilanga, bo ke bumbaka yo na nzo ve. Kansi Tata na beno yina kele na zulu ke pesaka bo madia! Keti beno me luta bandeke ve na mfunu?”

27 Nani na kati na beno lenda yika kilumbu mosi na luzingu na yandi kana yandi tula mabanza na yandi?”

Kuyula bana:

- Yesu zola beto kumona mpasi ve na nki mambu tatu?
(Nki beto ta dia, nki beto ta nwa, nki beto ta lwatu. Madia, kunwa, ti bilele.)
- Nki mbandu Yesu pesaka mutindu Nzambi ta pesa beto madia ?
(Bandeke na zulu. Nzambi kele kudisa bo.)
- Yesu yulaka bo, ‘Keti beno me luta bandeke ve na mfunu ? ‘ Beno tuba nki na kestio yina?
(Ee, beto me luta bandeka na mfunu, sambu Nzambi salaka beto na kifwani na Yandi.)
- Kana beto tula mabanza, keti beto lenda yika lumbu mosi na luzingu na beto ?
(Ikele ve. Nzambi ta baka moyo na beto na lumbu ya Yandi me pona. Kumona mpasi na ntima, yo ta yika beto kima ve.)

Kutanga diaka: Matayo 6:28-32

28 ‘Sambu na nki beno ke tulaka mabanza na beno na bilele? Beno tala bintuntu yina kele na nseke nki mutindu yo ke kulaka: yo ke salaka ve, yo ke kuditungilaka bilele mpi ve.

29 *Kansi mono ke tubila beno nde: Ata yandi mosi Salomo, na lukumu na yandi yonso ya kimfumu, yandi lwataka bilele ya kitoko ve bonso kintuntu mosi na kati ya bintuntu yai.*

30 *Matiti yina kele bubu na nseke kansi yo bo ta zenga mbasi na kulosa yo na tiya, Nzambi Muntu ke lwatisaka yo mpidina. Ebuna, kana Yandi ke lwatisaka mpidina matiti yina, keti Yandi ta lwatisa beno ve ya kuluta mingi? A, lukwikilu na beno kele fioti mpenza!*

31 *Beno kumona mpasi ve na kuyulaka nde: ‘Beto ta dia nki? Beto ke nwa nki? Beto ke lwata nki?’*

32 *Bampani bantu ke sosaka bima yina yonso ntangu yonso. Kansi beno, Tata na beno yina kele na zulu kuzaba nde beno ke na mfunu ya bima yina yonso.*

Kuyula bana:

- **Bintuntu ke pesa beto nki leso?**
(Kumona mpasi ve na mambu ya bilele, sambu kana Nzambi lwatisa bintuntu kitoko, Yandi mpi ta lwatisa beto.)
- **Nki leso Ntinu Salomo ke pesa beto?**
(Kiteso mosi bonso bintuntu—Salomo lwatisaka bilele ya kitoko bonso Mfumu, kansi ata yandi lwatisaka ve kitoko bonso bintuntu. Yo yina, beto tula ntima na Nzambi na kulwatisa beto.)
- **Nki leso matiti ke pesa beto?**
(Nzambi lwatisa yo, ata luzingu na yo kele bilumbu fioti. Yo yina, beto lenda tula Yandi ntima kusadisa beto mpi na mambu yonso beto ke na yo mfunu.)
- **Nani bantu ke dila konso ntangu, “Beto ta dia nki? Beto ta nwa nki? Beto ta lwata nki?”**
(Bampani—bo ya zaba Nzambi ve, bo ke dila mutindu yina.)
- **Sambu na nki beto ya zaba Nzambi, beto fweti mona mpasi ve na bima mutindu yina?**
(Sambu beto zaba nde Tata na beto na zulu, Yandi zaba nde beto ke na mfunu ya bima yina yonso.)

Kusonga nki me salama:

Songa kintuntu ya kitoko ya nge me nata. Bana songa kitoko na yo na detail.

Bo tuba na ritima nde :

Nzambi me lwatisa bintuntu kitoko.

Yandi ta lwatisa mpi beto bana na Yandi.

Kuyimba ti kukina:

Tula ton na bandinga yina ti bana yimba yo.

6.5. Yesu longaka nde beto sosa Kimfumu ya Nzambi ntete, beto mona mpasi ve na makambo ya mbasi.

Kutanga: *Matayo 6:33---34*

33 *Kansi beno landa kaka na kusosa Kimfumu na Yandi ti mambu yina ya Yandi ke zolaka, ebuna Yandi ta yika beno bima yina yonso.*

34 *Yo yina, beno mona mpasi ve sambu na mambu yina ke kwisa mbasi, kilumbu ya mbasi ta vanda na mpasi na yo mosi ya kufwana. Konso kilumbu ke natilaka beto mpasi, mfunu kele ve na kuyika diaka mpasi ya nkaka. »*

Kuyula bana:

- Nki mambu zole ya nene beto bakristo fweti landa ?
(Kusosa Kimfumu ya Nzambi, ti kusosa mambu ya Nzambi ke zolaka)
- Sambu na nki beto vanda na boma ve nki mbasi ta natila beto?
(Sambu konso kilumbu ke natilaka beto mpasi, mfunu kele ve na kuyika diaka mpasi ya nkaka.)

Kusonga nki me salama:

Bana tanga 1,2,1,2,1,2,etc. Mwana ya ntete tuba nde : Beto landa kaka na kusosa Kimfumu ya Nzambi. Mwana ya zole tuba nde, « Ti mambu ya Yandi ke zolaka. » Mwana ya tatu tuba bonso mwana ya ntete, etc. tii bana yonso me tuba.

Kuyimba ti kukina:

Nkungu : SOSA NTETE KIMFUMU YA ZULU

Kumanisa Leso:

Beno bambuka Tami, ya vandaka na mpasi na ntima sambu na kukwisa ya mfumu na bwala na yandi ? Nki konse beto lenda pesa yandi ? (Kumona mpasi ve, kutula mambu yonso na maboko ya Nzambi, kulanda kaka kusosa Nzambi ntete na luzingu na yandi.)

Yesu monaka nde ntima ti mabanza ya bantu me fuluka na bima mingi ya ntoto yai. Yandi zolaka kuvutula mabanza na beto na Nzambi. Beto tula Yandi ntima sambu na mambu yonso ya beto ke na yo mfunu. Beto sosa Yandi ntete-ntete na luzingu na beto. Beto yindula ve, "Nki mona ta lwata?" kansi beto yindula, "Nki mutindu mono lenda pesa Nzambi kiese na luzingu na mono?"

Devoir sambu na Bakristo :

Nge ya tuba nde nge kele mukristo, keti nge ke yindula konso lumbu nki mutindu nge lenda pesa Nzambi kiese na lumbu yina ? Devoir mono ke pesa beno bakristo, yo yai : Konso lumbu na mposo yai, yindula, « Nki mutindu mono lenda sosa Kimfumu ya Nzambi bubuyai ? Nki mutindu mono lenda pesa Nzambi kiese bubu ?

Kubinga bana na Yesu :

Kansi nge, mbala ya nkaka nge me balula ntima ntete ve na Yesu. Ata beto me tuba yo konso mposo, mbala ya nkaka nge me yamba Yandi ntete ve. Kuyindula ve nde nge kele mukristo kaka sambu nge kwisa na ecodim. Kukuma mukristo, nge fweti balula ntima na nge kubika masumu, mpi kuyamba Yesu Kristo. Kana nge zola mono kusadisa nge na mambu yina, kwisa na mono na nima ya ecodim. Kaka songa mono nde, "Mono zola yamba Yesu." Mono ta vanda na kiese ya mingi kusadisa nge!

===

NSUKA YA LESO 6

===

Leso 7. Yesu belulaka bantu

Matayo 8:5-17

Kulanda devoir: Na mposo me luta, beto lombaka beno bakristo, muntu na muntu kuyindula konso lumbu nki mutindu nge lenda sosa Kimfumu ya Nzambi, ti nki mutindu nge lenda pesa Nzambi kiese na lumbu yina. Nani mekaka kusala yo na mposo me luta? Nge sosaka Kimfumu ya Nzambi nki mutindu? Nki mutindu nge salaka kupesa Yandi kiese?

Revisio:

[Moniteur, lomba volontiere kusonga nki malongi Yesu pesaka na zulu ya ngumba. Kana yandi manisa, yula nani lenda yika ndambu...ti na ntangu nde bana me tuba malongi ya nene ya lesu me luta.]

Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya lesu yai, bana ta bakisa nde Yesu ke na ngolo kubelula bantu ya maladi. Yo yina, ntangu bo ke na maladi, to ntangu bo zaba muntu ya ke na maladi, bo ta binga zina na Yandi sambu na kusadisa bo.

Bankunga ya Kwenda Nzila Mosi ti Leso :

(Bankunga yai yonso kele na mukanda, 'Bankunga ya Ecodim,' Edition 2018. Yimba yina ya bana ke zaba, to sola mosi ya mpa kulonga bo, ti yimba nkunga yina ya mpa mbala na mbala na kati ya lesu.)

BU YESU KELE NA MONO

NANI KELE NGOLO ?

KAKA KWIKILA

NZAMBI KELE NENE

MFUMU YA BAMFUMU YONSO

MFUMU ZABA NZILA NA MONO

Verse ya Kulonguka :

2 Mono ke pesa Mfumu Nzambi mersi,
mono lenda vila ve mambote na Yandi yonso.

3 . . . Yandi ke belulaka bamaladi na mono yonso.

Bankunga 103 : 2--3

Kuyantika Leso :

Mwana nkento zina ya Taluka, yandi vandaka na mawa ti na boma, sambu leki na yandi Tomasi vandaka na maladi mosi ya ngolo. Yandi waka mama kutuba nde mbongo vandaka ve kunata Tomasi na hospital, to na kusumba nkisi. Nki bo ta sala ? Taluka yantikaka kudila. Nani lenda sadisa bo ?

Kaka na ntangu yina, Taluka bambukaka verse ya Bible ya nduku na yandi vandaka kutuba. Yo tubaka nde Nzambi ke belulaka bamaladi na beto yonso. Taluka yulaka nduku na yandi, "Keti Nzambi lenda sadisa beto, ata beto ikele bansukami? Bubuyai beto ta longuka nki mutindu bamalade lenda beluka, ata mbongo kele, to ata yo kele ve. Beto yantika na Matayo 8:14.

Malongi ya Nene ya Lesu na Bandambu 7:

7.1. Mfumu ya basoda ya Roma, yandi sosaka lusadisu ya Yesu sambu sielo na yandi vandaka na maladi.

Kutanga : *Matayo 8 :5-6*

5 Ntangu Yesu kotaka na bwala Kapernaumi, mfumu mosi ya basoda ya kimfumu ya Roma kwisaka na Yandi, ebuna yandi bondilaka Yesu

6 nde : Mfumu, mpika na mono mosi kele na mbeto na nzo; yandi kele kikata, yandi ke mona mpasi mingi mpenza.”

Kuyula bana :

- Nani bondilaka Yesu kusadisa yandi ?
(Mfumu mosi ya basoda ya kimfumu ya Roma)
- Yandi sosaka lusadisu sambu na nani ?
(Sambu na mpika mosi na yandi ya vandaka na maladi ya kikata)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso sala bonso mfumu yina, bo sosa Yesu ti songa Yandi nde sielo na bo na zulu ya beto na maladi.

Kuyimba ti Kukina :

Mfumu ya basoda

Yandi sosaka Yesu

Sambu na sielo

Ya vandaka na maladi.

7.2. Yesu silaka nde Yandi ta kwisa na yandi.

Kutanga: *Matayo 8:7*

7 Yesu tubilaka yandi nde: “Mono ke kwisa kubelula yandi.”

Kuyula bana :

- Yesu silaka mfumu ya basoda nki?
(Mono ke kwisa kubelula yandi.)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso sala bonso Yesu. Bo tuba nde, “Mono ke kwisa kubelula yandi.”

Kuyimba ti Kukina :

Yesu silaka kubelula yandi.

7.3. Mfumu yina songaka Yesu nde yandi bakisa kiyeka, sambu yandi kele muntu ya kiyeka.

Kutanga : *Matayo 8 :8-9*

8 Mfumu yina nde, “Mfumu, mono me fwana ve na kuyamba nge na nzo na mono. Kansi tuba kaka na munoko, ebuna mpika na mono ta beluka. »

9 Mono mpi ke lemfukaka na bamfumu na mono, mono ke na basoda yina fweti lemfuka na mono. Kana mono tubila soda mosi : 'Kwenda !' yandi fweti kwenda. Kana mono tubila soda ya nkaka, 'Kwisa !' yandi fweti kwisa. Kana mono tubila mpika na mono : 'Sala mambu yai !' yandi fweti sala yo. »

Kuyula bana :

- Sambu na nki mfumu yina zolaka ve Yesu kukwisa na nzo na yandi?
(Yandi monaka nde yandi me fwana ve na kuyamba Yesu na nzo na yandi.)
- Nki mutindu yandi lombaka Yesu kubelula mpika na yandi?
(Kutuba na munoko kaka)
- Nki mutindu yandi bakisaka nde Yesu lenda belula muntu kaka na kutuba na munoko?
(Yandi mpi vandaka muntu ya kieka. Yandi bakisaka nde yandi lenda songa soda kusonga mambu, ebuna yandi lenda zaba nde yo fweti salama. Mpidina, yandi bakisaka nde Yesu lenda sala kiteso mosi, sambu Yandi vandaka na kieka na zulu ya bamaladi yonso.)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso tuba na kimvuka, na mpila mosi ya ritima:
'Kutuba kaka, Yesu! Yandi fweti beluka!'

Kuyimba ti Kukina :

Tula ton na kitini yina ti yimba yo.

7.4. Yesu yitukaka, ti Yandi vandaka na kiese na lukwikilu ya muntu yina.

Kutanga : *Matayo 8 :10*

10 Ntangu Yesu waka mambu yina, Yandi yitukaka. Yandi tubilaka bantu yina vandaka kulanda Yandi nde: "Mono ke tubila beno mambu ya kieleka: Mono me mo monaka lukwikilu ya mutindu yai ntete ve ata na muntu mosi ya Israele."

Kuyula bana :

- Nki mutindu Yesu monaka kutuba ya mfumu yai ?
(Yandi yitukaka na yo. Yandi tubaka nde mfumu yina vandaka na lukwikilu ya ngolo bonso Yesu me mona ntete ve.)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso songa expresio ya luse ti bageste ya ke songa kiese ti kuyituka.

Kuyimba ti Kukina :

Yesu yitukaka na lukwikilu na yandi. (Repeter.)

7.5. Yesu songaka mfumu yina kuvutuka na nzo na yandi, lukwikilu na yandi ta belula mpika na yandi. Ebuna yo salamaka kaka mutindu yina.

Kutanga : *Matayo 8 :13*

Ebuna Yesu tubilaka mfumu ya basoda yina nde : « Vutuka na nzo na nge. Mambu yina ya nge me kwikila, yo ta salama sambu na nge. » Na ntangu yo yina kaka, mpika ya mfumu yina belukaka.

Kuyula bana :

- Yesu tubaka nki ?
(Vutuka na nzo na nge. Mambu yina ya nge me kwikila, yo ta salama sambu na nge.)
- Nki salamaka ntangu Yesu tubaka bandinga yina ?
(Mpika ya mfumu yina, yandi belukaka.)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso sala bonso bo kele na maladi ya kikata, lenda telama ve. Ntangu nge tuba nde 'yo ta salama,' bo yonso telema na ngolo.

Kuyimba ti Kukina :

Ntangu Yesu tubaka,
Mpika belukaka.

7.6. Yesu belulaka mpi bukilo ya Piere, na kusimba yandi na diboko. Ebuna, fièvre bikaka yandi.

Kutanga : *Matayo 8 :14-15*

14 Yesu kwendaka na nzo ya Piere. Kuna yandi monaka bukilo ya Piere ya nkento me lala na mbeto ti fièvre,

15 Yandi simbaka yandi na diboko, ebuna fièvre kumana na nitu na yandi; ntangu yai, yandi telama, yandi yantika kusadila Yesu mwa-bisalu ya nkaka.

Kuyula bana :

- Yesu monaka nani na nzo ya Père ?
(Bukilo ya Piere ya nkento)
- Nki vandaka probleme na yandi?
(Yandi vandaka kulala na mbeto na fièvre.)
- Yandi salaka nki ?
(Yandi simbaka Yesu na diboko.)
- Nki salamaka ntangu yandi simbaka Yesu na diboko ?
(Yandi belukaka.)
- Na nima yandi me beluka, yandi salaka nki ?
(Yandi telama, yandi yantika kusadila Yesu.)

Kusonga nki me salama :

Bana sala theatre zole-zole. Mosi vanda Yesu, mosi bukilo ya Piere. 'Bukilo ya Piere' simba Yesu na diboko. Yandi mona bonso fièvre me mana, ebuna yandi me baka ngolo. Yandi telama, yandi yantika kusadila Yesu.)

Kuyimba ti Kukina :

Bukilo ya Piere
vandaka na fievre.
Yandi simbaka diboko
ya Yesu, ti belukaka !

7.7. Yesu belulaka bantu mingi.**Kutanga :** *Matayo 8 :16*

16 Na nkokila, ntangu ntangu me dinda, bo kwisaka kunatila Yesu bantu mingi . . . Yandi belulaka bantu yina yonso vandaka na maladi.

Kuyula bana :

- Na nkokila, nki salamaka ?
Bo nataka bantu mingi na Yesu.
- Yesu salaka nki sambu na bo ?
Yandi belulaka bo yonso ya vandaka na maladi.

Kusonga nki me salama :

Bana yonso sala bonso bo ke nata bantu ya nkaka na Yesu. Na nima, na kimvuka bo tula maboko na zulu kusonga ntangu. Bo yantika kukitisa maboko kusonga nde ntangu me dinda.

Kuyimba ti Kukina :

Bo nataka bantu mingi na Yesu.
Yesu belulaka bo yonso.

Kumanisa Leso :

Beto me mona nde Yesu belulaka mpika ya mfumu mosi ya basoda. Yandi belulaka bukilo ya Piere ya nkento. Yandi belulaka bantu mingi, konso muntu bo natilaka Yandi. Na ministère ya Yesu yonso, Yandi belulaka bantu ya maladi mingi-mingi. Bantu ya nkaka, Yandi kaka tubaka ndinga, ebuna muntu belukaka. Bantu ya nkaka Yandi simbaka na diboko. Na bampila mingi, Yesu belulaka bantu. Bonso Yandi vandaka Mwana ya Nzambi ya salaka nitu ya bantu, Yandi vandaka na ngolo kubelula nitu. Bible ke tuba nde Yesu Kristo kele kiteso mosi mazono, bubuyai, ti mvu ya mvu. Yandi kele na ngolo tii bubuyai kubelula bantu ya tula Yandi ntima. Yandi kele na lukano ya mbote, kuluta yina ya beto lenda bakisa. Kana beto samba, bonso lukano na Nzambi Yandi lenda vutula nitu na beto na ngolo. Kana Yandi sala yo ve, yo ke songa nde Yandi ke na lukano ya kuluta mbote sambu na beto.

Devoir sambu na Bakristo :

Devoir mono ke pesa beno bakristo, yo yai : Konso lumbu na mposo yai, samba Nzambi sambu na bamalade na bwala na nge. Tula ntima na Yesu nde na lukano ya mbote na Yandi, Yandi kubelula bo.

Kubinga Bo ya me Yamba Yesu Ntete Ve :

Kana nge me yamba Yesu ntete ve bonso Mvulusi na nge, zaba nde, nge ke na maladi mosi ya ngolo kuluta bamaladi yonso ya nitu. Maladi yai kele maladi ya masumu. Masumu, to mbi ya beto me sala, yo me bebisa kinduku na beto ti Nzambi. Yo me kitula beto bambeni ya Nzambi. Yo lenda natila beto lufwa. Na kati ya Bible, Yesu songa beto mpila kubeluka na maladi yai. Nge fweti kaka kwikila nde Yesu Kristo, Mwana ya Nzambi, kufwaka sambu na mambi ya nge me sala, ti Yandi me telamaka na lufwa. Ebuna, binga zina na yandi ti lombamba Yandi kugulusa nge. Bible ke songa nde, Konso muntu ya binga zina ya Yesu, yandi ta guluka (Roma 5:13).

Keti nge bakisa nde nge kele na maladi ya masumu ? Ketu nge me yilama bubuyai kuyamba Yesu na ntima, ti kubinga Yandi na munoko sambu nge guluka ? Kana nge me yilama bubuyai, kwisa songa mono na nsuka ya ecodim. Mono ta vanda na kiese ya mingi kusadisa nge.

Leso 8. Yesu katulaka bampeve ya mbi

Matayo 8:16a, 17:14-15, 17a&c, 18, Matayo 10:1a, Luka 10:1a & 17

Kulanda devoir:

Na mposo me luta, beto monaka mpila Yesu belulaka bantu ya maladi, ti beto pesaka beno devoir kutula bamalade na lombilu. Nani salaka yo? Nki salamaka? Kana bantu ya nkaka me beluka ntete ve, landa kaka kutula bo na lombilu, sambu yai ke pesa Nzambi kiese. Yandi zaba nki me luta mbote sambu na konso muntu.

Revisio:

- ✓ Nani lenda songa beto bamalade zole ya Yesu belulaka ya beto monaka na mposo me luta? (Mpika ya mfumu ya basoda ti bukilo ya Piere)
- ✓ Nani lenda songa mutindu zole ya Yesu belulaka bantu ? (Kutuba na munoko, ti kusimba na diboko)

Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya lesu yai, bana ta bakisa nde Yesu kele na kiyeka kukatula bampeve ya mbi. Yo yina, bo ta binga Yandi kusadisa konso ntangu bo kuwa bonso mpeve ya mbi kele kusala.

Bankunga ya Kwenda Nzila Mosi ti Leso :

(Bankunga yai yonso kele na mukanda ya MCE, 'Bankunga ya Kiese.' Yimba yina ya bana ke zaba, to sola mosi ya mpa kulonga bo, ti yimba nkunga yina ya mpa mbala na mbala na kati ya lesu.)

BANZAMBI YA NKAKA
MAZONO, BUBU, MVU YA MVU
MFUMU YA BAMFUMU YONSO
NANI KELE NGOLO?

NGOLO YONSO NZAMBI ME PESA NA NGE
VUTUKA, AFRIKA ! VUTUKA !

Verse ya Kulonguka :

Balonguki yina makumi nsambwadi na zole kwisaka kuvutuka na kiese. Bo tubilaka Mfumu Yesu nde : « Mfumu, ata bampeve ya mbi vandaka kulemfukila beto ntangu beto vandaka kutubila yo na zina na nge na kusala konso mambu yina ! » Luka 10 :17

Kuyantika Leso :

Keti nge me mona muntu ya vandaka na mpeve ya mbi ya vandaka kutwadisa yandi ? Yandi vandaka nki mutindu ? [Moniteur, pesa bana mwa-ntangu kuvutula mvutu. Ata bo me mona to bo me mona ve, bo lenda tuba mvutu bonso nitu na yandi vandaka kunikana, yandi zabaka kutuba lauka, yandi vandaka bonso muntu me lauka malafu, etc.] Yesu vandaka kukatula bampeve yina kaka na ndinga na Yandi. Beto mona yo na

Malongi ya Nene ya Leso na Bandambu 4 :**8.1 Bantu natilaka Yesu bantu mingi ya vandaka na mpeve ya mbi, ebuna Yandi belulaka bo yonso na ndinga na Yandi.****Kutanga :** *Matayo 8 :16a**16 Na nkokila, ntangu ntangu me dinda, bo kwisaka kunatila Yesu bantu mingi vandaka na bampeve ya mbi. Yesu basisaka bampeve yina ya mbi na mambu yina ya Yandi tubaka . . .***Kuyula bana :**

- Bantu natilaka Yesu bantu ya nki mutindu ?
(Bo ya vandaka na bampeve ya mbi)
- Yesu sadisaka bantu yina nki mutindu?
(Yandi basisaka bampeve yina.)
- Bantu ya mutindu yina, bo vandaka fioti to mingi?
(Bo vandaka mingi.)
- Nki mutindu Yesu basisaka bo?
(Na ndinga ya Yandi tubaka)

Kuyula bana ya me yela:

- Yindula yina ya nge me zaba ya Bible. Nki ya nkaka Yesu salaka na ndinga na Yandi?
(Yandi gangaka bima yonso, ti Yandi kangaka mupepe ya ngolo na masa. Ntangu ya nkaka, Yandi mpi belulaka bantu na ndinga na Yandi.)
- Kana muntu kaka tuba, ebuna mambu yina ya yandi me tuba salama, yai ke songa nki sambu na muntu yina?
(Yandi ke na ngolo to kiyeka.)

Kusonga nki me salama :

Nge yula bana, « Nki mutindu Yesu basisaka bampeve ya mbi ? » Bana yonso songa munoko na bo na musapi, ebuna bo vutula nde, « Na ndinga na Yandi. »

Kuyimba ti Kukina :

Yesu basikaka
bampeve ya mbi.
Yesu basikaka bo
na ndinga na Yandi.

8.2. Tata mosi lombaka lusadisu ya Yesu sambu mwana na yandi vandaka na mpeve ya mbi ya losaka yandi na tiya, mpi na masa.**Kutanga :** *Matayo 17 :14-15*

14 *Ntangu bo kwisaka kukuta diaka bantu, muntu mosi kwisaka kufukama na makulu ya Yesu,*
 15 *ebuna yandi tubilaka Yandi nde : « Mfumu, wila mwana na mono mawa ; yandi ke na maladi ya kukona, yandi ke monaka mpasi mingi. Sambu, mbala mingi, yandi ke bwaka na tiya to na masa.*

Kuyula bana :

- Tata ya kwisaka na Yesu, yandi salaka nki ?
(Yandi fukamaka na makulu ya Yesu.)
- Yandi lombaka Yesu kusadisa nani ?
(Mwana na yandi ya vandaka na maladi ya kukona)
- Maladi yina pesaka mwana mpasi nki mutindu ?
(Mbala mingi, yandi bwaka na tiya to na masa.)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso fukama, bo tuba na kimvuka nde, « Yesu, sadisa mwana na mono. »

Kuyimba ti Kukina :

Tata mosi lombaka Yesu
 Kusadisa mwana na yandi.
 Mwana yina kukonaka
 Ti bwaka na kati ya tiya.

8.3. Yesu belulaka mwana yina na ndinga na Yandi, ebuna yandi belukaka.

Kutanga : *Matayo 17 :17a &c-18*

17a& c Ebuna Yesu nde : . . . « Beno kwisa kunatila mono mwana awa. »

18 Yesu nganinaka mpeve ya mbi, ebuna yo basikaka na mwana yina. Kaka na ntangu yo yina mwana belukaka.

Kuyula bana :

- Na nima bo me nata mwana yina na Yesu, Yesu salaka nki ?
(Yandi nganinaka mpeve ya mbi.)
- Ntangu Yesu tubaka, nki mambu zole salamaka?
(1. Mpeve ya mbi basisaka, ti 2. Mwana belukaka.)

Kuyula bana ya me yela :

- Yindula. Keti tata ya mwana yina songaka Yesu nde maladi yina vandaka sambu na mpeve ya mbi?
(Ikele ve. Yesu muntu bakisaka nde mpeve ya mbi pesaka mwana maladi ya kukona.)
- Bible ke tuba ve nde bamaladi yonso, kele mpeve ya mbi ya ke nata yo. Kansi histoire yai ke songa nki sambu na bamaladi ya nkaka?
(Bampeve ya mbi ke natilaka beto bamaladi ya nkaka.)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso sala bonso bo kele Yesu. Bo nganina mpeve na bandinga na bo, bonso, “Nge mpeve ya mbi. Kuyangisa mwana yina ve. Nge basika na yandi!”

Kuyimba ti kukina :

[Moniteur, nge songa bana nde nge ta yimba ndambu, ebuna bo ta yimba na nima ya nge. Songa bo na ntwala nki bo ta yimba.]

Nge, moniteur yimba: Yesu nganinaka mpeve ya mbi.

Bana yonso yimba: Yo basikaka na mwana.

Nge, moniteur yimba: Kaka na ntangu yina,

Bana yonso yimba: Maladi yonso kumanaka !

8.4 Yesu pesaka ngolo to kiyeka yai ya kubasisa bampeve ya mbi na balonguki na Yandi.

Kutanga: *Matayo 10:1, Luka 10:1a & 17*

Ntangu Yesu bingaka balonguki na Yandi kumi na zole, Yandi pesaka bo kiyeka ya kubasisa bampeve ya mbi . . .Matayo 10:1

Ntangu yai, Mfumu Yesu solaka balonguki ya nkaka makumi nsambwadi na zole. Yandi tindaka bo . . . Luka 10:1

Balonguki yina makumi nsambwadi na zole kwisaka kuvutuka na kiese. Bo tubilaka Mfumu Yesu nde : « Mfumu, ata bampeve ya mbi vandaka kulemfukila beto ntangu beto vandaka kutubila yo na zina na nge na kusala konso mambu yina ! » Luka 10 :17

Kuyula bana:

- Yesu pesaka nani kiyeka kubasisa bampeve ya mbi?
(Balonguki na Yandi—ntete, Yandi pesaka yo na balonguki 12, ti na nima, Yandi pesaka yo na balonguki 72)
- Sambu na nki balonguki 72 monaka kiese ntangu bo vutukaka na Yesu ?
(Sambu ata bampeve ya mbi vandaka kulemfukila bo na zina ya Yesu.)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso yangalala na kiese, ti bo tuba nde : Ata bampeve ya mbi ke lemfukila beto na zina ya Yesu!

Kuyimba ti kukina :

Bampeve ya mbi lemfuka na zina ya Yesu!

Kumanisa Leso :

Yesu ikele na kiyeka na zulu ya bampeve yonso, sambu Yandi kele Nzambi ya gangaka bima yonso. Yandi pesaka kiyeka yina na balonguki na Yandi. Beto bubuyai ya kele balonguki ya Yesu, Yandi me pesa beto mpi ngolo to kiyeka na kubasisa bo. Bonso Yesu basisaka bo na ndinga na Yandi, beto mpi balandi na Yandi lenda basisa bo. Beto kaka songa bo kukwenda na zina ya ngolo ya Yesu Kristo.

Devoir sambu na Bakristo :

Na mposo yai, lombamba Nzambi kusonga nde kana bampeve ya mbi kele kusala na luzingu na nge to na bantu penepene na nge. Nge fweti ve pesa bo nzila kukanga nge, kuyangisa nge. Kaka songa bo kubasika. Bo fweti lemfuka na zina ya Yesu.

Kubinga Bo ya me Yamba Yesu Ntete Ve :

Mbala ya nkaka, nge me yamba Yesu ntete ve bonso Mvulusi na nge. Nge kele dezia kukangama na kati ya kimfumu ya Satana. Kana nge ta yamba Yesu bubuyai, Yandi ta katula nge na kimfumu ya Satana ti nge ta kuma muntu ya Yesu. Nki ke kanga nge nzila kuzenga mambu yina? Mbote kukuma mwana ya Nzambi bubuyai. Kana nge zola solula mambu yai, kwisa vanda awa na kiti yai. *[Moniteur, songa bo nki kiti, ebuna nge tala mbote sambu kana muntu kwisa, nge lenda twadisa yandi na Yesu.]*

Leso 9. Yesu kwikilaka Bible

Matayo 5:17, 18-19, 22:23-29, 31-32; Marko 7:5-9,13; Luka 2:41-47; Yoane 5:39, 46.

Kulanda devoir:

Na mposo me luta, nani monaka kisalu ya mpeve ya mbi na kati na yandi to muntu ya nkaka? Nge salaka nki? Nki salamaka? Bambuka, kana muntu ya Yesu tuba na zina na Yandi, bampeve ya mbi fweti lemfuka.

Revisio:

- ✓ Nki kele mambu mosi ya beto monaka bampeve ya mbi lenda sala na muntu?
(Bo lenda pesa yandi maladi ya kukona, mpi bo lenda losa yandi na bisika ya ta pesa yandi mpasi, bonso tiya to masa.)
- ✓ Bampeve fweti lemfuka na nki zina?
(Zina ya Yesu Kristo)
- ✓ Nani kele na kiyeka kukula bampeve ya mbi?
(Beto yonso balonguki na Yandi)

Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya lesa yai, bana ta zaba nde Yesu zolaka Bible mingi. Yandi kwikilaka yo bonso Ndinga ya Nzambi ti sadilaka yo bonso yo vandaka na kiyeka. Yo yina, bo ta tula ngolo kuzaba Bible kuluta. Bo ta tula ngolo kutanga yo to kuwa yo konso lumbu, ti bo ta tula ngolo kulanda malongi na yo.

Kuyidika na ntwala nge longi:

[Moniteur, nata Bible na nge na classe. Tala na luyantiku ya Bible, sika yo ke pesa liste ya mikanda yonso. Tala nki mikanda kele Kuwakana ya Ntama ti nki kele Kuwakana ya Mpa. Tala na Bible na nge wapi Kuwakana ya Ntama suka ti wapi Kuwakana ya Mpa yantika. Vanda capable kusonga mambu yina na bana na ntangu ya classe.]

Bankunga ya Kwenda Nzila Mosi ti Leso :

(Bankunga yai yonso kele na mukanda ya MCE, "Bankunga ya Ecodim." Yimba yina ya bana ke zaba, to sola mosi ya mpa kulonga bo, ti yimba nkunga yina ya mpa mbala na mbala na kati ya lesa.)

BI-BI-LA!
BIBLE KIELEKA
KUWA BIBLE

MONO KWIKILA BIBLE
TANGA BIBILA

Verse ya Kulonguka :

Mono ke zolaka bansiku na Nge mingi ! Mono ke yindulaka yo kilumbu ya mvimba. Bankunga 119 :97

Kuyantika Leso :

Beto me longuka dezia mpila mosi Yesu sadilaka Bible, Ndinga ya Nzambi, na ntangu Satana kwisaka kumeka Yandi. Nki yina? (Kuvutula to kutubila Satana baverse ya Ndinga ya Nzambi.) Yindula. Yai ke songa ntete nde Yesu ZABAKA Ndinga ya Nzambi. Yandi vandaka na mpila kutuba baverse na yo bonso beto ke tuba baverse ya

beto ke longuka. Yandi mpi bakisaka nki baverse ta tadila mambu ya Satana me songa Yandi. Yandi mpi tulaka ntima na yo. Yandi monaka yo bonso kiyeka ya manisaka makambo. Bubuyai beto zola kutala ndambu kuluta mabanza ti malongi ya Yesu ya ke tadila Bible.

Na ntwala kuyantika leso, beto fweti tendula nde bubuyai, beto kele na Bible ya mvimba—Kuwakana ya Ntama, ya bo sonikaka na ntwala ya Yesu ; ti Kuwakana ya Mpa, ya bo sonkikaka na nima na Yandi. Yonso kele Ndinga ya Nzambi. Kansi na ntangu ya Yesu, bo vandaka kaka na Kuwakana ya Ntama. Yo kele ndambu ya ntete ya Bible. [*Moniteur, songa bana na Bible na nge nki kitini kele Kuwakana ya Ntama. Songo bo nde yo kele kitini ya ntete ya Bible.*]

Mbala mingi, Bayuda kabisaka yo na bandambu zole. Kitini ya ntete vandaka Mikanda ya Moize, sambu Moize sonikaka yo. Yo kele mikanda 5 ya ntete ya Bible : Mikanda ya Kuyantika, Kubasika, Levi, Kutanga, ti Kulonga. Kitini ya zole vandaka mikanda ya baprofete—Mikanda yonso ya nkaka ya Kuwakana ya Ntama. Yo yina, kana Muyuda tubaka nde : Mikanda ya Moize ti ba baprofete, yandi zolaka kutuba nde, Bible ya mvimba ya bo vandaka na yo ntangu yina. NB: Bambuka yo, sambu beto ta mona nde Yesu tubaka mutindu yina kusonga Bible.

Mbala ya ntete beto ke mona Yesu ke tuba sambu na Bible, Yandi vandaka kaka bamvula 12.

Malongi ya Nene ya Leso na Bandambu 5 :

9.1. Ata ntangu Yandi vandaka kaka jeune ya bamvula 12, Yesu vandaka kuyula ti kupesa mvutu na bangiufula ya ngolo ya Ndinga ya Nzambi.

Kutanga: Luka 2:41-47

41 Tata ti mama ya Yesu vandaka kwenda na Yerusalemi konso mvula sambu na Nkinsi ya Paki.

42 Ntangu Yandi kumaka bamvula kumi na zole, bo kwendaka kuna sambu na nkinsi, bonso vandaka kifu na bo.

43 Ebuna ntangu nkinsi manaka, bo yantikaka kuvutuka. Kansi mwana yai Yesu bikaka na Yerusalemi. Tata ti mama na Yandi zabaka ve nde Yandi me bika.

44 Sambu bo yindulaka nde Yesu vandaka ti bantu yina vandaka kutambula nzila mosi ti bo. Bo salaka kilumbu mosi na nzila, ebuna bo yantikaka kusosa Yandi na kati ya bampangi na bo ti banduku na bo.

45 Kansi bo monaka Yandi ve. Yo yina bo vutukaka na Yeruzalemi na kwenda kusosa Yandi kaka.

46 Na kilumbu ya tatu, bo monaka Yandi na Nzo-Nzambi, Yandi me vanda na kati ya balongi ya Bayuda. Yandi vandaka kuwa bo, Yandi vandaka kupesa bo bangiufula.

47 Bantu yina yonso vandaka kuwa Yandi, bo vandaka kuyituka sambu na mayele na Yandi ti sambu na bamvutu yina ya Yandi vandaka kupesa.

NB : Balongi ya Bayuda vandaka bantu ya me tula ngolo bamvula mingi sambu na kulonguka Ndinga ya Nzambi, na mpila nde bo lenda longa yo na bantu ya nkaka. Bo vandaka bantu ya zabaka Ndinga ya Nzambi MIIIIINGI.

Kuyula bana :

- Mama Maria ti Yosefi, bo monaka Yesu wapi ?
(Na nzo-Nzambi)
- Yandi vandaka kusolula ti nani?
(Ti balongi ya Bayuda)
- Bantu yina, keti bo me longuka Bible mingi to fioti?
(Mingi, mingi)
- Yesu pesaka bo bangiufula. Bonso Yesu zabaka mambu yonso, sambu na nki Yesu yulaka bo?
(Sambu bo yindula mbote ndinga ya Nzambi)
- Bantu ya waka Yesu, bo yitukaka na nki?
(Na mayele na Yandi mpi na bamvutu Yandi pesaka na Ndinga ya Nzambi)

Kusonga nki me salama :

Mwana mosi sala bageste bonso “Mwana Yesu.” Yandi simba Bible na diboko. Yandi vanda na kati ya bana tanu ya nkaka, ya ke sala bonso « Balongi ya Bayuda.” “Mwana Yesu” sala bageste bonso Yandi ke yula bo bangiufula.

“Balongi” sala bageste bonso bo ke zaba ve nki mutindu kuvutula Yandi.

Bana yonso ya nkaka sala bageste bonso bo kele bantu ya ke wa bo. Bo songa kuyituka na mpila ya Yesu ke longi.

Kuyimba ti Kukina :

Mwana Yesu zabaka Bibila mii-iingi!

Mwana Yesu zabaka Bibila mboo-ooote!

9.2. Yesu tubaka nde Yandi kwisaka ve sambu na kukatula Kuwakana ya Ntama na Ndinga ya Nzambi, kansi sambu na kulungisa yo.

Kutanga : Matayo 5:17, Yoane 5:39, 46

Matayo 5:17 (Yesu nde:) Beno banza ve nde Mono me kwisaka sambu na kufwa Bansiku ya Moize ti malongi ya bapofete. Mono me kwisaka ve sambu na kufwa yo kansi sambu na kutendula yo mpenza.”
(Le français= ‘pour accomplir’ donc, kulungisa yo.)

Yoane 5 :39 (Yesu nde :) Beno ke longukaka Mukanda ya Nzambi, sambu beno ke banzaka nde beno ta zwa moyo ya mvula na mvula na yo ; kisi yo ke tubaka kitemwe sambu na Mono !

46 Kana ya kieleka beno kwikilaka Moize, beno zolaka kukwikila Mono mpi, sambu Yandi sonikaka mambu ke tadila Mono.

Kuyula bana :

- Bansiku ya Moise ti malongi ya baprofete vandaka nki ?
(Yo vandaka Bible ya mvimba ya Bayuda vandaka na yo na ntwala Yesu kwisaka. Bible na ntangu ya Yesu, ya kele kiteso mosi bonso Kuwakana ya Ntama na beto.)
- Parti ya Bible ya beto zaba bonso Kuwakana ya Ntama, Yesu kwisaka na kusala nki na yo?
(Kulungisa yo, kutendula yo mpenza.)
- Mukanda ya Nzambi tubaka kitemwe sambu na nani?
(Sambu na Yesu. Yesu ndimaka nde, “Yo ke tubaka kitemwe sambu na Mono”!)
- Sambu na nki bo ya kwikilaka Moize fweti kwikila Yesu mpi?
(Sambu Moize sonikikaka mambu ya vandaka kutadila Yesu.)

Kuyula bana ya me yela:

- Yesu lungisaka Kuwakana ya Ntama. Nki mutindu Yandi salaka yo?
(Kuwakana ya Ntama songaka nki mutindu Mesia ta vanda. Yesu salaka ti Yandi vandaka kaka mpila ya yo tubaka. Mpidina, Yandi lungisaka yo.)
- Mbala mingi, beto yindula nde yo kele Kuwakana ya Mpa ya ke tuba sambu na Yesu. Kansi, nki na kati ya baverse yai ke songa nde Kuwakana ya Ntama tubaka sambu na Yesu, mpi ?
(Yesu tubaka nde Moize sonikaka sambu na Yandi. Moize vandaka kitini ya ntete ya Kuwakana ya Ntama.)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso simba Bible, to sala geste bonso Bible na maboko na bo. Bo tuba na ritima, na kimvuka :
« Yesu kwisaka kulungisa yo !
Yo tubaka mambu na Yandi!

Kuyimba ti Kukina :

Yimba mosi ya bankunga ke tadila Bible.

9.3. Yesu tubaka nde ata konso kitini ya fioti ya Bible kele mfunu. Beto fweti landa Bible yonso.**Kutanga:** Matayo 5:18-19

18 (Yesu nde :) Mono ke tubila beno mambu ya kieleka: Ntangu yonso ya zulu ti ntoto ke zinga, bo lenda katula ata mambu mosi ya fioti ve na Bansiku ; yo ta vanda mpidina tii na nsuka ya mambu yonso.

19 Yo yina, konso muntu yina ke landaka ve ata mambu mosi ya kuluta fioti na bansiku yai, ke longaka mpi bantu ya nkaka na kusala mutindu mosi, yandi ta vanda muntu mosi ya mfunu mingi ve na Kimfumu ya Nzambi. Kansi konso muntu yina ke landaka Bansiku, ke longaka mpi bantu ya nkaka na kusala mutindu mosi, yandi ta vanda muntu mosi ya mfunu na Kimfumu ya Nzambi.

NB: Mbala ya nkaka, Bayuda bingaka mikanda ya Moize ‘Bansiku’ sambu Moize sonikaka Bansiku ya Nzambi na kati ya mikanda yina. Mbandu: “Bansiku 10” kele na mikanda yina.

Kuyula bana :

- Yesu tubaka nde beto lenda katula nki ve na Bansiku, to na ndinga ya Nzambi ?
(Ata mambu mosi ya fioti, beto lenda katula yo ve.)
- Kana bantu katula malongi ya bo mona bonso mambu ya fioti, to ya mfunu ve na Ndinga ya Nzambi, bo ta vanda nki mutindu na Kimfumu ya Nzambi ?
(Bo ta vanda bantu ya mfunu mingi ve.)
- Nki kele mfunu ? Mambu yonso ya Bible ke tuba, to kaka mambu ya nene ya Bible ke tuba ?
(Yonso ya Bible ke tuba.)

Kuyula bana ya me yela :

- Tanga Matthieu 5:18 na français. Nki kima ya fioti beto lenda katula ve na ndinga ya Nzambi?
(Ata kitini ya lettre mosi.)
- Nki kele mbandu ya kitini ya lettre mosi na alfabet na beto ?
(Bonso point na zulu ya i, to ligne na zulu ya t.)
- Kana beto lenda katula ata kima mosi ve ya fioti na Ndinga ya Nzambi, yai ke songa nki ?
(Yo ke songa nde yo yonso kele mfunu, yo yina beto fweti landa yo yonso.)
- Yindula mbote. Nki kele bitini ya Bible ya bantu ya nkaka mona mfunu ve ?
[*Moniteur, pesa bana mpila kutuba mabanza na bo.*] (Ya nkaka mona bagenealogi to batable ya bafami mfunu ve, ya nkaka mona bazina mfunu ve, ya nkaka mona Kuwakana ya Ntama mfunu ve, etc.)

Kusonga nki me salama :

Mwana mosi telama na ntwala ya classe, yandi simba Bible na diboko. Yandi kangula yo, songa matiti mingi na yo.

Yandi yula nde : « Nki kitini mono ta kwikila ? » Bana ya nkaka vutula nde : « Bible, yo Yooooonso ! »

Yandi yula nde : « Nki kitini kele mfunu ve, mono lenda katula yo ? » Bana ya nkaka vutula nde: “Ata kitini mosi ve!”

Kuyimba ti Kukina :

Yimba nkunga, « Tanga Bibila »

9.4. Yesu tubaka nde beto fweti keba nde beto balula ve Ndinga ya Nzambi ti mabanza ya bantu to, balula yo ti mabanza ya beto mosi.

Kutanga: Marko 7:5-9,13

5 Bafarize ti balongi ya Bansiku yulaka Yesu nde: “Sambu na nki balonguki na Nge ke landaka bansiku ya bambuta ve? Bo ke diaka na maboko ya mvindu!”

6 Yesu nde: “Yezaya tubaka mambu ya kieleka ntangu yandi tubaka na ntwala sambu na beno bantu ya luvunu, mutindu bo sonikaka na Mukanda ya Nzambi nde:

‘Bantu yai ke zitisaka Mono kaka na munoko, Kansi na ntima ve.

7 *Bansiku yina ya bo ke sambaka Mono kele ya mpamba,
Sambu bo ke longaka bansiku ya bantu bonso nde malongi ya Nzambi.’*

8 *Beno ke bikisaka bansiku ya Nzambi. Beno ke landaka bansiku ya bantu.”*

9 *Yandi tubilaka bo mpi nde: “Beno zaba kubuya mbote-mbote bansiku ya Nzambi sambu na kuyingisa bansiku na beno mosi!”*

13 *Mpidina, bansiku yina ya beno ke pesanaka beno na beno ke fwaka mambu yina ya Nzambi ke tubaka. Beno ke salaka mpi mambu ya nkaka mingi ya mutindu yina.*

Kuyula bana :

- Nki probleme Bafarize monaka sambu na balonguki ya Yesu ?
(Bo landaka bansiku ya bambuta ve. Bo kudiaka ti maboko ya Bafarize monaka bonso mvindu.)
NB : Yai ke songa ve nde maboko na bo vandaka mvindu na mpila beto yindula yo. Bafarize me tula bansiku mingi na bo kusonga nki mutindu muntu fweti yobisa maboko. Balonguki ya Yesu landaka bansiku ve ya Bafarize me tula. Yo yina Bafarize monaka maboko na bo bonso mvindu.
- Nki probleme Yesu monaka ti bansiku ya bo ?
(Bo vandaka kulonga bansiku ya bantu bonso yo vandaka bansiku ya Nzambi. Bansiku na bo mpi me fwaka yina ya Nzambi me tuba.)
- Yesu tubaka nde bo vandaka kuzitisa Yandi kaka na nki?
(Bo vandaka kuzitisa Yandi kaka na munoko, kansi na ntima ve.)
- Bo me bisika nki?
(Bansiku ya Nzambi)
- Na sika ya Bansiku ya Nzambi, bo me yinga nki?
(Bansiku ya bantu)
- Keti bo fwaka ndinga ya Nzambi kaka na mambu yina, to bo fwaka yo na mambu mingi?
(Na mambu mingi. Yai kele kaka mbandu ya mpila bo fwaka yo.)

Kusonga nki me salama :

Mwana mosi simba Bible. Nge moniteur pusa yo na lweki ti tuba, ‘Landa yo ve. Landa yina ya mono tuba. Mono Mufarize.’

Na nima, yula bana, “Keti yai ya mono me sala kele mbote?” (Ikele ve.) Sambu na nki? (Ndinga ya Nzambi me luta mfunu. Ndinga ya muntu kele mfunu mingi ve bonso Ndinga ya Nzambi.)

Kuyimba ti Kukina :

Yimba nkunga, BI-BI-LA! Ntangu bana yimba ndinga « yonso », bo sala cercle ya nene na diboko na bo.

9.5. Yesu tubaka nde kana beto zaba Bible mbote-mbote ve, beto lenda kubwa na mambu ya kifu.

Kutanga : Matayo 22:23-29, 31-32

23-28 Na nkufi: Lumbu mosi, Basaduse kwisaka na Yesu. Basaduse kele bantu ya tuba nde muntu lenda telama ve na lufwa. Bo zolaka kukanga Yesu na bandinga na Yandi. Bo songaka Yandi histoire yai : Bakala ya nkento mosi fwaka. Na nima, nkento yina zwaka bakala ya nkaka, kansi yandi mpi fwaka. Mbala tanu nkento yina kwelaka, ti mbala tanu yandi bikisaka bakala na yandi na lufwa. Ebuna bo yulaka Yesu nde, ntangu bantu telama na lufwa, yandi ta vanda nkento na yandi ?

29 Yesu vutulaka na bo nde, "Beno me vila si! Mpamba ve, sambu beno ke bakisaka ata Mukanda ya Nzambi ve. . .

31 Sambu na bantu yina me fwaka, ti ya telama na lufwa, keti beno me tangaka ve mambu yina ya Nzambi tubaka nde :

32 'Mono kele Nzambi ya Abrahami, Nzambi ya Izaki ti Nzambi ya Yakobi ? Mambu yina ke songa nde Nzambi kele Nzambi ya bantu ya moyo, kansi Yandi kele ve Nzambi ya bantu me fwaka. »

33 Ntangu bantu waka malongi na Yandi yina, bo yitukaka mingi.

Kuyula bana :

- Sambu na nki Yesu tubaka nde mabanza na bo me vila nzila ?
(Sambu bo me bakisa Mukanda ya Nzambi ve)
- Nzambi kele Nzambi ya nani ?
(Ya bantu ya moyo)
- Yesu tangaka bazina ya nani ya me fwaka ?
(Abrahami, Izaki, ti Yakobi, bambuta na bo)
- Bonso Nzambi tuba nde Yandi kele Nzambi na bo, yo ke songa nki sambu na bo?
(Bo me fwaka, kansi bo kele na moyo na nima ya lufwa.)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso simba Bible to sala geste ya maboko ya kangula bonso Bible. Bo nikisa ntu na mawa, ti tuba nde, "Bantu mingi me vila nzila, sambu bo bakisa Bible ve."

Kuyimba ti Kukina :

Mono zola ve kuvila nzila
Mo' ta landa ndinga ya Nzambi !

Kumanisa Leso :

Yesu zolaka Bible. Yandi monaka yo bonso Ndinga ya Nzambi. Yandi zabaka yo mbote. Yandi monaka yo bonso kiyeka. Kana yo me tuba, mambu yina fweti salama.

Yandi monaka Bible yonso mfunu. Yandi tubaka nde muntu lenda katula ve ata kitini mosi ya fioti na yo.

Yandi vandaka na kiese ve na bantu ya longaka mabanza na bo mosi bonso Ndinga ya Nzambi. Yandi tubaka nde bantu me vila nzila sambu bo zabaka yo ve. Bible ya mvimba songaka nde Mesia fweti kwisa, ti Yesu kwisaka kulungisa yonso ya Bible vandaka kutuba.

Devoir sambu na Bakristo :

Keti nge ke tula ngolo kuzaba nki Bible ke tuba ? Ketu nge ke tanga ndambu ya Bible konso lumbu? Kana nge zaba ntete ve kutanga, ketu nge ke lomba muntu ya nkaka kutangila nge?

Musoniki : Mama Lorella Rouster, de l'ONG des 'Ministères pour Chaque Enfant', DR Congo, Edition 2018

Devoir mono ke pesa beno bakristo, yo yai: Yantika na mukanda ya Marko. [*Moniteur, sadisa bana kumona Marko kele wapi na Bible na bo.*] Konso lumbu, tanga kitini mosi na yo, ti yindula nki nge me tanga. Meka mpi kusonga muntu ya nkaka nki nge me tanga.

Kubinga Bo ya me Yamba Yesu Ntete Ve :

Kansi mbala ya nkaka nge lenda tuba ntete ve nde nge kele mukristo. Nge zaba ve kana nge me tula ntima na Yesu. Nge bambuka ve ntangu ya nge bingaka Yandi na ntima na nge yonso kukota, kukwisa kugulusa nge.

Kana nge zaba mbote-mbote ve nde nge me kuma mwana ya Nzambi, songa mono na nima ya ecodim ! Mono ta samba ti nge sambu nge kuzaba nde nge mpi me kuma mukristo.

===

NSUKA YA LESO 9

===

Leso 10. Mpila vandaka ve kukanga Yesu na bandinga na Yandi

Matayo 22:15-22

Kulanda devoir:

Na mposo me luta, beto lombaka beno bakristo kusala nki? (Kutanga ndambu ya Bible konso lumbu.) Nani me meka kusala yo? Beno me tanga wapi na kati ya Bible? Beno me mona nki na kati ya Bible? Mono ke na kiese nde beno me yantika kutanga Bible konso lumbu. Mono lomba beno yonso kulanda kaka kusala yo konso lumbu.

Na kati na beno bana ya fioti, nani me lomba muntu ya nkaka kutangila nge Bible? Nge lombaka nani? Yandi vandaka na kiese kutangila nge?

Revisio :

Nani lenda songa beto mabanza ya Yesu sambu na Bible? (Yo kele kieleka, ndinga ya Nzambi, kiyeka, etc. Bantu vila nzila kana bo zaba yo ve. Yandi zola ve bantu balula ndinga ya Nzambi ti mabanza na bo mosi.)

Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya lesu yai, bana ta bakisa nde mpila kele ve kukanga Yesu na bandinga na Yandi. Yo yina, beto sakana na Yesu ve, kana beto ke yula Yandi, mbote bangiufula na beto vanda ya kieleka.

Bankunga ya Kwenda Nzila Mosi ti Leso :

(Bankunga yai yonso ke monika na mukanda, 'Bankunga ya Ecodim' ya MCE. Yimba yina ya bana ke zaba, to sola mosi ya mpa na kati na yo kulonga bana.)

BANDEKE KELE YIMBA

NANI KELE NGOLO? (Baverse, Nani ke mayele? Nani zaba yonso? Nani zaba ntima?)

BO ZOLAKA KANGA YESU (Nkunga yai ke tuba lesu yai na nkufi)

Verse ya Kulonguka :

Ya kieleka Nge zolaka kuzaba yo

Sambu Nge zaba kinsweki ya ntima ya muntu.

Bankunga 44:22

Kuyantika Leso :

Keti nge me mona mpila bazombi tula mutambu sambu na kukanga mbisi? Nani lenda songa beto mutindu bo sala yo? [*Moniteur, pesa mwa-ntangu fioti sambu mwana mosi kutuba.*] Bo zola nde mutambu monika bonso kima ya kitoko, to kaka na mpila mosi ordinaire, sambu mbisi ta yindula ve nde bo ke na mabanza kukanga yo. Kansi kikuma na bo kele kukanga mbisi sambu bo kufwa yo.

Bantu ya nkaka vandaka na kimpala sambu na Yesu. Bo monaka Yandi mbeni, ata Yandi vandaka kaka kusadisa bo. Yo yina, bo zolaka kukanga Yandi bonso bo ke kanga mbisi na mutambu. Mpila bo salaka mutambu vandaka na mpila bo yulaka Yesu. Bo zolaka kukanga Yesu na bandinga na Yandi.

Malongi ya Nene ya Leso na Bandambu 6:**10.1. Bafarize (bo ya zolaka ve Bayuda kuvanda na nsi ya luyalu ya Roma) ti bantu ya Erode Antipasi (ya zolaka Bayuda ndima luyalu ya Roma), bo wakanaka kukanga Yesu na bandinga na Yandi.****Kutanga :** *Matayo 22 :15-16a**15 Bafarize kwendaka kuwakana sambu na kusimba Yesu ntangu bo ta yula Yandi mambu sambu na kumeka Yandi.**16a Ebuna bo tindaka balonguki na bo ya nkaka ti bantu ya Erode Antipasi, sambu na kwenda kuyula Yesu nde :***Kuyula bana :**

- Bafarize zolaka kusala nki na Yesu ?
(Kusimba Yesu na kumeka Yandi.)
- Bo wakanaka ti nani sambu na kumeka Yesu?
(Ti bantu ya Erode Antipasi)
- Bafarize tindaka nani na sika na bo ?
(Bo tindaka balonguki na bo.)
- Bo zolaka kukanga Yesu nki mutindu?
(Na bandinga na Yandi)

Kuyula bana ya me yela :

- Nki vandaka luswaswanu na kati ya bantu ya Bafarize ti bantu ya Erode Antipasi?
(Bafarize zolaka ve luyalu ya Roma, kansi bantu ya Erode Antipasi ndimaka yo.)
- Bagroupe yai zole ya bantu vandaka ve na kuwakana. Nki kaka vanda mambu ya bo zole ndimaka?
(Bo zole vandaka na mabanza kukanga Yesu.)
- Sambu na nki Bafarize kwendaka na Yesu bo mosi ve, kansi bo tindaka balonguki na bo? Nge banza nki?
(Mbala ya nkaka kana bo mosi kwendaka, Yesu ta mona nswalu nde bo me kwisa kukanga Yandi. Mbala ya nkaka bo yindulaka nde Yesu ta zaba balonguki na bo ve.)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso na kimvuka tuba na ritime nde :

Bo zola kanga Yesu ! Ai-yai ! Ai-yai ! Ai-yai !

Kuyimba ti Kukina :

Bambeni ya Yesu wakanaka kukanga Yandi.

10.2. Bo tubaka bandinga ya kitoko na Yesu, na nima bo yulaka Yandi kana Bansiku ya Nzambi pesaka bo nzila kufuta mpaku na Roma.

Kutanga : *Matayo 22 :16b-17*

16b « Longi, beto zaba nde Nge ke tubaka mambu ya kieleka. Nge ke longaka nzila ya Nzambi na kieleka yonso. Nge ke waka boma ve na mambu yina ya bantu ya nkaka ke banzaka, sambu Nge ke bakaka bantu yonso kiteso mosi.

17 Songa beto mabanza na Nge: Keti Bansiku na beto ke pesaka beto nzila na kufuta mpaku na ntotila ya nene ya Kimfumu ya Roma, to ve?

Kuyula bana :

- Mpila bantu yina tubaka na Yesu, yo vandaka kitoko to kitoko ve ?
(Kitoko)
- Nki bandinga ya kitoko bo tubaka ?
(Nge, Yesu, ke tubaka mambu ya kieleka, Nge ke longaka nzila ya Nzambi na kieleka yonso. Nge ke waka boma ve na nambu ya bantu ke banzaka, Nge ke baka bantu yonso kiteso mosi.)
- Bandinga yina vandaka kieleka yonso. Ebuna, nki vandaka probleme ti yo?
(Bo tubaka bandinga yina, kansi bo kwikilaka yo ve. Bo tubaka mpidina kaka na mpila ya kukanga Yandi.)
- Nki vandaka ngiufula na bo ya bo yindulaka ta kanga Yesu?
(Keti Bansiku na beto ke pesaka beto nzila na kufuta mpaku na ntotila ya nene ya Kimfumu ya Roma, to ve?)

Kuyula bana ya me yela:

- Sambu na nki bo yindulaka nde ngiufula yina ta kanga Yesu?
(Bo yindulaka nde kaka bamvutu zole vandaka possible—ee to ve. Kana Yesu tubaka nde, ‘ee, beno futa yo,’ Bafarize ta mona Yandi mbi, ti bantu mingi ya nkaka mpi ta buya Yandi, sambu bo zolaka luyalu ya Roma ve.

Kana Yandi tubake ‘ve, beno futa yo ve,’ bantu ya Erode Antipasi ta mona Yandi mbi, mpi leta ya Roma lenda kanga Yandi. Yo yina, bo monaka nde ata Yesu tubaka konso mutindu, bo lenda kanga Yandi.)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso kangula maboko bonso maboko na bo kele mutambu sambu na kukanga mbisi. Bo tuba nde, “Beto futa mpaku ya Roma, to beto futa ve? (Bika maboko kaka kukangula.) Kana Yandi tuba ‘ee,’ whomp! (Kanga maboko nswalu.) Kana Yandi tuba ‘ve;,’ whomp! (Kanga maboko nswalu.)

Kuyimba ti Kukina :

Bo zolaka kukanga Yesu na bandinga na Yandi.

10.3. Yesu bakisaka mabanza na bo, ebuna Yandi lombaka bo kusonga Yandi kibende ya mbongo.

Kutanga : *Matayo 22:18-19a*

18 Kansi Yesu bakisaka mabanza na bo ya mbi. Yo yina Yandi yulaka bo: "Beno bantu ya luvunu, sambu na nki beno ke meka Mono?"

19a Beno songa Mono mbongo ya bo ke futilaka mpaku!"

Kuyula bana :

- Keti Yesu bakisaka mabanza na bo, mpila bo zolaka kukanga Yandi na bandinga na Yandi? (Ee, Yandi bakisaka mabanza na bo ya mbi.)
- Yesu tubaka nde bo vandaka banani? (Bantu ya luvunu)
- Yesu tubaka nde bo zolaka kusala nki? (Kumeka Yandi)
- Yesu lombaka bo kusonga Yandi nki? (Mbongo ya bo ke futilaka mpaku)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso na kimvuka tuba na ritime nde:

"Songa Mono mbongo ya bo ke futilaka mpaku!"

Kuyimba ti Kukina :

Tula ton na bandinga ya ritime, ebuna yimba yo.

10.4. Ntangu bo natilaka Yandi kibende ya mbongo, Yandi yulaka bo nde, Ilungi ti zina na yo kele ya nani?

Kutanga : Matayo 22:19b-20

19b Bo kwisaka kunatila Yandi kibende mosi,

20 ebuna Yandi yulaka bo nde: "Ilungi yai ti zina yai na zulu ya mbongo yai, yo kele ya nani?"

Kuyula bana :

- Bo natilaka Yesu nki? (Kibende mosi ya mbongo)
- Yesu yulaka bo nki? "Ilungi yai ti zina yai na zulu ya mbongo yai, yo kele ya nani?"

Kusonga nki me salama :

(Bana sala bonso bo ke simba kibende ya mbongo. Bo tuba na ritime nde: "Ilungi yai ya nani? Zina yai ya nani? (Repeter)

Kuyimba ti Kukina :

Ilungi yai ya nani? Zina yai ya nani? (Repeter)

10.5. Ntangu bo pesaka mvutu, Yesu vutulaka bo nde, 'Pesa na Ntotila ya Roma yina kele ya yandi, ti pesa na Nzambi yina kele na Yandi.'

Kutanga : *Matayo 22 :21*

21 Bo nde : « Yo kele ya ntotila ya nene. » Ebuna Yesu nde: "Ya ntotila ya nene, beno pesa na ntotila ya nene; ya Nzambi, beno pesa na Nzambi."

Kuyula bana :

- Bo vutulaka nde na kibendi na bo yina, nani vandaka ilungi ti zina ?
(Ntotila ya nene ya Roma)
- Yesu tubaka nde bo pesa na ntotila yina nki?
(Bima na yandi)
- Yesu tubaka nde beto pesa na Nzambi nki?
(Bima na yandi)

Kuyula bana ya me yela:

- Bo yindulaka nde mvutu ya Yesu fweti vanda nki?
(Ee to ve)
- Keti Yesu vutulaka ee, to ve?
(Yandi vutulaka ve na mpila bo yindulaka, ee to ve. Yandi tubaka nde, 'Pesa na Ntotila ya Roma yina ya yandi, ti pesa na Nzambi yina ya Yandi.)

Kusonga nki me salama :

Bana tuba na ritime : Yesu pesaka mvutu na mayele yonso.

Kuyimba ti Kukina :

Kupesa na leta, yina ya leta. Kupesa na Nzambi, yina na Yandi.
Tala mpila ya mayele ya Yesu vutulaka.

10.6. Bo monaka mpila ve kukanga Yesu na bandinga na Yandi, yo yina, bo kwendaka.

Kutanga : *Matayo 22:22*

22 Ntangu bo waka mambu yina, bo yitukaka ngolo. Bo bikisaka Yandi, bo kwenda ka bo.

Kuyula bana :

- Nki mutindu bo bakaka mvutu ya mayele ya Yesu?
(Bo yitukaka ngolo.)
- Nki songaka nde bo kangaka Yandi na bandinga na Yandi ve?
(Bo bikisaka Yandi, ebuna bo kwendaka ka bo.)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso sala bageste bonso bo ke yituka. Bo tuba nde, "Yesu tubaka kaka na mayele!"

Kuyimba ti Kukina :

Mpila kuvanda ve

Kukanga Mfumu Yesu

Na bandinga na Yandi.

Kumanisa Leso :

Bantu yai vandaka kaka na kusakana na Yesu. Bo yulaka Yandi ve sambu bo lenda bakisa Ndinga ya Nzambi. Bo yulaka Yandi ve sambu bo lenda landa Yandi.

Bo yindulaka kaka kukanga Yandi na bandinga na Yandi. Bo mekaka mbala yai, ti mbala mingi na nima, kansi mpila kukanga Yesu vandaka ve. Yandi zabaka ata mabanza ya ntima na bo. Yesu zaba mpi mabanza na ntima na nge. Yandi zaba kana nge ke landa Yandi na kieleka yonso.

Devoir sambu na Bakristo :

Beno bakristo, devoir mono ke pesa beno, yo yai : Na mposo yai, konso lumbu, lombamba Yesu kutala ntima na nge ti songa nge konso mambu ya nge fweti yidika sambu na kupesa Yandi kiese.

Kubinga Bo ya me Yamba Yesu Ntete Ve :

Yesu zabaka mabanza ti ntima ya bantu yai, ti Yandi zaba mabanza ya nge mpi. Yesu tubaka, « Mono kele Mvungi ya mbote. Mono zaba mameme na Mono » (Yoane 10 :14). Kana Yesu kwisaka na classe na beto bubuyai, sambu na kubaka mameme na Yandi mosi-mosi, keti nge ta vanda na kati ya bantu ya Yandi ta ndima bonso dimeme na Yandi ? Kana nge zaba ve, nge lenda zenga mambu yina bubuyai.

Kaka binga zina ya Mfumu Yesu. Kwikila nde Yandi kele Mwana-Nzambi bonso Yandi tubaka, Yandi kwisaka kufwa na zulu ya kulunsi sambu na kugulusa nge. Yamba Yandi na ntima na nge sesepiyai. Yandi me sila nde Yandi ta kota. Kana nge ke na mfunu ya lusadis, bikala awa sambu na kumona mono na nima ya classe. Kiese mingi kana mono lenda sadisa nge.

===

NSUKA YA LESO 10

===

Leso 11. Yesu tedimisaka bafwa

Luka 7 :11-23

Kulanda devoir :

Nani lenda songa beto devoir beto pesaka beno bakristo na mposo me luta ? (Ee, konso lumbu, lomba Yesu kutala ntima na nge, ebuna songa nge konso mambu ya nge fweti yidika sambu na kupesa Yandi kiese.) Nani me sala yo ? Nani ta sala songa beto mpila yo lutaka ?

Revisio :

- ✓ Na mposo me luta, bantu mekaka kusala nki na Yesu ? (Kukanga Yandi na bandinga na Yandi)
- ✓ Keti bo nungaka ? (Ikele ve. Mpila ikele ve na kukanga Yesu. Yandi kele ngangu mingi. Yandi kele Nzambi.)

Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya lesu yai, bana ta zaba nde Yesu vandaka na kiyeka yonso, ata kutedimisa bantu ya me fwaka. Yo yina, bo ta lomba lusadisya ya Yesu na konso mambu bo ke na yo mfunu.

Bankunga ya Kwenda Nzila Mosi ti Leso :

(Bankunga yai yonso kele na mukanda, 'Bankunga ya Ecodim' ya MCE. Yimba yina ya bana ke zaba, to sola mosi ya mpa kulonga bo, ti yimba nkunga yina ya mpa mbala na mbala na kati ya lesu.)

MWANA NZAMBI MENE KUMA AWA
NANI KELE NGOLO ?
NKEMBO, NKEMBO (Nzambi ke ngolo)

NZAMBI IKELE NENE
TATA, MONO ZOLA NGE

Verse ya Kulonguka :

Ebuna Yandi (Yesu) pesaka balonguki ya Yoane mvutu yai : « Beno kwenda kuzabisa Yoane mambu yai ya beno me mona ti ya beno me wa : Bantu ya kufwa-meso ke mona diaka, bantu ke na makulu ya kifu ke tambula, bantu ke na maladi ya lepre ke beluka, bantu ya kufwa-makutu ke wa, bantu yina me fwa ke telama na lufwa, bansukami ke wa Nsangu ya Mbote. Luka 7 :22

Kuyidika na Ntwala ya Kulonga :

Sambu na lesu, sosa rafia mosi ti nsinga ya nda bonso 1 metre. Na kati ya lesu, bana ta kanga mwana mosi na kati ya rafia yina bonso yandi me fwa.

Kuyantika Leso :

Na bilumbu yai, banganga (bamedesin) lenda sala mambu mingi ya yituka na nkisi na bo. Bamaladi mingi ya ngolo lenda beluka na ntunga to na operasio to na opital. Kansi mambu mosi ata nganga mosi lenda sala ve. Bo lenda ve tedimisa bantu na lufwa. Nani me wa nde muntu me fwaka, kansi na nima ya lufwa, bo me sala yandi operasio, ebuna yandi me telama? Ata mosi ve. Nani me wa nde nganga me baka muntu ya kele na maziamu na yandi, me pesa yandi ntunga, ebuna moyo me vutuka na nitu na yandi? Ata mosi ve. Kaka Nzambi Yandi mosi kele na ngolo ya moyo ti na lufwa.

Beto me mona nde Yesu belulaka malade mingi. Beto me mona nde Yandi vandaka na kiyeka kusonga bampeve ya mbi, ti bo fweti lemfuka na Yandi. Kansi nki vandaka ngolo na Yandi na zulu ya lufwa? Beto ta mona yo na lesu na beto bubuyai. Luka kapu 7, yantika na nzila 11.

Malongi ya Nene ya Lesu na Bandambu 8 :

11.1. Penepene na bwala ya Naini, Yesu monaka bantu ke kwisa na sanduku, kunata muntu ya kufwa na maziamu.

Kutanga : Luka 7:11, 12a

11 Ntangu yai, Yesu kwendaka na bwala mosi, zina na yo Naini. Balonguki na Yandi ti bantu mingi ya nkaka kwendaka ti Yandi.

12 Ntangu Yandi kumaka penepene na kielo ya lupangu ya bwala, Yandi monaka bantu ke kwisa kunata muntu ya kufwa na maziamu. . .

Kuyula bana :

- Ntangu Yesu kwisaka penepene na bwala Naini, Yandi monaka nki ?
(Bantu ke kwisa kunata muntu ya kufwa na maziamu.)

Kusonga nki me salama :

Bana ta kanga mwana (volontiere) na kati ya rafia bonso yandi me fwa, bo ta kanga rafia yina na nsinga. Bana ya nkaka ta tula yandi na zulu ya mapeke na bo bonso bo ke nata yandi na maziamu kuzika yandi. Bo ta yimba ti kina bonso bo ke na nzila kukwenda na maziamu.

Kuyimba ti Kukina :

Bana yonso dila ti sala bageste bonso muntu me fwa.

11.2. Mwana ya mufwidi me fwaka, bantu mingi landaka yandi.

Kutanga : Luka 7 :12b

12b Mama ya muntu yina vandaka mufwidi, yandi vandaka na mwana mosi kaka ya bakala, yandi yina fwaka. Bantu mingi ya bwala yina vandaka kulanda nkento yango.

Kuyula bana :

- Na nima mwana yai me fwaka, mama na yandi me bikala na nani na kati ya fami ?
(Muntu ve. Yandi vandaka kaka na mwana mosi yai, ti bakala na yandi mpi me fwa. Yandi vandaka mufwidi.)
- Yo kele kiese to kiese ve kuvanda kaka nge mosi ?
(Kiese ve. Bumosi mingi.)

Kusonga nki me salama :

Mwana mosi ya nkento dila ti songa bageste bonso yandi kele mufwidi ya me bikisa mwana mosi ya yandi vandaka na yandi na lufwa. Bana ya nkaka landa ti dila ti yandi.

Kuyimba ti Kukina :

(Ton ya nkunga traditionel ‘E,e,ee, Kiese Awa’)

Ai, yai-yai! Mawa awa!

Mwana ‘ bwala mene fwa bubu

Mawa awa!

11.3. Yesu wilaka yandi mawa, ti tubilaka yandi nde, « Kudila ve. »

Kutanga : Luka 7:13

13 Ntangu Mfumu Yesu monaka yandi, Yandi wilaka yandi mawa, ebuna Yandi tubilaka yandi nde: “Kudila ve!”

Kuyula bana :

- Nki simbaka Yesu na ntima bu Yandi monaka mufwidi yina ke dila ?
(Mawa)
- Yesu tubaka nki na yandi ?
(Kudila ve !)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso sala bageste bonso bo kele Yesu, ke wila nkento yina mawa.

Kuyimba ti Kukina :

Kudila ve, mama ! Yesu mene wila nge mawa !

11.4. Yesu simbaka sanduku ya mwana yina, ebuna bantu ya vandaka kunata yo, bo telamaka.

Kutanga : Luka 7:14a

14a Ntangu yai Yesu kwendaka penepene na sanduku ya muntu ya kufwa, Yandi simbaka yo, ebuna bantu yina vandaka kunata sanduku bo telamaka.

Kuyula bana :

- Sambu na nki bantu ya vandaka kunata sanduku, bo telamaka ?
(Sambu Yesu simbaka sanduku yina.)

Kusonga nki me salama :

Bana ya nkaka nata sanduku ya mwana ya me fwa, bo vanda kuyimba ti kudila bonso bo ke kwenda na maziamu kuzika yandi. Mwana mosi sala bageste bonso Yesu, Yandi kwenda penepene na sanduku, Yandi simba yo. Ntangu yina, bantu ya vandaka kunata yo, bo telama.

Kuyimba ti Kukina :

Yesu simbaka sanduku ya muntu ya me fwa.

Bantu ya nataka yo, bo telemaka na nzila.

11.5. Yesu songaka muntu ya me fwa kutelama.

Kutanga : Luka 7 :14b

14b Yesu nde : « Mpangi na Mono, Mono ke tubila nge : telama na nge ! »

Kuyula bana :

- Yesu tubaka na nani ?
(Na mwana ya me fwaka.)
- Yesu bingaka yandi nani?
(Mpangi na mono)
- Yesu songaka yandi kusala nki?
(Kutelama na lufwa.)

Kusonga nki me salama :

Bana landa kusala theatre. Yesu tuba na muntu ya me fwa nde yandi kutelama.

Kuyimba ti Kukina :

Yesu songaka muntu ya fwaka, « Kutelama ! »

11.6. Muntu ya kufwa telamaka, ebuna yandi yantikaka kutuba. Yesu vutulaka yandi na mama na yandi.

Kutanga : Luka 7 :15

15 Muntu yango telamaka na sanduku na yandi, yandi yantikaka mpi kutuba, ebuna Yesu vutulaka yandi na mama na yandi.

Kuyula bana :

- Muntu ya me fwaka, yandi salaka nki ntangu Yesu songaka yandi kutelama ?
(Yandi telamaka bonso Yesu songaka yandi.)
- Yandi telamaka wapi ?
(Na kati ya sanduku na yandi.)
- Yesu vutulaka yandi na nani?
(Na mama na yandi.)

Kusonga nki me salama :

Bana landa theatre diaka. Mwana ya me fwaka, yandi telama na lufwa. Ebuna Yesu vutulaka yandi na mama na yandi. Mama ti bana ya ke landa, bo yonso bika kudila ; bo yanti kusepela.

Kuyimba ti Kukina :

Nkungu traditionel : E,e,ee, kiese aya ! Mwana-Nzambi mene kuma awa! Kiese aya!

11.7. Ntangu Yoane-Batiste waka yo, yandi tindaka balonguki zole na yandi kuyula Yesu keti Yandi vandaka Mesia.

Kutanga : Luka 7 :18-19

18 Balonguki ya Yoane zabisaka Yoane mambu yina yonso. Yoane bingaka balonguki zole,

19 ebuna yandi tindaka bo na Mfumu Yesu sambu na kwenda kuyula Yandi nde « Yoane Batiste me tinda beto na kwisa kuyula nge nde : 'Keti nge kele muntu yina fweti kwisa (Mesia) to beto fweti vingila muntu ya nkaka ? »

Kuyula bana :

- Nani waka mambu yina ?
(Yoane Batiste. Balonguki na yandi zabisaka yandi.)
- Yoane Batiste, yandi tindilaka balonguki zole kuyula Yesu ngiufula mosi. Bo yulaka Yesu nki?
(Keti Nge[Yesu] kele muntu yina fweti kwisa [Mesia], to beto fweti vingila muntu ya nkaka?)

Kusonga nki me salama :

Mwana mosi sala bonso Yoane-Batiste. Yandi kele na prison. Bana zole vanda balonguki na yandi Yoane. Bo kwenda kuzabisa Yoane nde Yesu me tedimisa mwana na lufwa. Yoane yindula fioti, ebuna yandi songa bo kukwenda na Yesu, kuyula Yandi kana Yandi kele na Mesia ya bo vandaka kuingila. To, kana bo fweti vingila muntu ya nkaka.

Kuyimba ti Kukina :

Yesu, keti Nge ikele Me-si-a? (Mbala 2)

Yoane kele yula Nge.

11.8. Yesu vutulaka mvutu nde Yandi vandaka kusala bidimbu yonso ya Mesia ta sala. Ee, Yandi vandaka Mesia.

Kutanga : Luka 7 :22-23

22 Ebuna Yandi pesaka balonguki ya Yoane mvutu yai : « Beno kwenda kuzabisa Yoane mambu yai ya beno me mona ti ya beno me wa : Bantu ya kufwa-meso ke mona diaka, bantu ke na makulu ya kifu ke tambula, bantu ke na maladi ya lepre ke beluka, bantu ya kufwa-makutu ke wa, bantu yina me fwa ke telama na lufwa, bansukami ke wa Nsangu ya Mbote. » (Yai yonso vandaka bidimbu ya Mesia ta sala, bima ya kaka Yandi lenda sala.)

23 Kiese na muntu yina ke na ntima zole ve sambu na Mono!

Kuyula bana :

- Keti Yesu vutulaka bo 'ee' to 've' ?
(Ikele ve.)
- Nki mutindu Yesu vutulaka bo ?
(Kwenda zabisa Yoane nde Yesu ke belula bangu ya makulu ya kifu, bo ke tambula. Yandi ke belula bantu ya maladi ya lepre, bo vanda mbote ; ti bantu ya kufwa makutu, bo wa. Bantu ya me fwa, bo ke telama na lufwa ; ti bansukami ke wa Nsangu ya Mbote. Yandi fweti songa Yoane bimpa yonso ya Yesu vandaka kusala.)

Kuyula bana ya me yela :

- Bimpa yonso yai ya Yesu me sala, nani kaka lenda sala yo?
(Kaka Mesia, to Mvulusi ya Nzambi silaka fweti kwisa.)
- Na nkufi, mvutu na Yoane vandaka nki?
(Ee, Mono kele Mesia. Bimpa yai ya Mono ke sala, yo kele bisalu ya fweti kulanda Mesia.)

Kusonga nki me salama :

Lomba bavalontaire kusonga Yesu belula bantu ya bamaladi ti ya kifu ya mutindu na mutindu.
Na nima ya konso theatre ya fioti, bana yonso tuba na ritime nde : Ye-su ke-le **Me**-si-a !

Kuyimba ti Kukina :

Yimba nkunga « Nani kele ngolo ? » Nzambi (Yesu) ikele ngolo kuluta bantu yonso!

Kumanisa Leso :

Yesu vandaka na ngolo kutedimisa bantu ya me fwaka, sambu Yandi vandaka Mwana ya Nzambi, mpi Mesia ya Nzambi silaka ta kwisa kuzinga na kati na beto, kukuma Mvulusi na beto. Yandi kele na ngolo yonso, ti Yandi zola kusadisaa nge !

Devoir sambu na Bakristo :

Devoir mono ke pesa beno bakristo mposo yai, yo yai: Na mposo yai, binga zina ya Yesu na konso mambu ya mpasi. Tula Yandi ntima, ti sosa lusadisus na Yandi.

Kubinga Bo ya me Yamba Yesu Ntete Ve :

Kansi nge, mbala ya nkaka nge me lomba Yesu ntete ve kugulusa nge. Nge ke bikala na lufwa ya kimpeve. Bubuyai, kana nge ta tula Yandi ntima, Yandi ta pesa nge moyo ya mpa, moyo ya Nzambi. Nge ta butuka ya mpa. Kana nge ke na mfunu kuyamba Yesu, binga Yandi sesepiyai ti lomba Yandi kugulusa nge. Kana nge yamba Yandi bubu, kwisa na nima ya ecodim, ti songa mono sambu mono lenda yangelala ti nge.

===

NSUKA YA LESO 11

===

Leso 12. Yesu longaka na bingana

Luka 18 :1-8a

Kulanda devoir :

Nani monaka mambu mosi ya mpasi na mposo yai me luta ? [*Moniteur, lomba bana kusonga classe na nkufi nki bampasi bo monaka.*] Nani bingaka Yesu kusadisa bo ? Yandi sadisaka nki mutindu ?

Revisio:

- ✓ Yesu salaka nki sambu na mwana ya Naini? (Yandi tedimisaka yandi na lufwa.)
- ✓ Sambu na nki Yesu salaka yo? (Yandi wilaka mufwidi mama na yandi mawa.)

Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya lesu yai, bana ta bakisa nde, ata mvutu na lombilu na beto kwisa nswalu ve, beto landa kaka kusamba Nzambi, sambu Yandi ta sala yina bantu na Yandi lomba na Yandi, kana bo bika ve kusamba. Yo yina, ata mvutu kwisa nswalu to nswalu ve, bana ta landa kaka kulomba Nzambi mambu ya bo ke na yo mfunu.

Bankunga ya Kwenda Nzila Mosi ti Leso :

(*Bankunga yai yonso keke na mukanda, ‘Bankunga ya Ecodim’ ya MCE. Yimba yina ya bana ke zaba, to sola mosi ya mpa kulonga bo, ti yimba nkunga yina ya mpa mbala na mbala na kati ya lesu.*)

DANIELE SAMBAKA MINGI
Lomba na Nzambi kaka
Nani kele ngolo?

NZAMBI KUWA NA SUKA
NZAMBI TA KUWA NGE

Verse ya Kulonguka :

Ntangu yai, Yesu telaka bo kingana sambu na kulonga bo nde : « Beno fweti sambaka Nzambi ntangu yonso kukonda kulemba. »

Luka 18:1

Kuyantika Leso :

Mwana mosi zina ya Sami vandaka kuwa mawa. Mbuta na yandi Roge yulaka yandi nde, “Sami, nki mambu?” Sami vutulaka na ndinga ya ngolo nde, “Nzambi ikele ve. Bilumbu tatu mono me samba nde Nzambi pesa beto velo sambu mama lenda nata manioko na zandu kuteka yo. Beto ke na mfunu na yo sambu maniko ta pesa mbonga sambu beto yonso bana kota na classe. Bilumbu tatu mono me samba! Kansi Nzambi me wa ve. Yandi kele kieleka ve.”

Bana nki beno banza? Kana beto lomba mbala mosi, to mbala tatu, to mbala sambanu, to mbala kumi, ti beto me mona ntete ve mambu ya beto lombaka, keti yai ke songa nde Nzambi me wa ve? Keti yo ke songa nde

Musoniki : Mama Lorella Rouster, de l'ONG des 'Ministères pour Chaque Enfant', DR Congo, Edition 2018

Nzambi ta pesa mvutu ve ? Nki beto fweti sala kana beto me samba, kansi beto me mona ntete ve mvutu ya beto lombaka ?

Mbala mingi Yesu songaka bingana ya longaka bantu. Lumbu mosi, Yesu longaka kingana mosi ya pesaka mvutu na mambu beto ke yindula. Luka kapu 18.

Malongi ya Nene ya Leso na Bandambu 5 :

12.1 Yesu telaka bantu kingana kusonga bo nde, bo landa kaka kusamba, kukonda kulemba.

Kutanga : Luka 18 :1

1 Ntangu yai, Yesu telaka bo kingana sambu na kulonga bo nde : « Beno fweti sambaka Nzambi ntangu yonso kukonda kulemba. »

Kuyula bana :

- Sambu na nki Yesu telaka bo kingana ?
(Kulonga bo nde bo fweti samba Nzambi konso ntangu kukonda kulemba.)
- Sambu na nki nge banza muntu lenda lemba kusamba Nzambi ?
(Kana yandi mona bonso yandi ke zwaka ve mvutu.)
- Ata ntangu yina, kana yandi ke zwaka ve mvutu, yandi fweti sala nki ?
(Landa kaka kusamba. Kulemba ve.)

Kusonga nki me salama :

Bana sambanu kwisa na ntwala ya classe. Mosi kusala bonso Yesu, ti bana ya nkaka kuwa Yandi bonso bo kele balonguki na Yandi. Yesu tubila bo nde, 'Mono ke longa beno na kingana.' Bana ya nkaka nde : « Eee. »

Yesu tubila bo nde, 'Kingana yai ke songa nde bantu fweti landa kaka kusamba Nzambi konso ntangu, bo lemba ve.' Bana ya nkaka nde : « Eee, beto lemba ve. »

Kuyimba ti Kukina :

Yesu longaka bantu

Na bingana.

Yandi longaka bantu

Kulemba ve kusamba Nzambi.

12.2 Kingana ya Yesu tubaka, yo yai : Kuvandaka Zuzi mosi ya mbi, ti na bwala na yandi kuvandaka nkento ya mufwidi. Mbala mingi mufwidi vandaka kudila makambo na yandi na zuzi yina.

Kutanga : Luka 18 :2-3

2 Yesu nde : « Na bwala mosi kuvandaka na zuzi mosi yina vandaka kutina Nzambi boma ve ; yandi vandaka kuzitisa bantu ya nkaka mpi ve.

3 Na bwala yango yina kuvandaka mpi na nkento mosi ya mufwidi, yandi vandaka kwisa kutubila zuzi yina mbala mingi nde : 'Zenga makambu na beto na mpila nde mono kununga, ebuna mbeni na mono kubela.'

Kuyula bana :

- Bantu zole ya vandaka na bwala mosi, bo banani ?
(Zuzi mosi ya mbi, ti nkento mosi ya mufwidi)
- Mufwidi vandaka kusala nki?
(Kulomba zuzi kuzenga makambo na yandi na mpila ya ta sadisa yandi kununga.)
- Yandi kwisaka kulomba lusadisuzi ya zuzi mbala ikwa?
(Mbala mingi)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso sala bonso bo kele mufwidi yina. Bo dila nde, “Pardo mingi, zuzi, sadisa mono.” (Repeter mbala mingi.)

Kuyimba ti Kukina :

Mufwidi dilaka na zuzi mbala mingi.

12.3 Mbala mingi zuzi yina buyaka kuwa mufwidi yina.

Kutanga : Luka 18 :4a

4a Zuzi yina vandaka kubuya mbala mingi na kusala mutindu nkento yina vandaka kuzola.

Kuyula bana :

- Zuzi buyaka kusadisa mufwidi mbala ikwa ?
(Mbala mingi)
- Ntangu zuzi landaka kaka kubuya kusadisa yandi, beno banza nde ntima ya nkento yina kwisaka nki mutindu ?
(Mawa, kulembwa, dekurage)

Kusonga nki me salama :

Mwana mosi vanda bonso zuzi, mwana mosi bonso nkento. Nkento kwisa na zuzi nde, « Sadisa mono. » Zuzi nde, « Ikele ve. » Nkento basika na mawa. Bana yonso tuba nde, « Mawa. » Repeter yai yonso mbala sambanu.

Kuyimba ti Kukina :

Zuzi zolaka sadisa yandi ve, ata fioti !

12.4 Kansi na nsuka, zuzi sadisaka mufwidi yina, kaka sambu nkento yina lembisaka yandi.

Kutanga : Luka 18:4b-5

4b Kansi na nima, yandi tubaka na ntima na yandi nde: ‘Ata mono ke tinaka Nzambi boma ve, ata mono ke zitisaka bantu ya nkaka ve,

5 kansi mufwidi yai ke yangisa mono; yo yina mono ta sadisa yandi. Kana ve, yandi ta kwisaka kuvutuka mbala mingi sambu na kulembisa mono!’ ”

Kuyula bana :

- Sambu na nki zuzi sobaka mabanza na yandi?
(Sambu nkento yina kulembisa yandi diaka ve.)

Kusonga nki me salama :

Mwana ya ke sala bonso mufwidi yina, yandi kwisa na zuzi diaka. Yandi nde, “Sadisa mono, zuzi!” Zuzi tuba nde, « Mambu ve. Sambu nge kulembisa mono diaka ve, mono ta sadisa nge.’ Bana yonso nde, « Zuzi me sadisa yandi! Kiese ! »

Kuyimba ti Kukina :

Na nsuka zuzi ndimaka kusadisa yandi. Kiese!

12.5 Kana Zuzi ya mbi ta wa muntu mutindu yina, zaba kuluta nde Nzambi ta wa bo ya landa kaka kusosa lusadisu na Yandi.

Kutanga : Matayo 6 :8a

6 Ebuna Mfumu Yesu tubaka diaka nde : ‘Beno wa mambu ya zuzi yai ya luvunu me tuba.

7 Keti Nzambi ta sadisa ve bantu yina ya Yandi solaka, bayina ke bingaka Yandi mpimpa ti mwini sambu Yandi sadisa bo ? Keti Yandi ta sukinina na kusadisa bo ?

8a Mono ke tubila beno nde Yandi ta sadisa bo nswalu. . .

Kuyula bana :

- Yesu zolaka nde beto longuka nki sambu na kingana yina ?
(Nzambi ta sukinina ve kusadisa beto. Beto landa kaka kusamba, beto kulemba ve.)
- Zuzi yai vandaka muntu kieleka to luvunu ?
(Luvunu)
- Nzambi kele kieleka to luvunu?
(Kieleka yonso)
- Zuzi yai vandaka muntu ya mbote to ya mbi?
(Ya mbi)
- Nzambi kele mbote to mbi?
(Mbote)

NB: Yesu ke tuba ve nde Nzambi kele na ntima ya ngolo bonso zuzi yina. Yandi ke songa luswaswanu na kati ya zuzi yina ti Nzambi. Kana zuzi ya mbi ya sadisa, zaba kuluta nde Nzambi ya mbote na beto ta sadisa beto.

Kusonga nki me salama :

Kabisa bana na bandambu zole. Nge ta tuba nde, « Kana zuzi ya mbi ta tuba... » (Ndambu ya ntete ya bana tuba nde, « Eee ! »,

Nge tuba nde, « Nzambi ya mbote ta tuba... » (Ndambu ya zole ya bana tuba nde, « Eee, eee, eee, eee, eee ! »)

Bana yonso tuba nde, « Kanga ntima ! Nzambi ta sadisa beto ! »

Kuyimba ti Kukina :

Yimba nkunga, « Nzambi ta Kuwa Nge »

Kumanisa Leso :

Kana beto ke lomba Nzambi mambu mosi, kana mvutu kwisa ve na ntangu ya beto mona mbote, mbala mingi beto lemba. Beto bika kulomba Nzambi diaka sambu na mambu yina. Kansi Yesu ke longi beto awa nde beto sala nki? *(Ee, beto landa kaka kulomba Nzambi.)*

Devoir sambu na Bakristo :

Keti nge me bika kulomba Nzambi sambu mvutu me kwisa ntete ve ? Ntete, yindula mbote. Ketu kima nge kele kulomba, yo kele sambu na lukumu ya nge mosi, to yo kele sambu na lukumu ya Nzambi ? Kana nge zaba nde Nzambi me tula na ntima na nge kulomba kima yina, landa kaka kulomba yo tii mvutu ta kwisa.

Devoir mono ke pesa beno bakristo, yo yai : Na mposo yai, yantika diaka kulomba Nzambi mambu mosi ya Yandi me tula na ntima na nge kulomba, kansi nge me bika kulomba. Mbala ya nkaka nge me lomba nde mpangi to nduku kubalula ntima na Yesu, kansi nge me mona yo ntete ve. Nge zaba nde yo kele luzolo ya Nzambi nde bantu balula ntima (2 Piere 3:9). Yo yina, landa diaka kulomba nde muntu yina kubalula ntima. Yandi ta pesa mvutu na lombilu na nge kana nge kulemba ve.

Kubinga Bo ya me Yamba Yesu Ntete Ve :

Kansi, nge, mbala ya nkaka nge kele na kati ya bantu ya me balula ntima ntete ve. Zaba mbote nde muntu kele mukristo ve sambu yandi kwisa na ecole du dimanche. Muntu kele mukristo ve sambu yandi ke sambaka. Muntu kele mukristo ve sambu bo me tula yandi masa ya mbotika. Muntu kele mukristo ve sambu yandi zaba Bible.

Muntu kele mukristo kaka kana yandi me sala nki? *(Ee, kana yandi me balula ntima to tula ntima na Yesu Kristo bonso Mvulusi mpi Mfumu na yandi.)* Kana nge zaba ve kana nge kele mukristo, kansi nge zola kuzaba, kwisa solula ti mono na nima ya ecodim. Mono ta sadisa nge kuzaba ya kieleka.

===

NSUKA YA LESO 12

===

Leso 13. Yesu Salaka Kaka Mbote.

Yoane 8:29, Luka 23:33-34, Bisalu 10:38, 2 Korinto 5:21, Baebreo 4:15.

Revisio :

Na mposo me luta, beto monaka kingana ya Yesu longaka. Na kati na yo, Yandi longaka nki? (Ee, Yandi longaka nde beto lemba ve kusamba Nzambi, ata mvutu me kwisa ntete ve, kansi beto landa kaka kusamba Yandi ntangu yonso.)

Kulanda devoir :

Nani me bika kusamba Nzambi, sambu mvutu me kwisa ntete ve, kansi na mposo me luta, nge me yantika kusamba Yandi diaka ? *[Moniteur, yula bo nde bo me landa diaka kulomba nki ?]*

Keti nge me baka mvutu ? Kana nge me baka mvutu ntete ve, kaka landa kusamba Nzambi. Bambuka, Yesu longaka beto nde beto kulemba ve, kansi beto landa kusamba kaka.

Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya lesu yai, bana ta zaba nde na moyo na Yandi ya mvimba awa na nsi-ntoto, Yesu salaka ata mambu mosi ya mbi ve. Yandi salaka kaka mbote, ti Yandi pesaka Nzambi kiese na yonso Yandi salaka. Yo yina, na nima beto me tula Yesu ntima, beto mpi ta mona Yandi bonso mbandu ya mbote ya beto fweti landa.

Bankunga ya Kwenda Nzila Mosi ti Leso :

(Bankunga yai yonso kele na mukanda, 'Bankunga ya Ecodim' ya MCE. Yimba yina ya bana ke zaba, to sola mosi ya mpa kulonga bo, ti yimba nkunga yina ya mpa mbala na mbala na kati ya lesu.)

2 KORINTO 5:17

KUFULUSA MONO BUBU

KWENDA NA YESU

NANI KELE NGOLO ? (Yimba Nani kele mbote?)

LANDA, MO' TA LANDA NGE, MFUMU

MONO ME SILA KULANDA YESU

Verse ya Kulonguka :

(Yesu nde :) Muntu yina tindaka Mono kele ti Mono kisika mosi, Yandi ke bikisaka Mono Mono mosi ve, sambu ntangu yonso Mono ke salaka mambu yina ke pesaka Yandi kiese."

Yoane 8 :29

Kuyidika na Ntwala ya Kulonga :

Na Malongi ya Nene ya Leso, sambu na 13.1 & 13.3, 'Kusonga Nki Me Salama' ti 'Yimba ti Kina', sala pratike na ntwala ya ritime ti ton ya bandinga ya bana ta tuba.

Kuyantika Leso :

Kana beto yindula bantu yonso ya ntoto yai, beto ta mona nde bo salaka mambu ya nkaka ya mbote, kansi bo mpi salaka mambu ya nkaka ya mbi. Ata na bantu ya beto mona mbote mingi, bo mpi me salaka masumu. Kaka muntu mosi me zinga ya salaka ata disumu mosi ve. Ee, Yesu Kristo, Mfumu na beto, Yandi me sala ntangu

yonso kaka mambu ya mbote, kaka mambu ya me pesa Nzambi kiese. Beto ta mona bubuyai nki Bible ke tuba sambu na Yandi.

Malongi ya Nene ya Leso na Bandambu 3 :

13.1 Yesu sadisaka bantu mingi ti salaka mambu ya mbote ya pesaka Nzambi kiese.

Kutanga : *Yoane 8 :29, Bisalu 10 :38*

Yoane 8:29 (Yesu ke tuba) Muntu yina tindaka Mono kele ti Mono kisika mosi, Yandi ke bikisaka Mono Mono mosi ve, sambu ntangu yonso Mono ke salaka mambu yina ke pesaka Yandi kiese."

Bisalu 10: 38 (Ntumwa Piere ke tuba sambu na Yesu) Beno zaba nki mutindu Nzambi pesaka ngolo ya Mpeve na Yandi na Yesu, muntu ya Nazareti. Beno zaba mpi nki mutindu Yesu vandaka kutambula konso ndambu sambu na kusala mambu ya mbote mpi sambu na kubelula bantu yonso yina ya Satana vandaka kuyala, sambu Nzambi vandaka ti Yesu.

Kuyula bana :

- Yesu tubaka nde ntangu yonso Yandi salaka nki ?
(Mambu ya pesaka Tata Nzambi kiese)
- Yesu salaka mambu ya pesaka Nzambi kiese ntangu ikwa?
(Ntangu yonso)
- Nzambi pesaka ngolo ya nani na Yesu ?
(Ngolo ya Mpeve ya Nzambi)
- Yesu vandaka kutambula konso ndambu sambu na kusala nki ?
(Sambu na kusala mambu ya mbote, mpi sambu na kubelula bantu ya Satana vandaka kuyala)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso tambula kaka sika ya bo ikele, bo tuba na ritime nde, "Yesu tambulaka konso ndambu. Yesu salaka kaka mambu ya mbote. »

Kuyimba ti Kukina :

Yimba nkunga 'Nani kele ngolo ?' kansi yimba 'Nani kele mbote ? Yesu ikele mbote kuluta bantu yonso. '

13.2 Yesu lolulaka ata bantu ya tulaka Yandi na zulu ya kulunsi.

Kutanga : *Luka 23 :33-34*

33 Ntangu bo kumaka na kisika yai ya bo ke bingaka nde : « Mukwa ya Ntu, » bo tulaka Yesu na zulu ya kulunsi sambu Yandi fwa. Bantu yina salaka mambu ya mbi, bo tulaka bo mpi na zulu ya bakulunsi, bo tulaka bo muntu mosi na ndambu ya diboko ya Yesu ya kibakala, muntu mosi na ndambu ya diboko na Yandi ya kinkento.

34 Ntangu yai Yesu tubaka nde : « Tata, lolula bo, sambu bo ke zaba ve mambu yina ya bo ke sala. » Ebuna basoda budilaka bilele na Yandi zeke sambu na kukaba yo na kati na bo. »

Kuyula bana :

- Bo tulaka Yesu na zulu ya kulunsi na nki sika ?
(Sika ya bo bingaka, « Mukwa ya Ntu ». Yo vandaka ngumba mosi, nde kana muntu talaka yo, matadi na yo vandaka kumonika bonso luse. Nge lenda mona yo tii bubuyai na nsi ya Israel, penepene na bwala Yerusalemi.)
- Bantu ya fwaka na bakulunsi ya nkaka na maboko ya kinkento ti ya kibakala ya Yesu, bo fwaka sambu na nki?
(Bo me sala mambu ya mbi.)
- Ata bantu vandaka kuseka Yandi ti kupesa Yandi mpasi, Yesu lombaka nki sambu na bo ?
(Yandi lombaka nde Tata Nzambi kulolula bo, sambu bo zabaka ve mambu ya bo vandaka kusala.)
- Kulolula bantu ya me sala beto mbi, beto mona yo mambu ya mbote to mambu ya mbi ?
(Mambu ya mbote. Yesu salaka bantu yina mambu mosi ya mbote ntangu Yandi lolulaka bo.)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso na kimvuka, bo tala na zulu, ebuna bo tuba nde, « Tata, lolula bo. »

Kuyimba ti Kukina :

Ata ntangu bantu kusalaka Yandi mbi
Yandi sambaka kaka, « Tata, lolula bo. »

13.3 Yesu monaka mpukumunu bonso beto, kansi Yandi salaka ve ata mambu mosi ya mbi.

Kutanga : *Baebreo 4:15, 2 Korinto 5:21*

Baebreo 4:15 Mfumu na beto ya banganga-Nzambi Yandi mpi ke monaka mpasi kana beto ke bwa na masumu. Sambu Satana vandaka kumeka Mfumu na beto ya banganga-Nzambi na mambu yonso bonso Yandi ke mekaka beto mpi, kansi Yandi salaka masumu ve.

2 Korinto 5:21 Kristo vandaka na masumu ve, kansi Nzambi pesaka Yandi kilo ya masumu na beto, Yandi tangaka Yandi ndonga mosi ti bantu ya masumu na kisika na beto – yai yonso sambu Nzambi kundima beto na kimvuka ti Kristo.

Kuyula bana :

- Nani kele “Mfumu na beto ya banganga-Nzambi?”
(Yesu Kristo. Bonso kimalu ya banganga-Nzambi na bilumbu ya ntama vandaka kunata bantu na Nzambi, kiteso mosi bubuyai Yesu ke nataka bantu na Nzambi, ntangu bo kwikila Yandi.)
- Keti Satana vandaka kumeka Yesu?
(Ee. Satana mekaka Yandi na mambu yonso bonso yandi ke mekaka beto mpi.)

- Keti Yesu bwaka na masumu?
(Ikele ve. Bible ke tuba pwelele nde "Yandi salaka masumu ve.")
- Kristo vandaka na masumu ve, kansi Nzambi pesaka Yandi nki?
(Kilo ya masumu na beto, sambu Yandi kundima beto na kimvuka ti Yandi, Kristo)

Kusonga nki me salama :

Ndambu mosi ya bana tuba na ritime nde, "Yesu sala masumu ve."

Ndambu ya zole tuba bonso mvutu nde, « Ata disumu mosi ve. Ata disumu mosi ve. »

Kuyimba ti Kukina :

Tula ton ti yimba bandinga yina.

Kumanisa Leso :

Bantu yonso ya nkaka sala ndambu mbote ti ndambu mbi. Kansi Yesu vandaka mutindu ya nkaka. Bonso Yandi vandaka Mwana ya Nzambi, Yesu salaka kaka mambu ya mbote. Yandi pesaka Nzambi kiese konso ntangu. Yandi salaka masumu ve. Ata mbala mosi ve. Ata disumu ya fioti ve. Yandi vandaka santu yonso. Yesu ya kitoko, Mfumu na beto!

Devoir sambu na Bakristo :

Beno ya me yamba Yesu na ntima ya beno, devoir ya mono ke pesa beno bakristo bubuyai, yo yai: Na mposo yai, nge ta yindula Yesu bonso mbandu ya beto fweti landa. Konso mambu ya nge ke yindula kusala, kudyula ntete: NYTS. Nki Yesu Ta Sala? Ebuna meka kusala yina ya nge zaba ta pesa Yandi kiese.

Kubinga Bo ya me Yamba Yesu Ntete Ve :

Kansi, kana nge me yamba Yesu bonso Mvulusi na nge ntete ve, yo ta vanda mfunu ve kumeka kulanda Yandi. Yandi fweti kuma Mvulusi na nge na ntwala Yandi lenda kuma Mbandu na nge. Yamba Yandi bubuyai. Na lombilu, ti na ntima na nge yonso, binga Yandi kukota na ntima ti na luzingu na nge. Lomba Yandi kukuma Mvulusi na nge, kukatula masumu yonso na ntima ya nge. Kana nge balula ntima ti samba mutindu yina bubuyai, songa mono na nima ya classe, sambu mono kuyangalala ti nge.

===

NSUKA YA LESO 13

===

Leso 14. Ata mupepe ti masa lemfukaka na Yesu !

Marko 4: 35-41

Kulanda devoir :

Na mposo me luta, beto talaka Yesu bonso mbandu ya beto fweti landa. Yandi vandaka santu yonso, kukonda masumu. Yandi salaka kaka mambu ya mbote.

Revisio:

Na kati ya beno bakristo, nani tulaka ngolo na mposo yai me luta kuyindula ‘Nki Yesu Ta Sala?’ Nani ta songa beto nki salamaka ntangu nge yindula yo? [*Moniteur, pesa mwa-ntangu sambu bana tuba, ti pesa bo encouragement kulanda kusala yo.*]

Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya lesu yai, bana ta bakisa nde Yesu kele na ngolo yonso na zulu ya bima yonso Yandi me sala. Ata bima bonso mupepe ti masa, bo yonso fweti wila ndinga na Yandi. Yo yina, bo ta vanda nswalu kusosa lusadisu na Yandi na konso probleme bo ke na yo.

Bankunga ya Kwenda Nzila Mosi ti Leso :

(*Bankunga yai yonso kele na mukanda, ‘Bankunga ya Ecodim’ ya MCE. Yimba yina ya bana ke zaba, to sola mosi ya mpa kulonga bo, ti yimba nkunga yina ya mpa mbala na mbala na kati ya lesu.*)

BANZAMBI YA NKAKA
BANDEKE KELE YIMBA
KAKA KWIKILA
KILUMBU YAI

LOMBA NA NZAMBI KAKA
MAZONO, BUBU, MVU YA MVU

Verse ya Kulonguka :

Bo vandaka na boma mingi. Yo yina, bo yantikaka kutubana bo na bo nde: “Muntu yai, nki mutindu Yandi kele? Ata mupepe ti masa mpi ke wila Yandi!”

Marko 4:41

Kuyidika na Ntwala ya Kulonga :

Sambu na malongi ya lesu, nata dilonga ya masa.

Kuyantika Leso :

Nki bampasi beto mona na luzingu na beto ? [*Moniteur, bana pesa bandingu na bo.*] Bampasi ya nkaka ikele ngolo mingi. Nki beto fweti sala kana mpasi mosi ya ngolo kukwisila beto ? Beto ta mona mvutu na lesu na beto bubuyai.

Malongi ya Nene ya Leso na Bandambu 6 :**1. Yesu vandaka kulonga lumbu ya mvimba, ebuna na mpimpa balonguki kotisaka Yandi na bwatu sambu na kusabuka na sima.****Kutanga :** Marko 4 :35-36*35 Kilumbu yo yina, ntangu mpimpa me yantika kubwa, Yesu tubilaka balonguki na Yandi nde : « Beto sabukeno na simu. »**36 Bo bikisaka bantu yonso yina vandaka pana. Balonguki nataka Yesu na bwatu yina ya Yandi vandaka. Babwatu ya nkaka mpi vandaka pana.***Kuyula bana :**

- Nki ntangu Yesu kotaka na bwatu ?
(Ntangu mpimpa zolaka kubwa.)
- Bo zolaka kwenda wapi ?
(Na simu ya lako)
- Nani nataka Yesu na bwatu ?
(Balonguki na Yandi)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso sala bageste bonso bo ke kota na bwatu.

Kuyimba ti Kukina : Yesu kotaka na bwatu,
Kukwenda na simu.**2. Kitembo ya ngolo kwisaka.****Kutanga :** Marko 4 :37*37 Mupepe ya ngolo kwisaka na mbala mosi. Kitembo ya masa yantikaka kukota na kati ya bwatu. Yo yina, bwatu yantikaka kifuluka na masa.***Kuyula bana :**

- Na nima Yesu ti balonguki vandaka na kati ya bwatu, nki kwisaka ?
(Mupepe ya ngolo ti kitembo ya masa)
- Masa kotaka na wapi ?
(Na kati ya bwatu)
- Masa kotaka fioti, to mingi ?
(Mingi. Bwatu zolaka kifuluka na masa.)
- Nki lenda salama, kana bwatu fuluka na masa ?
(Yo lenda dinda.)

Kusonga nki me salama :

[Moniteur, sadila dilonga ya masa ya nge me nata.] Mwana mosi tula maboko na kati, ti losa masa ndambu-ndambu na zulu ya bana ya nkaka, kusonga kitembo ya masa. Bana yonso sala ndinga, « Whoom ! whoom ! » ebuna bo nikana bonso bo kele na ntembo ya mupepe. Kusonga nde masa vandaka kufuluka na bwatu, nge lenda tula dikulu na kati ya dilonga masa yina. Bana mpi lenda sala mpidina kana bo zola.

Kuyimba ti Kukina :

Ntembo ya ngolo kwisaka
Masa kotaka mingi na bwatu.
Nki bo ta sala? Nki bo ta sala ?

3. Balonguki tedimisaka Yesu na mpongi sambu Yandi sadisa bo.

Kutanga : Marko 4 :38

38 Kansi Yesu vandaka na nima ya bwatu. Yandi vandaka me lala mpongi, ntu na Yandi na zulu ya kuse. Balonguki na Yandi tedimisaka Yandi, ebuna bo yulaka Yandi : «Longi, beto ke zola kufwa si ; nge ke mona ata mpasi ve ? »

Kuyula bana :

- Nki Yesu vandaka kusala ?
(Kulala mpongi na nima ya bwatu)
- Balonguki salaka nki ?
(Bo tedimisaka Yandi na mpongi.)
- Bo yulaka Yesu nki ?
(« Longi, beto ke zola kufwa. Nge ke mona ata mpasi ve? »)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso sala bageste bonso bo ke tedimisa Yesu na mpongi.

Kuyimba ti Kukina :

Bo tedimisaka Yesu na mpongi.
“Longi, beto zola kufwa!”

4. Yesu songaka ntembo kumana, yo yina, yo salamaka mpidina.

Kutanga : Marko 4:39

39 Yesu telamaka na mpongi. Ebuna Yandi nganinaka mupepe ti masa nde : “Bika makelele! Vanda pima !” Mupepe manaka, ndambu yonso yina kumaka nie.

Kuyula bana :

- Yesu sadisaka balonguki na Yandi nki mutindu ?
(Yandi songaka mupepe ti masa nde, « Bika makelele ! Vanda pima ! » Yo salamaka mutindu Yesu tubaka. Mupepe manaka ti yonso kumaka nie.)

Kusonga nki me salama :

Kabisa bana na bandambu zole. Mosi vanda ntembo ya masa. Bo sala makelele ti bo sala bageste ya ngolo bonso mupepe ya ke zola kudindisa bwatu.

Ndambu ya zole sala bonso Yesu. Na kimvuka, bo tuba na ntembo nde, “Bika makelele! Vanda pima!”
Ntangu yina, bana ya kitembo, bo vanda pima.

Kuyimba ti Kukina :

(Ton: Kwisana na Yesu Kristo)

Mupepe ke wila Yesu

Masa ke wila Yesu

Bima yonso ke wila Yesu

Ya’ ke na ngolo yonso!

5. Yesu nganinaka balonguki sambu bo waka boma, bo vandaka na lukwikilu ve.

Kutanga : Marko 4 :40

40 Ebuna Yesu tubilaka bo nde: “Sambu na nki beno ke wa boma ? Keti beno ke ntete na lukwikilu ve ?”

Kuyula bana :

- Yesu yulaka balonguki nki ?
(Sambu na nki beno ke wa boma ? Keti beno ke na lukwikilu ve?)
- Ngiufula yai, yo ke songa nde Yesu vandaka na kiese na bo, to kiese ve?
(Kiese mingi ve.)

Kuyula bana ya me yela :

- Yindula. Bo bingaka Yesu ; bo sosaka lusadisu na Yandi. Sambu na nki Yesu vandaka na kiese mingi ve ti bo ?
(Sambu na boma na bo. Bonso Yandi vandaka kuna kusadisa bo, bo fweti vanda na boma ve, kansi bo fweti tula ntima na Yandi nde Yandi ta sadisa bo.)

Kusonga nki me salama :

Ndambu ya bana sala bageste bonso bo ke na boma. Ndambu ya zole yula bo, “Sambu na nki beno ke wa boma? Keti beno ke na lukwikilu ve?)

Kuyimba ti Kukina :

Yimba nkunga: KAKA KWIKILA

6. Bo yitukaka sambu mupepe ti masa wilaka Yesu.**Kutanga :** Marko 4 :41 (Verse ya kulonguka bubuyai)*41 Bo vandaka na boma mingi. Yo yina, bo yantikaka kutubana bo na bo nde: "Muntu yai, nki mutindu Yandi kele? Ata mupepe ti masa mpi ke wila Yandi."***Kuyula bana :**

- Balonguki yulanaka bo na bo nki ngiufula ?
(Muntu yai kele nani?)
- Bo yitukaka na nki?
(Ata mupepe ti masa mpi vandaka kuwila Yesu.)

Kuyula bana ya me yela:

- Ntangu bo vandaka na ntembo, bo vandaka na boma. Na nima Yesu kangaka yo, bo ke na boma diaka. Nki luswaswanu na kati ya boma ya ntete na bwatu, ti boma na nima ntembo me mana?
(Ntete, bo waka boma nde bo ta fwa na ntembo ya masa. Na nima, bo ke na boma sambu na Yesu. Bo ke yulana bo na bo nde, Yandi kele nani?)
- Yesu vandaka nani nde Yandi lenda songa bima bonso mupepe ti bonso masa, ebuna bo wila Yandi?
(Yandi kele Mwana ya Nzambi ti Nzambi kibeni. Yesu kele Mugangi ya salaka bima yonso. Ntangu Yandi salaka zulu ti ntoto, Yandi tubaka nde bo vanda, ebuna bo kumaka. Yo yina, yo kele kima ya fioti nde bo wila Yandi ya gangaka bo.)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso sala bageste ti yulana bo na bo nde, "Yesu ikele nani?"

Kuyimba ti Kukina :

Yimba nkunga, NANI KELE NGOLO? (Yesu ikele ngolo kuluta bantu yonso.)

Kumanisa Leso :

Yesu kele na ngolo yonso. Ikele ve kaka bantu, ikele ve kaka bambisi, ikele ve bima ya kele na moyo ya fweti wila Yandi. Yesu ikele Nzambi. Ata mupepe, ata masa, ata banti, ata bamatadi zaba ndinga ya Yandi ya gangaka bo. Bonso Yesu kele na ngolo yonso, Yandi lunga kusadisa beto na konso mpasi ya beto ke na yo.

Devoir sambu na Bakristo :

Mingi na kati na beno zaba Yesu bonso Mvulusi na nge. Muntu na muntu, nge zaba nde lumbu mosi, nge ndimaka Yesu na ntima. Beno lenda bambuka lumbu ya Nge yambaka Yandi. Beno kele bakristo.

Devoir mono zola pesa beno bakristo, yo yai : Ntangu nge kele na probleme ya ngolo na kati ya mposi yai, beno

Musoniki : Mama Lorella Rouster, de l'ONG des 'Ministères pour Chaque Enfant', DR Congo, Edition 2018

vanda na boma ve. Na lukwikilu yonso, kaka lomba lusadisu ya Yesu na mambu yina. Yandi kele na ngolo na kusadisa nge.

Kubinga Bo ya me Yamba Yesu Ntete Ve :

Kansi, mbala ya nkaka nge bambuka ve lumbu ya nge yambaka Yesu. Kana beto tuba bonso « kuyamba Yesu na ntima na nge », ntima na nge kufuluka na keti-keti. Bubuyai nge lenda zenga makambo yina sambu nge zaba kieleka nde nge me yamba Yesu. Tala bakiti yai awa. [*Moniteur, songa nki bakiti beno ta sadila.*] Kana nge ke zaba ntete ve nde nge me yamba Yesu, kansi nge zola kuzenga mambu yina bubuyai, na nima ecole du dimanche me mana, nge basika ve ti bana ya nkaka, kansi nge kwisa kuvanda awa na bakiti yai. Mono ta zaba nde nge ke sosa lusadisu, ebuna mono ta kwisa kusadisa nge sambu nge mpi lenda yamba Yesu ti zaba nde nge me guluka.

===

NSUKA YA LESO 14

===

Leso 15. Bana kumisaka Yesu bu Yandi kotaka na Yerusalemi

Matayo 21:1-11, 15-16; Luka 19:28-40; Yoane 19:28-40

Revisio :

- Na mposo me luta, beto monaka nde nki fweti wila Yesu ?
(Mupepe ti masa)
- Sambu na nki bo fweti wila Yandi ?
(Sambu Yesu muntu gangaka bo, sambu Yandi kele Nzambi.)

Kulanda devoir :

Na mposo me luta, nani monaka mpasi mosi ya ngolo, ebuna bo sosaka lusadisu ya Yesu ? *[Moniteur, pesa bana mpila ya kutuba. Beno monaka nki mpasi? Yesu sadisaka nki mutindu?]*

Kana nge me mona ntete ve lusadisu, bambuka kingana Yesu tubaka kusonga nde beto bika ve, kansi beto landa kaka kusamba (Leso 12). Landa kaka kusosa lusadisu na Yandi.

Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya lesu yai, bana ta zaba nde bana kumisaka Yesu ntangu Yandi kotaka na Yerusalemi bonso Mfumu. Yo yina, bo mpi ta kumisa Yandi ti yamba Yandi bonso Mfumu.

Bankunga ya Kwenda Nzila Mosi ti Leso :

(Bankunga yai yonso kele na mukanda, ‘Bankunga ya Ecodim’ ya MCE. Yimba yina ya bana ke zaba, to sola mosi ya mpa kulonga bo, ti yimba nkunga yina ya mpa mbala na mbala na kati ya lesu.)

ALELUYA!

BANDEKE KELE YIMBA (Verse 2 & 3 ke basika ya lesu yai)

KUMISA ZINA YA YESU

MWANA YA FIOTI LENDA

NZAMBI SALAKA TATA ADAMI, Mvutu kaka

Verse ya Kulonguka :

. . . *bana mpi ke tuba na ndinga ya ngolo na Nzo-Nzambi nde: “Lukumu kuvanda na Mwana ya Davidi!”*

Matayo 21:15b

NB: *Ntotila ya nene Davidi zingaka kiteso ya 1,000 na ntwala ya Yesu. Profesi ya ntama tubaka nde Mesia-Mvulusi fweti kwisa na fami ya Davidi. Yo yina, kubinga Yesu ‘Mwana ya Davidi’ zolaka kutuba nde bana yai vandaka kundima Yandi bonso Mesia mpi Mvulusi.*

Yimba: *Mvutu ya nkunga, ‘Nzambi Salaka Tata Adami’ (Wale-wale wo! Waleeee-wale wo! Waleeee-wale wo! Mwana Davidi!”*

Kuyidika na Ntwala ya Kulonga :

Kunata balutangu ya banti ya ngasi ya nene ya bana lenda kusimba. Nata bilele ya nge lenda tula na ntoto. Nata matadi zole ya nene, ya nene na mpila nde nge lenda simba ditadi mosi na diboko mosi.

Kuyantika Leso :

Bana ya nkaka yindula nde mfunu kele ve bo kumisa Nzambi. Bo yindula nde yina kele kisalu ya bambuta. Keti Yesu ke ndima nde bana mpi kumisa zina na Yandi ? Yandi ta pesa mvutu na mambu yina na lesu na beto bubuyai.

Malongi ya Nene ya Leso na Bandambu 6 :**15.1 Yesu tindaka balonguki zole kusosila Yandi bampunda.**

Kutanga : *Matayo 21 :1-3*

1 Ntangu bo kwisaka kukuma penepene na bwala Yeruzalemi, bo kumaka na bwala Betfaze, na ngumba ya Banti ya Olive. Ntangu yai Yesu tindaka balonguki na Yandi zole

2 nde : « Beno kwenda na bwala yina kele na ntwala ; nswalu beno ta mona muna mpunda mosi ya nkento ya bo me kangaka na nsinga ti mwana na yandi. Beno kangula bo ; ebuna beno kwisa kunata bo awa na Mono.

3 Kana muntu kuyula beno konso mambu, beno tubila yandi nde: 'Mfumu ke na mfunu na bo', ebuna yandi ta bikisa bo kaka na ntangu yo yina."

Kuyula bana :

- Yesu tindaka nani kusosa mpunda sambu na Yandi ?
(Balonguki zole.)
- Yandi tubaka nde bo ta mona bampunda ikwa ?
(Zole—mpunda ya nkento ti mwana na yandi)
- Na konso muntu ya ta yula bo, bo fweti vutula nki mvutu?
(Mfumu ke na mfunu na bo.)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso na kimvuka sala bageste bonso Yesu ke songa bo kukwenda kusosa bampunda yina.

Kuyimba ti Kukina :

Yesu tindilaka bo

Kusosa bampunda

Bo fweti kaka tuba

« Mfumu ke na mfunu na bo ! »

15.2 Bo lemfukaka, ebuna Yesu mataka mpunda.

Kutanga : *Matayo 21 :6-7*

6 Balonguki yina zole kwendaka kusala mambu ya Yesu tindaka bo na kusala :

7 bo kwisaka kunata mpunda yina ya nkento ti mwana na yandi, bo tulaka bilele na bo ya nkaka na zulu ya bampunda, ebuna Yesu kwisaka kumata.

Kuyula bana :

- Keti balonguki zole ya Yesu tindaka, bo lemfukaka na Yandi ?
(Ee, bo kwendaka kaka na mpila ya Yandi songaka bo.)
- Bo kwisaka na Yesu diaka kunata nki ?
(Mpunda yina ya nkento ti mwana na yandi)
- Bo tulaka nki na zulu ya bampunda sambu Yesu kumata?
(Bo tulaka bilele ya nkaka na bo.)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso na kimvuka, bo sala bageste bonso bo ke vutuka na Yesu kunata bampunda yina zole. Na nima, bo sala bonso bo ke katula ndambu bilele na bo, ke tula yo na zulu ya mpunda sambu Yesu mata.

Kuyimba ti Kukina :

Bo natilaka Yesu bampunda zole.
Mpunda ya nkento ti mwana na yandi.
Bo tulaka bilele sambu Yesu kumata yo.

15.3 Bantu kumisaka Yesu mutindu na mutindu ntangu Yandi kotaka Yeruzalemi ti kotaka na Nzo-Nzambi ya Bayuda.

Kutanga : *Matayo 21:8-9, 12a*

8 Bantu mingi tandulaka bilele na bo ya nkaka na nzila. Bankaka vandaka kuzenga balutangu ya banti, ebuna bo vandaka kwisa kutandula yo na nzila.

9 Bantu yina vandaka kutambula na ntwala ya Yesu ti bayina vandaka kulanda Yandi, bo vandaka kwenda kutuba na ndinga ya ngolo nde : « Lukumu kuvanda na Mwana ya Davidi ! » Mfumu Nzambi kusakumuna muntu yina ke kwisa na zina na Yandi ! Lukumu kuvanda na Nzambi ! »

12a Yesu kwendaka kukota na Nzo-Nzambi ya Bayuda . . .

Kuyula bana :

- Ntangu Yesu mataka mpunda, bantu ikwa vandaka kuna kumona yo ?
(Bantu mingi)
- Bo tulaka nki na nzila ya Yandi vandaka kukwenda ?
(Bilele na bo ti balutangu ya banti ya bo vandaka kuzenga)
- Bo ya kwendaka ti Yesu na nzila, bo vandaka kuboka nki ?
« Lukumu na Mwana ya Davidi ! Mfumu Nzambi kusakumuna muntu yina ke kwisa na zina na Yandi!
Lukumu kuvanda na Nzambi! »

- Kana bo vandaka kubinga Yesu “Mwana ya Davidi”, bo vandaka kutuba nki ?
(Nde Yandi vandaka Mesia ya Nzambi silaka)
- Yesu kotaka na bwala Yeruzalemi, ebuna Yandi kotaka na wapi?
(Na Nzo-Nzambi ya Bayuda)

Kuyula bana ya me yela :

- Mpila bantu vandaka kuboka, yo songaka nde bo bakisaka nki sambu na Yesu?
(Bo bakisaka nde Yandi vandaka Mesia, ti bo bakisaka nde Nzambi Yandi mosi me tinda Yandi)
- Na kati na beto, mbala mingi beto tula balutangu ya banti na nzila sambu na nki?
(Sambu na kuyamba mfumu ya nene to kupesa yandi lukumu)

Kusonga nki me salama :

Bana sala mwa-theatre ya ke songa Yesu kukota na Nzo-Nzambi, ti mpila bantu vandaka kupesa Nzambi lukumu. Bo losa balutangu ya banti ya ngasi ti bilele na nzila sambu na kuyidika nzila na Yandi.

Kuyimba ti Kukina :

Aleluya! Yesu Mesia! Nzambi me tindila beto Mesia-Mvulusi!”

15.4 Bwala yonso vandaka kunikana ntangu Yesu kotaka, kansi bantu mingi bakisaka ve Yandi vandaka nani.

Kutanga : *Matayo 21:10*

10 Ntangu Yesu kotaka na Yeruzalemi, bwala yonso kunikana. Bantu vandaka kuyula nde : « Muntu yai kele nani ? »

Kuyula bana :

- Bantu ya nkaka bakisaka nde Yesu vandaka Mesia-Mvulusi, kansi ya nkaka bakisaka ve. Bo yulaka nki ?
(« Muntu yai kele nani ? »)
- Bwala vandaka nki mutindu bu Yesu kotaka na Yeruzalemi ?
(Bwala yonso vandaka kunikana. Yo vandaka makelele mingi.)

Kusonga nki me salama :

Ndambu ya bana tuba nde, « Yesu, Mesia ! Mwana ya Davidi!) Ya nkaka yula bo na bo nde, “Muntu yai kele nani?” Bo tuba ngolo sambu na kutula makelele mingi.)

Kuyimba ti Kukina :

Yesu kele nani ?

Bantu mingi yulaka.

15.5 Bantwadisi ya Bayuda waka makasi sambu bana mpi kumisaka Yesu na nzo yina.**Kutanga :** *Matayo 21 :15**15 Bambuta ya banganga-Nzambi ti balongi ya Bansiku waka makasi ntangu bo monaka Yesu ke sala mambu ya kuyituka, bana mpi ke tuba na ndinga ya ngolo na Nzo-Nzambi nde : « Lukumu kuvanda na Mwana ya Davidi ! »***Kuyula bana :**

- Yesu mpi salaka nki na kati ya Nzo-Nzambi ?
(Mambu ya kuyituka)
- Nani wilaka Yesu makasi ?
(Bambuta ya banganga-Nzambi ti balongi ya Bansiku)
- Nki ya nkaka pesaka bo makasi ?
(Bana vandaka kutuba na ndinga ya ngolo ya Nzo-Nzambi nde, "Lukumu kuvanda na Mwana ya Davidi!")

Kusonga nki me salama :

Bana ya fioti na classe kuboka nde, « Lukumu kuvanda na Mwana ya Davidi ! Yesu Mesia ! »

Kuyimba ti Kukina :

Bana vandaka kuyimba na Yesu.

15.6 Bo zolaka Yesu kusonga balonguki ti bana kuvanda pima, kansi Yesu tubaka nde, Kana bana vanda pima, matadi fweti boka.**Kutanga :** *Luka 19:39-40**39 Bafarize ya nkaka yina vandaka na kati ya bantu yina bo tubilaka Yesu nde : « Longi, tubila balonguki na nge bo vanda pima. »**40 Kansi Yesu nde : « Kana bo vanda pima, matadi ta tuba na ndinga ya ngolo ! »***Kuyula bana :**

- Bantwadisi yina ya vandaka na makasi, bo zolaka Yesu kusala nki ?
(Kusonga balonguki na Yandi kuvanda pima.)
- Balonguki yai vandaka kaka bantu 12 ve, kansi bantu mingi ya landaka Yandi ti kwikilaka Yandi. Keti bana mpi vandaka na kati na bo ?
(Ee, bana vandaka na kati, sambu bo mpi vandaka kuboka na Nzo-Nzambi.)
- Keti Yesu ndimaka kusonga bo kuvanda pima ?
(Ikele ve. Yandi tubaka nde, kana bo vanda pima, matadi fweti kuboka. Yandi vandaka na kiese na mpila bana vandaka kutuba.)

Kusonga nki me salama :

Kusonga matadi zole ti simba mosi-mosi na diboko. Bana yonso tuba nde, « Kana bana yai kuvanda pima, matadi yai fweti kuboka nde Yesu Mesia ! »

Kuyimba ti Kukina :

Tala Yesu ke kiese na kuyimba ya bana.
Bo lenda vanda pima ve, to matadi fweti boka!

Kumanisa Leso :

Bana yambaka Yesu ntangu Yandi kotaka na Yeruzalemi na zulu ya mpunda. Bo bakisaka nde Nzambi Yandi mosi me tinda Yandi. Yesu vandaka na kiese na mpila bo vandaka kuboka ti kuyimbila Yandi lukumu. Yandi ke na kiese bubuyai ntangu bana kwikila Yandi, ti ntangu bo pesa Yandi lukumu.

Devoir sambu na Bakristo :

Beno ya me ndima Yesu Kristo bonso Mvulusi, devoir mono ke pesa beno bakristo kele zola yai: Ntete, konso lumbu na mposo ke kwisa, beno kumisa Yesu. Yo pesa Yandi kiese na kuwa yo. Ya zole, songa nsangu ya Yesu na bana ya fioti na fami na nge ti na bwala na nge. Yesu ta vanda na kiese kana bo ndima Yandi, bo kupesa Yandi lukumu mpi.

Kubinga Bo ya me Yamba Yesu Ntete Ve :

Kansi mbala ya nkaka, nge me zenga ntete ve makambo ya Yesu. Nge kele bonso bantu ya vandaka kuyula bo na bo nde, "Muntu yai kele nani?"

Kuzaba mbote nde Yesu kele Mwana ya Nzambi ya me bikisa zulu sambu na kukwisa awa na nsi-ntoto, yonso sambu na kugulusa nge. Kana nge ta tula Yandi ntima bubuyai, Yandi ta kota ntima ti luzingu na nge. Yandi ta kuma Mvulusi na nge. Nge ta kituka mukristo. Keti nge ta binga zina na Yandi bubuyai sambu na kugulusa nge? Kana nge zola solula mambu yina ti beto, beto kele konso ntangu awa na nima ya ecodim sambu na kusadisa nge.

===

NSUKA YA LESO 15

===

Leso 16. Bambeni tulaka Yesu na zulu ya kulunsi sambu bo kufwa Yandi

Matayo 27 :1-2, 15-32 & 35a

Revisio :

Nani lenda songa beto na nkufi lesu beto me mona na mposu me luta ? *[Moniteur, kana mwana mosi yantika, yula bana ya nkaka nki bo lenda yika, tii ntangu ya bo me tuba mambu ya nene ya lesu.]*

Kulanda devoir :

Beto pesaka beno bakristo devoir kupesa lukumu na Yesu konso lumbu na mposu me luta. Nani tulaka ngolo kusala yo ? Mbote mingi.

Beto lombaka beno mpi kusonga nsangu ya Yesu na bana ya fioti na fami ti na bwala. Nani mekaka kusala yo ? Beno songaka nani nsangu yina ? Bo bakaka yo nki mutindu ?

Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya lesu yai, bana ta bakisa nde beto kele kupable bonso Barabasi, kansi Yesu fwaka na sika na beto, sambu beto fweti kufwa ve mvu ya mvu. Yo yina, bo ya me tula ntima na Yesu ntete ve, bo ta balula ntima ; ti bo ya me tula Yandi ntima dezia, bo ta tula ngolo kuluta kubenda bampangi ti banduku na bo sambu bo mpi kwisa na Yesu.

Bankunga ya Kwenda Nzila Mosi ti Leso :

(Bankunga yai yonso kele na mukanda, 'Bankunga ya Ecodim' ya MCE. Yimba yina ya bana ke zaba, to sola mosi ya mpa kulonga bo, ti yimba nkunga yina ya mpa mbala na mbala na kati ya lesu.)

2 KORINTO 5 :17

KANA NGE ME VULUSWA

KANA NGE ZABA NGE ME VULUSWA

KETI NGE ME BUTUKA DIAKA ?

KWENDA NORD, KWENDA SUD

MONO KELE NA NZO KITOKO

MWANA YA FIOTI LENDA

YESU KE NZILA

Verse ya Kulonguka :

Sambu ntangu beto vandaka me baka ngolo ntete ve, Kristo fwaka sambu na beto bantu ya mbi na kilumbu yina ya Nzambi tulaka.

Roma 5 :6

Kuyidika na Ntwala ya Kulonga :

Tala 'Kusonga Nki Me Salama' ti 'Kuyimba ti Kukina' na konso ndambu ya lesu. Yilama sambu na kutwadisa bana kusala nki yo ke tuba, mpi kuyimba bitini ya kele kupesama kuyimba.

Kuyantika Leso :

Bana zole vandaka kuwa histoire nki mutindu Yesu fwaka na zulu ya kulunsi. Na nima, bo vandaka kusolula nki bo me wa. Mosi tubaka nde, « Mawa mingi sambu na mpila bo fwaka Yesu. Mono zolaka kudila. Nki mutindu

bo lenda sala Yandi mpasi mutindu yina, Yandi ya vandaka kaka kusadisa bantu, Yandi ta salaka kaka mambu ya mbote ? Mawa mingi. »

Kansi mwana ya zole tubaka nde, « Ee, Yesu monaka mpasi mingi na zulu ya kulunsi. Kansi sambu na mono, yo kele kiese, sambu Yandi bakaka sika na mono. Kiese sambu Yandi monaka mpasi na mpila nde mono kufwa ve na masumu na mono. »

Nki beno banza ? Lufwa ya Yesu ikele mambu ya mawa, to yo ikele mambu ya kiese? *[Moniteur, bana lenda kaka yindula ngiufula yai, to bo lenda pesa mvutu ya fioti. Kaka ndima yonso bo tuba, sambu yo ikele mawa, kansi mbala mosi yo ikele kiese. Beto ke yula kaka sambu bo yantika kuyindula mambu yina.]*

Malongi ya Nene ya Leso na Bandambu 6 :

16.1 Bambeni kutanaka sambu na kufwa Yesu.

Kutanga : Matayo 27:1-2

1 Na suka-suka, bambuta yonso ya banganga-Nzambi ti bambuta yonso ya Bayuda kutanaka sambu na kusosa mpila ya kufwa Yesu.

2 Bo kangaka Yandi na miniololo, ebuna bo kwendaka kupesa Yandi na maboko ya guvernere Pilate.

Kuyula bana :

- Bambuta ya Bayuda sosaka mpila ya kusala nki ti Yesu?
(Bo sosaka mpila ya kufwa Yandi.)
- Bo kangaka Yandi na nki?
(Na miniololo)
- Bo pesaka Yandi na maboko ya nani?
(Guvernere Pilate)

Kusonga nki me salama :

Bana iya sala mwa-theatre kusonga nki me salama.

Kuyimba ti Kukina :

Bo sosaka mpila ya kufwa Yesu. Mawa! Mawa!

Bo kangaka Yandi na miniololo. Mawa ! Mawa !

16.2 Mfumu Pilate pesaka bo nzila nde bo kufwa ve Yesu, bo kufwa Barabasi, muntu ya mbi.

Kutanga : Matayo 27 : 15-21a

15 Na konso Nkinsi ya Paki, guvernere vandaka na kikalulu ya kubasisila Bayuda muntu mosi ya baloko, yina ya bo vandaka kulomba.

16 Na ntangu yina, kuvandaka na muntu mosi ya boloko me zabanaka mbote-mbote, zina na yandi Yesu Barabasi.

17 *Ebuna ntangu bantu me kutakana imene, Pilate yulaka bo nde : « Nani na kati ya bantu yai beno zola nde mono bikila beno : Yesu Barabasi to Yesu yai ya bo ke bingaka Kristo ? »*

18 *Sambu Yandi zabaka nde bo pesaka Yesu na maboko na yandi kaka sambu na kimpala.*

19 *Ntangu Pilate vandaka ke sambisa Yesu na tribinale, nkento ya Pilate tindilaka yandi mukanda nde : « Kukota ve na mambu ya muntu yina me sala mbi ve, sambu na mpimpa yai mono me mona mpasi mingi na ndosi sambu na Yandi. »*

20 *Bambuta ya banganga-Nzambi ti bambuta ya nkaka bendaka bantu na kulomba Pilate nde yandi bikila bo Barabasi, kansi yandi fwa Yesu.*

21a *Kansi guvernere yulaka bo nde : « Nani na kati ya bantu yai zole beno zola nde mono bikila beno ? »*

Kuyula bana :

- Na nkinsi ya Paki, guvernere vandaka na nki kikalulu ?
(Kubasisila bo muntu mosi ya boloko, yandi baka ndola ve, kansi yandi kwenda.)
- Guvernere Pilate pesaka bo mpila kubasisa nani ?
(Barabasi to Yesu Kristo)
- Pilate bakisaka nde bo me pesa yandi Yesu sambu na nki ?
(Sambu na kimpala)
- Nkento ya Pilate monaka na ndosi nde Yesu me sala mbi ve. Ebuna yandi salaka nki ?
(Yandi tindaka message na Pilate nde yandi keba sambu na Yandi.)
- Bambuta ya Bayuda, bo solaka nde Pilate bikila bo nani ?
(Pilate bikila bo Barabasi, yandi kufwa Yesu.)

Kusonga nki me salama :

Bana tatu (Pilate, Yesu, ti Barabasi) sala theatre ya kusonga nki me salama. Bana ya nkaka sala bonso bambuta ya Bayuda. [*Moniteur nge gide bana kusala theatre yina.*]

Kuyimba ti Kukina :

Bo solaka Barabasi, muntu ya mbi
Yandi basika na boloko kansi
Yesu, Yandi kufwa !

16.3 Bo buyaka kusala mpila Pilate yindulaka. Bo nde, “Kufwa Yesu. Bikisa Barabasi, yandi kwenda.

Kutanga : Matayo 27 :21b-23

21b *Bo nde : Barabasi. »*

22 *Pilate yulaka bo nde : « Ebuna Yesu yai ya bo ke bingaka nde Kristo, beno zola nde mona sala Yandi nki ? » Bo yonso nde : « Tula Yandi na kulunsi ! »*

23 *Kansi Pilate nde : « Nki mambu ya mbi Yandi salaka ? » Ebuna bo yantikaka kutuba ngolo nde : « Tula Yandi na kulunsi ! »*

Kuyula bana :

- Bambuta ya Bayuda, bo zolaka kaka nde Pilate sala nki ti Yesu ?
(Bo zolaka kaka nde yandi tula Yesu na kulunsi sambu Yandi kufwa.)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso tuba bonso na makasi nde, ‘Bo bokaka nde, « Tula Yesu na kulunsi ! »’

Kuyimba ti Kukina :

Bo tubaka kaka nde, « Tula Yesu na kulunsi ! » Mawa! Mawa!

16.4 Pilate yobisaka maboko sambu yandi zabaka nde Yesu me sala mbi ve. Ebuna Yandi pesaka bo nzila kubula Yandi fimbu, mpi kutula Yandi na zulu ya kulunsi.

Kutanga : Matayo 27:24-26

24 *Pilate monaka nde Yandi ke yula bo kaka na mpamba, sambu bo vandaka kusala kaka matata diaka ya kuluta. Ebuna yandi baka masa, Yandi yobisa maboko na Yandi na meso ya bantu vandaka pana, ebuna yandi tuba nde: “Lufwa ya Muntu yai kele mambu na mono ve! Yo kele mambu ya beno!”*

25 *Bantu yonso vutulaka na yandi nde: “Menga na Yandi yo kubwa na zulu ya ntu na beto ti ya bana na beto!”*

26 *Ntangu yai, Pilate bikilaka bo Barabasi; yandi songaka bantu na yandi na kubula Yesu fimbu, ebuna yandi pesaka Yandi na maboko ya basoda sambu bo kutula Yandi na zulu ya kulunsi Yandi kufwa.*

Kuyula bana :

- Pilate salaka nki kusonga bambuta ya Bayuda nde yandi ndimaka ve mpila bo zengaka kufwa Yesu? (Yandi yobisaka maboko na yandi na meso na bo, ebuna yandi tubaka nde, “Lufwa ya Muntu yai kele mambu na mono ve! Yo kele mambu ya beno!”)
- Bantu yonso kuna, bo vutulaka Pilate nki?
(“Menga na Yandi yo kubwa na zulu ya ntu na beto ti ya bana na beto!”)
- Na nsuka, Pilate songaka bo kusala Yesu nki?
(Kubula Yandi fimbu, kupesa Yandi na maboko ya basoda sambu bo tula Yandi na zulu ya kulunsi Yandi kufwa.)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso sala bageste bonso soda ke bula bo fimbu.

Kuyimba ti Kukina :

Pilate tindaka Yesu na kulunsi

Ata Yesu me sala mbi ve.

Bo bulaka Yandi fimbu

Yandi kwendaka na kulunsi. Mawa !

16.5 Bantu vandaka kuseka Yesu.

Kutanga : Matyao 27:27-31

27 Ntangu yai, basoda ya guvernere Pilate nataka Yesu na kati ya nzo ya guvernere, ebuna bo bingaka mpi basoda ya nkaka, bo yonso kwisaka kifuluka penepene na Yesu.

28 Bo katulaka Yandi bilele, ebuna bo lwatisaka Yandi mvwela ya mbwaki.

29 Bo tungaka mpu ya bansende bonso mpu ya kimfumu, bo lwatisaka Yandi yo na ntu, ebuna bo tulaka mwa-nti na diboko na Yandi ya kibakala. Ntangu yai bo fukamaka na makulu na Yandi, bo seka Yandi nde: "Mbote, mfumu ya Bayuda!"

30 Bo losilaka Yandi mate; bo bakaka mwa-nti yina, bo bulaka Yandi yo na zulu ya ntu.

31 Ntangu bo sekaka Yandi imene, bo katulaka Yandi mvwela yina. Bo lwatisaka Yandi bilele na Yandi mosi. Ebuna bo nataka Yandi sambu na kwenda kutula Yandi na zulu ya kulunsi.

Kuyula bana :

- Basoda katulaka Yesu nki ?
(Bo katulata Yandi bilele.)
- Bo lwatisaka Yandi nki ?
(Mvwela ya mbwaki, bonso ya mfumu)
- Bo tulaka Yandi mpu ya kimfumu ya nki mutindu ?
(Mpu ya bansende ya bo tungaka sambu na Yandi)
- Bo losilaka Yesu nki ?
(Mate)
- Bo bakaka mwa-nti bonso bamfumu ke na nti ya kimfumu. Bo salaka nki ti yo ?
(Bo bulaka Yandi yo na zulu ya ntu.)
- Yai yonso bo salaka sambu na nki?
(Sambu na kuseka Yandi.)
- Na nima, bo salaka nki ti bilele yina?
(Bo katulaka yo.)
- Bo katulaka nki ya nkaka mpi?
(Bo katulaka bilele na Yandi.)
- Kana muntu ke kwenda kinkonga na meso ya bantu, yai ke luzitu to nsoni?
(Nsoni. Bo katulaka bilele sambu na kupesa Yandi nsoni.)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso tuba na ritima :

Bo sekaka Yesu Kristo

Bo pesaka Yandi nsoni

Tala mpasi Yandi monaka
Sambu na kugulusa beto !

Kuyimba ti Kukina :

Tula ton sambu na kuyimba bandinga yina.

16.6 Na nzila kutula Yandi na zulu ya kulunsi, bo songaka Simoni muntu ya Sirene kunata kulunsi na Yandi, ebuna ntangu bo me kuma, bo tulaka Yesu na zulu ya kulunsi.

Kutanga : Matayo 27:32, 35a

32 Ntangu bo vandaka ke kwenda, bo kutanaka na muntu mosi ya bwala Sirene, zina na yandi Simoni. Bo songaka yandi na kunata kulunsi ya Yesu.

35a Ntangu yai, bo tulaka Yandi na zulu ya kulunsi sambu Yandi fwa. . .

Kuyula:

- Na nzila ke kwenda na kulunsi, bo monaka Simoni, muntu ya bwala Sirene, na Afrik du nord. Bo lombaka yandi kusala nki ?
(Kunata kulunsi ya Yesu.)
- Na nsuka, bo salaka nki?
(Bo tulaka Yesu na zulu ya kulunsi sambu Yandi kufwa.)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso sala bonso bo kele Simoni, ke nata kulunsi ya Yesu.

Kuyimba ti Kukina :

Simoni, muntu ya Afrika, nataka kulunsi ya Yesu.
Yandi sadisaka Yesu na ntangu mosi ya mpasi.

Kumanisa Leso :

Yesu salaka yai yonso sambu Yandi kufwa na zulu ya kulunsi, Yandi futa mfuka ya lufwa ya masumu yonso ya beto me sala. Yandi kufwaka na sika ya beto. Yandi ndimaka nde bo bula Yandi fimbu, Yandi mona mpasi. Yandi ndimaka nde bo seka Yandi, bo pesa Yandi nsoni, yonso na sika ya beto. Kristo fwaka sambu na beto.

Beto vandaka kupable, bonso Barabasi. Beto bantu me sala mbi. Yesu vandaka inosan. Yandi salaka ata disumu mosi ve. Kansi Yandi monaka mpasi, Yandi fwaka na zulu ya kulunsi na sika na beto, bantu ya mbi. O luzolo ya nene!

Devoir sambu na Bakristo :

Devoir mono ke pesa beno bakristo, yo yai : Na mposo yai, benda bampangi ti banduku nde bo tula ntima na Yesu Kristo. Kusamba sambu na bantu ya me ndima Yandi ntete ve, bo kwisa na Yesu mpi.

Kubinga Bo ya me Yamba Yesu Ntete Ve :

Mbala ya nkaka ntangu nge kwisaka bubuy, nge banzaka nde nge vandaka mukristo.

Kansi ntangu yai nge me bakisa nde, nge me tula Yandi ntima ntete ve. Mono bondila nge, kubikala ve bonso muvidi. Bubuyai nge lenda tula ntima na Yesu. Bubuyai nge lenda kuma mwana na Yandi.

Na nima ya ecodim, ntangu bana ya nkaka basika, nge basika ve, kansi nge kwisa kuvanda awa [*Moniteur, songa sika bo ta vanda.*] Mono ta zaba nde yai ke songa nde, nge zola ndima Yesu, ebuna mono ta kwisa kusadisa nge.

===

NSUKA YA LESO 16

===

Leso 17. Yesu fwaka na zulu ya kulunsi sambu na masumu na beto.

Matayo 27 : 35-54, 57-60

Revisio :

Na mposo me luta, beto monaka nde ata Yesu me sala mbi ve ti Mfumu Pilate zabaka yo, bantu wilaka Yandi kimpala, ebuna bo tulaka Yandi na zulu ya kulunsi.

Kulanda devoir :

Na mposo me luta, beto pesaka beno bakristo devoir kusamba sambu na bo ya zaba Yesu ntete ve, mpi kubenda bo kutula ntima na Yesu. Nani mekaka kusala yo na mposo me luta ? Nani ta songa beto nki mutindu yo lutaka ? *[Moniteur, pesa bana mwa-ntangu kutuba, ti pesa encouragement na bana ya mekaka kusala devoir yina.]*

Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya lesu yai, bana ta bakisa nde yo vandaka lukanu ya Nzambi nde Mwana na Yandi Yesu kufwa sambu na kubaka ndola ya masumu na beto sambu beto lenda guluka. Yo yina, bo ya me yamba Yandi, bo ta vutula Yandi matondo, ti bo ta samba Yandi na ntima na bo yonso tii na nsuka ya moyo na bo.

Bankunga ya Kwenda Nzila Mosi ti Leso :

(Bankunga yai yonso kele na mukanda, 'Bankunga ya Ecodim' ya MCE. Yimba yina ya bana ke zaba, to sola mosi ya mpa kulonga bo, ti yimba nkunga yina ya mpa mbala na mbala na kati ya lesu.)

BENDA MONO MFINAMA NA NGE
KANA NGE ZABA NGE ME VULUSWA
KIESE KELE
KWISA NA YESU KRISTO
MASUMU NA MONO ME KWENDA
MWANA YA FIOTI LENDA

NA KATI YA YESU
NTIMA VANDAKA MPIMPA
YESU KE NZILA
ZITISA ZINA YA YESU

Verse ya Kulonguka :

50 Kansi Yesu tulaka diaka ndinga ya ngolo, ebuna Yandi fwa.

51 Ntantu yai, rido yina vandaka kukabula kisika na nsiku ti kisika ya kuluta nsiku na kati na Nzo-Nzambi ya Bayuda yo pasukaka na kati-kati, katuka na zulu tii na nsi. Ntoto kunikana, matadi kupasuka.

Matayo 27:50-51

Kuyantika Leso :

Bubuyai kana leta mona mfunu ya kufwa muntu, beto ke sala yo na mutindu ya muntu yina kufwa nswalu. Muntu yina kele kumona mpasi ntangu mingi ve. *[Moniteur, bana lenda pesa bambandu, bonso kubula muntu munduki, kukanga yandi nsinga na nkinga, to kupesa yandi ntunga ya poison.]* Kansi na leta ya Roma ya vandaka kuyala na ntangu ya Yesu, bo tulaka bantu na zulu ya kulunsi. Mpila yai lombaka ntangu mingi sambu muntu kufwa, yo yina bo monaka mpasi ya mingi. Beto me kuma na ntangu nde Yesu vandaka na zulu ya kulunsi.

Malongi ya Nene ya Leso na Bandambu 6 :**17.1 Basoda budilaka bilele ya Yesu zeke.**

Kutanga : Matayo 27:35-36

35 Ntangu yai, bo tulaka Yandi na zulu ya kulunsi sambu Yandi fwa. Bo budilaka bilele na Yandi zeke sambu na kukabisa yo na kati na bo.

36 Ebuna bo vandaka, bo yantikaka kukengila Yandi.

Kuyula bana :

- Ntangu basoda me tula Yesu na zulu ya kulunsi, bo salaka nki ti bilele na Yandi?
(Bo budilaka yo zeke sambu na kukabisa yo na kati na bo.)
- Na nima, bo salaka nki?
(Bo vandaka, bo yantikaka kukengila Yandi.)

Kusonga nki me salama :

Bana vanda, bo sala bageste bonso bo kele basoda ke kengila Yandi.

Kuyimba ti Kukina :

Basoda bulaka zeka kukabisa bilele ya Yesu.

17.2 Bo tulaka dibaya na zulu na Yandi nde Yandi yai, ntotila ya Bayuda.

Kutanga : Matayo 27 :37

*37 Na dibaya na zulu ya ntu ya Yesu bo songaka kisina ya mambu ya bo fwaka Yandi nde :
« Yandi yai Yesu, ntotila ya Bayuda. »*

Kuyula bana :

- Bo tulaka nki na kulunsi na zulu ya ntu ya Yesu ?
(Dibaya)

- Dibaya yina, yo tubaka nki ?
(Kisina ya mambu ya bo fwaka Yandi, nde Yandi tubaka Yandi vandaka ntotila.)

Kusonga nki me salama :

Bana sala bageste bonso bo ke sonika na zulu ya dibaya, ebuna bo ke bula nsonso na yo, kutula yo na kulunsi na zulu ya ntu ya Yesu.

Kuyimba ti Kukina :

Dibaya tuba nde, Yandi yai,
Ntotila ya Bayuda.

17.3 Bo fwaka babandi zole na lweka yonso ya Yesu, bo mpi na zulu ya kulunsi.

Kutanga : Matayo 37 :38

38 Ntangu yai, bo tulaka babandi zole na bakulunsi kisika mosi ti Yesu, mosi na ndambu ya diboko na Yandi ya kibakala, mosi na ndambu ya diboko na Yandi ya kinkento.

Kuyula bana :

- Bo tulaka banani na bakulunsi na lweka ya Yesu ?
(Babandi zole—mosi na diboko na Yandi ya kibakala, mosi na diboko na Yandi ya kinkento)

Kusonga nki me salama :

Bana sala bageste bonso bo kele basoda ke nata babandi zole, ke tula bo na bakulunsi ya nkaka na lweka ya Yesu.

Kuyimba ti Kukina :

Bo tulaka babandi zole
Na lweka ya Yesu.

Yesu, kaka santu,
Bo bantu ya mbi.

17.4 Bantu vandaka kusaula ti kuseka Yesu.

Kutanga : Matayo 39-44

39 Bantu vandaka kuluta pana, bo vandaka kunikisa ntu na bo ti kusaula Yandi

40 nde : « Si Nge muntu vandaka kutuba nde Nge ta fwa Nzo-Nzambi ebuna Nge to tunga yo diaka na bilumbu tatu ! Gulusa moyo na Nge kana Nge kele Mwana-Nzambi ! Katuka na kulunsi, kwisa kutuluka ! »

41 *Bambuta ya banganga-Nzambi, balongi ya Bansiku ti bambuta ya nkaka, bo vandaka kuseka Yandi mpi nde :*

42 « *Yandi vandaka kugulusa bantu ya nkaka, kansi Yandi lenda kudigulusa ve ! Keti Yandi kele ntotila ya Israele ? Yandi katuka sesepiyai na zulu ya kulunsi, mpidina beto ta ndima Yandi.*

43 *Yandi tulaka ntima na Nzambi, Yandi tubaka mpi nde Yandi kele Mwana-Nzambi. Ebuna, Nzambi kugulusa Yandi ntangu yai kana Yandi ke zolaka Yandi ! »*

44 *Ata babandi yina ya bo tulaka na zulu ya bakulunsi penepene na Yesu, bo mpi vandaka kusaula Yandi kiteso mosi.*

Kuyula bana :

- Bantu ya vandaka kuluta Yesu na zulu ya kulunsi, bo vandaka kuvwenza Yandi nki mutindu ? (Bo vandaka kunikisa ntu na bo, kusaula Yandi nde, 'Yandi gulusa moyo na Yandi, Yandi katuka na kulunsi.')
- Bambuta ti bantwadisi ya Bayuda vandaka kuseka Yesu nki mutindu ? ('Yandi gulusaka bantu ya nkaka, kansi Yandi lenda ve kudigulusa. Kana Yandi kieleka ntotila ya Israel, yandi katuka na kulunsi, ebuna beto ta ndima Yandi. Kana Yandi kele Mwana ya Nzambi, bika Nzambi kwisa kusadisa Yandi.')
- Nani diaka vandaka kusaula Yesu ? (Babandi ya vandaka kufwa na lweka na Yandi. *[Moniteur, mbala ya nkaka bana ta yula kana mosi ya bandi ndimaka Yesu ve. Na luyantiku bo yonso zole vandaka kusaula Yandi, bonso beto ke tanga awa. Kansi na Luka 23:40-42, beto tanga nde na nima, mosi na bo vandaka kukwikila Yesu, ebuna Yesu songaka yandi nde kaka na lumbu yina, yandi ta vanda ti Yandi na Paladiso.]*

Kusonga nki me salama :

Bana yonso kunikisa ntu na bo kusonga mpila bantu mingi vandaka kuseka ti kusaula Yesu. Bo tuba nde, 'Bantu vandaka kuseka Yesu.'

Kuyimba ti Kukina :

Bantu mingi vandaka

Kuseka ti kusaula

Yesu, ya kitoko, Mvulusi na beto!

17.5 Ntangu Yesu fwaka, rido ya Nzo-Nzambi pasukaka.

Kutanga : Matayo 27 :50-51 (Verse ya beto ya kulonguka bubuyai)

50 *Kansi Yesu tulaka diaka ndinga ya ngolo, ebuna Yandi fwa.*

51 Ntangu yai, rido yina vandaka kukabula kisika ya Nsiku ti kisika ya kuluta nsiku na kati ya Nzo-Nzambi ya Bayuda yo pasukaka na kati-kati, katuka na zulu tii na nsi. Ntoto kunikana, matadi kupasuka.

Kuyula bana :

- Yesu salaka nki na ntwala Yandi fwaka ?
(Yandi dilaka na ndinga mosi ya ngolo, ebuna Yandi fwaka.)
- Nki salamaka kaka na nima Yesu fwaka ?
(Na kati ya Nzo-Nzambi, rido pasukaka. Ntoto mpi nikanaka, matadi pasukaka.)

NB: [*Moniteur, tangila bana ntendula yai:*] Na kati ya Nzo-Nzambi vandaka bisika zole sika kaka banganga-Nzambi lenda kota, kansi bantu ya nkaka lenda kota ve. Mosi ya bisika yai bo vandaka kubinga, "Kisika ya Kuluta Nsiku." Kuna, kaka Mfumu ya banganga-Nzambi lenda kota, ti ata yandi lenda kota kaka lumbu mosi konso lumbu, ti ata ntangu yina, yandi fweti kota ti menga ya nkailu. Yai vandaka sika ya Nzambi vandaka kutana ti nganga-Nzambi. Lukumu na Yandi vandaka kumonika kuna.

Ntangu rido pasukaka, yo kangulaka bakwikidi nzila nde, bo lenda kuma mbala mosi na ntwala ya Nzambi. Sambu na menga ya nkailu ya Yesu, Nzambi fweti kuyamba bo.

Kusonga nki me salama :

Bana yonso boka na ndinga ya ngolo, ebuna bo nikisa ntu na bo kusonga mpila Yesu fwaka. Na nima, bo sala bageste kusonga mpila rido pasukaka na zulu tii na nsi na kati ya nzo-Nzambi.

Kuyimba ti Kukina :

Yesu, Mvulusi kufwaka
Na sika na beto.
Rido na Nzo-Nzambi pasukaka
Kukangila beto nzila.

Bana yonso tuba na kimvuka nde, "Ntangu yai,"

Bo yimba diaka:

Beto lenda kuma na Nzambi
Na nzila ya Yesu!

17.6 Yosefi muntu ya Arimatea zikaka Yesu na maziamu na yandi, ti bo kangaka maziamu ngolo.

Kutanga : Matayo 27 :57-60

57 *Na nkokila yo yina kaka, na nima, mvwama mosi ya bwala Arimatea kwisaka kukuma, zina na yandi Yozefi, yandi mpi vandaka mulonguki ya Yesu.*

58 *Yandi kwendaka kulomba mvumbi ya Yesu na Pilate. Ebuna Pilate pesaka nswa nde bo pesa mvumbi yina na Yozefi.*

59 *Ntangu yai, Yozefi bakaka mvumbi yina, yandi kangisaka yo na lele ya mpa,*

60 *ebuna yandi kwendaka kutula yo na maziamu ya mpa ya yandi timunaka sambu na yandi mosi na ditadi yina vandaka bonso mwa-ngumba. Yandi pesa ditadi mosi ya nene, yandi kangisa yo na munoko ya maziamu, ebuna yandi kwenda ka yandi.*

Kuyula bana :

- Na nima Yesu fwaka, nani lombaka mvumbi na Yandi na Pilate ?
(Yozefi muntu ya Arimatea, ya vandaka mpi mulonguki na Yesu)
- Yozefi kangaka mvumbi ya Yesu na nki ?
(Na lele ya mpa)
- Na nima, Yozefi salaka nki ti mvumbi yina ?
(Yandi tulaka yo na maziamu na yandi, ebuna yandi kangaka munoko na ditadi mosi ya nene.)

Kusonga nki me salama :

Bana tanu sala theatre kusonga nki muntindu Yozefi ya Arimatea salaka. Mosi sala bonso Pilate, mosi mvumbi ya Yesu, mosi Yozefi ya Arimatea, zole banduku ke sadisa yandi.

Kuyimba ti Kukina :

Yozefi ya Arimatea
lombaka mvumbi ya Yesu

Yandi zikaka Yesu
na maziamu na yandi.

Yandi kangaka munoko ya maziamu
na ditadi ya nene.

Kumanisa Leso:

Bana, Yesu monaka mpasi yai yonso sambu na kugulusa beto. Yandi ke lunga kubaka lukumu ti louange yonso.

Devoir sambu na Bakristo :

Beno ya zaba nde beno me yamba Yesu bonso Mvulusi, devoir mono ke pesa beno bakristo, yo yai:

Konso lumbu mposo yai, nge kumisa Yandi ti vutula Yandi matondo na yonso Yandi me sala sambu na nge.

Kubinga Bo ya me Yamba Yesu Ntete Ve :

Kansi, kana nge zaba ntete ve nde nge me yamba Yesu, devoir mono ke pesa nge, yo yai: Kukungi diaka ve. Kwisa na Yesu bubuyai. Balula ntima na Yandi sambu Yandi kukota na ntima ti na luzingu na nge.

Kana nge zola balula ntima na Yandi, lomba bonso yai--

Songa Yandi nde nge zaba nge kele muntu ya masumu. Lomba Yandi kulolula nge. Songa Yandi nde nge kwikila Yandi. Lomba Yandi kukota ntima ti luzingu na nge. Lomba Yandi kukuma Mvulusi na nge, ti vutula Yandi matondo sambu Yandi me sala yo.

Kana nge me zenga mambu yina bubuyai, mono ta vanda na mfunu kuzaba yo. Kwisa songa mono na nima ya ecodim, nde nge me yamba Yesu bubuyai. Mono ta vanda na kiese mingi sambu na yo.

===

NSUKA YA LESO 17

===

Leso 18. Yesu telamaka na lufwa ti bantu mingi monaka Yandi ya moyo

Luka 24:34-46; 1 Korinto 15:3-6

Revisio:

Nani lenda songa beto mambu mosi ya nene ya salamaka ntangu Yesu fwaka na zulu ya kulunsi? (Rido na Nzo-Nzambi pasukaka na zulu tii na nsi, ti matadi pasukaka.)

Kulanda devoir :

Nani na mposo me luta tulaka ngolo na kumisa Yesu konso lumbu ? Nki mutindu nge bambukaka mambu yina ?

Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya lesu yai, bana ta zaba nde beto ke zaba nde, kieleka Yesu me telamaka na lufwa, sambu bantu mingi monaka Yandi na moyo. Ebuna, bonso Yandi ke na moyo bubuyai, bo ta sosa kintwadi ti Yandi lumbu na lumbu.

Bankunga ya Kwenda Nzila Mosi ti Leso :

(Bankunga yai yonso kele na mukanda, 'Bankunga ya Ecodim' ya MCE. Yimba yina ya bana ke zaba, to sola mosi ya mpa kulonga bo, ti yimba nkunga yina ya mpa mbala na mbala na kati ya lesu.)

BU YESU KELE NA MONO
KONSO LUMBU KIESE KELE
KWENDA NA YESU

YESU IKELE AWA
YESU IMENE TELAMA
YESU KRISTO ME TELAMA

Verse ya Kulonguka :

39 Beno tala maboko na Mono ti makulu na Mono: Mono Yandi yai Yesu. Beno kwisa kusimba Mono, beno tala mono; sambu diabulu to mpeve ke vandaka na misuni to mikwa ve, kansi Mono ke na yo mutindu beno ke mona."

Luka 24:39

Verse sambu na bana ya me kota nzo nkanda ntete ve :

« Ya kieleka, Mfumu Yesu me telama na lufwa ! » Bandinga ya Bible na Luka 24 :34

Kuyantika Leso :

Nki nge ta banza kana muntu ya bwala ya nge fwaka, kansi na nima ya bilumbu, nge monaka yandi kutima ntoto na bilanga na yandi? Keti nge ta mona nde nge me mona diabulu to mpeve ? Keti nge ta vanda na boma ? Yina ta vanda mambu mosi ya nene, ya kuyituka. Beto yonso zaba nde muntu zinga, yandi kufwa, ebuna na nima na yo, beto ke mona yandi diaka ve. Kansi yo vandaka mutindu ya nkaka ti Yesu Kristo. Beto landa na Luka 24, yantika na nzila ya kutanga 34.

Malongi ya Nene ya Leso na Bandambu 6 :**18.1 Balonguki zole monaka Yesu na nzila, ebuna bo zabisaka bantu ya nkaka nde Yesu me telema na lufwa, ti bantu me mona Yandi.****Kutanga :** Luka 24 :34-35*34 Bantu yina ya bo kwendaka kukuta tubilaka bo nde : “Ya kieleka, Mfumu Yesu me telama na lufwa ! Simoni me mona Yandi !”**35 Bantu yina zole mpi zabisaka bo mambu yina ya bo monaka na nzila ti mutindu bo zabaka Yesu ntangu Yandi vandaka kuzenga mampa.***Kuyula bana :**

- Bantu zole ya me kuta Yesu dezia na nzila, bo songaka bantu ya nkaka nki? (Ya kieleka, Mfumu Yesu me telama na lufwa!)
- Bo tubaka nde nani ya nkaka me mona Yandi ? (Simoni [Piere] me mona Yandi.)
- Bantu zole yina, bo songaka balonguki nde bo zabaka Yesu nki ntangu ? (Ntangu Yandi vandaka kuzenga mampa.)

Kusonga nki me salama :

Ndambu mosi ya bana songa bana ya nkaka nde : “Ya kieleka Mfumu Yesu me telama na lufwa ! » Bana ya ndambu ya zole sala bageste kusonga bonso bo kwikila yo ve.

Ndambu ya ntete ya bana tuba nde, “Simoni me mona Yandi, ti beto mpi me mona Yandi. Yandi zengaka mampa ti beto.” Bana na ndambu ya zole sala bonso bo zola kwikila, kansi bo mona yo mpasi.

Kuyimba ti Kukina :

Ya kieleka, Mfumu Yesu
Me telama na lufwa.

Simoni me mona Yandi,
Ti beto me mona Yandi mpi.

18.2 Yesu monikaka na kati ya kimvuka ya balonguki na Yandi.**Kutanga :** Luka 24 :36-38*36 Ntangu bo vandaka ke tuba kaka sambu na mambu yina, Yesu Yandi mosi kwisaka kubasika na kati na bo. Yandi nde : « Mbote na beno ! »*

37 *Bo vandaka kutekita na boma, sambu na ngindu na bo, bo banzaka nde bo me mona diabulu to mpeve.*

38 *Kansi Yandi yulaka bo: "Sambu na nki mabanza na beno me kuma kisakasaka? Sambu na nki beno ke na ntima zole ?*

Kuyula bana :

- Ntangu balonguki ya nkaka vandaka kutuba yo, nani monikaka na kati na bo ?
(Yesu Yandi mosi. Balonguki yonso monaka Yandi.)
- Yesu tubaka nki na bo ?
(Mbote na beno!)
- Ntangu bo monaka Yesu, keti bo vandaka na kiese to na boma ?
(Ntete bo vandaka na boma.)
- Sambu na nki bo vandaka na boma ?
(Sambu bo banzaka nde bo me mona diabulu to mpeve.)
- Bo salaka nki ya songaka nde bo vandaka na boma ?
(Bo yantikaka kutekita.)
- Yesu tubaka nde bo vandaka na ntima ya nki mutindu ?
(Yandi yulaka bo, 'Sambu na nki beno ke na ntima zole ?')

Kusonga nki me salama :

Sola mwana mosi na kati-kati ya bana kusala bageste bonso Yesu. Yandi kitisa nitu na yandi na nsi sambu yo monika mingi ve. Bana ya nkaka vanda kusolula. Ebuna "Yesu" telema na kati na bo, yandi tuba nde, "Mbote na beno !" Bana yonso yantika kutekita na boma. Bo nde, "Diabulu ! Ai yaii !"

Kuyimba ti Kukina :

Yesu telamaka na kati ya balonguki.
Bo vandaka na boma,
Bo banzaka Yandi vandaka diabulu.

18.3 Yesu lombaka balonguki kusimba Yandi sambu bo zaba nde Yandi me telama na nitu, kansi ata mutindu yina, bo vandaka nswalu ve ya kukwikila.

Kutanga : Luka 24 :39-41a

39 *Beno tala maboko na Mono ti makulu na Mono : Mono Yandi yai Yesu. Beno kwisa kusimba Mono, beno tala Mono; sambu diabulu to mpeve ke vandaka na misuni to mikwa ve, kansi Mono ke na yo mutindu beno ke mona."*

40 Ntangu Yandi tubaka mambu yina imene, Yandi songaka bo maboko na Yandi ti makulu na Yandi.

41a Bo monaka mpila ya kukwikila mambu yina ntete ve, sambu bo vandaka na kiese mingi, bo vandaka kuyituka. . .

Kuyula bana :

- Sambu balonguki banzaka nde Yandi vandaka diabulu, Yesu lombaka bo kusala nki ? (Kutala maboko ti makulu na Yandi, kusimba Yandi.)
- Bo monaka nki mutindu ? (Kiese ti kuyituka, kansi mpasi kukwikila.)

Kusonga nki me salama :

« Yesu » nangula maboko na yandi. Yandi tuba nde « Tala maboko na mono. »
Yandi songa makulu na yandi. Yandi tuba nde « Tala makulu na mono. »
Bana ya nkaka songa bageste ti bandinga ya kuyituka ti ya keti-keti.

Kuyimba ti Kukina :

Yesu songaka bo maboko na Yandi.
Yesu songaka bo makulu na Yandi.

18.4 Yesu kudiaka na meso na bo sambu na kusonga bo nde Yandi me telama na nitu.

Kutanga : Luka 24 : 41b-43

41b Yo yina, Yandi yulaka bo nde : « Keti beno ke na kima ya kudia awa ? »

42 Bo pesaka Yandi kitini mosi ya mbisi ya masa ya kuyoka.

43 Yandi bakaka yo, ebuna Yandi diaka yo na meso na bo.

Kuyula bana :

- Yesu lombaka bo kupesa Yandi nki ? (Kima ya kudia)
- Bo pesaka Yandi nki ? (Kitini ya mbisi ya masa ya kuyoka.)
- Yesu salaka nki ti kitini ya mbisi yina ? (Yandi diaka yo na meso na bo.)

Kuyula bana ya me yela:

- Sambu na nki nge banza Yesu kudiaka na meso na bo? (Sambu na kusonga bo nde Yandi me telama na nitu na Yandi, Yandi vandaka ve diabulu.)

Kusonga nki me salama :

« Yesu » lomba kima ya kudia. Bana ya nkaka pesa Yandi kitini ya mbisi ya masa. Yandi kudia yo na meso na bo. Bana ya nkaka kaka kuyituka.

Kuyimba ti Kukina :

Yesu kudiaka mbisi ya masa

Kaka na meso na bo.

18.5 Yesu bambukisaka bo nde Yandi me songa bo na ntwala nde Yandi fweti kufwa, sambu Mukanda ya Nzambi tubaka yo.

Kutanga : Luka 24 :44-46

44 Na nima Yandi tubilaka bo nde : « Yai kele mambu ya Mono tubilaka beno, ntangu Mono vandaka ti beno, nde mambu yina yonso ya bo sonikaka sambu na Mono na mikanda ya Bansiku ya Moize, na mikanda ya baprofete, ti na mukanda ya Bankunga, mambu yina fweti kulunga.

45 Ntangu yai Yesu pesaka bo mabanza ya mbote sambu bo bakisa mambu yina kele na Mukanda ya Nzambi.

46 Ebuna Yandi tubilaka bo nde : « Mambu yina ya bo sonikaka na Mukanda ya Nzambi, yo yai : Mesia fweti fwa, ebuna Yandi fweti telama na lufwa na kilumbu ya tatu. »

Kuyula bana :

- Yesu bambukisaka bo nde Yandi me songa bo nki ntangu Yandi vandaka ti bo ? (Nde mambu yonso ya bo sonikaka na Mukanda ya Nzambi, yo fweti kulunga.)
- Mukanda ya Nzambi songaka nde nki fweti salama ? (Mesia fweti fwa, ebuna Yandi fweti telama na lufwa na kilumbu ya tatu.)

Kuyula bana ya me yela :

- Nki bitini ya Mukanda ya Nzambi bo zabaka? (Bansiku ya Moize, Mikanda ya baprofete, ti mukanda ya Bankunga.)
- Bansiku ya Moize kele nki, kana beno bambuka? (Mikanda ya ntete ya Kuwakana ya Ntama—mikanda ya Kuyantika, Kubasika, Levi, Kutanga, Kulunga. Yai kele mikanda ya Nzambi twadisaka Moize kusonika.)

Kusonga nki me salama :

Bana tuba repetitio yai na mpila ya ritime :

Ndinga ya Nzambi me tuba nde

Mesia fweti fwa

Ndinga ya Nzambi me tuba nde
Yandi ta telama diaka.

Yo yina, yo me salamaka ! (Tuba diaka ti diaka.)

Kuyimba ti Kukina :

Tula ton na bandinga yina, ti yimba yo bonso nkunga.

18.6 Ntumwa Paulo tubaka mpi nde bantu mingi monaka Yesu na moyo na nima Yandi me fwaka.

Kutanga : 1 Korinto 15 :3-8a

3 Mono me zabisaka beno nsangu yina ya kuluta mfunu mutindu mono mpi bakaka yo, nde : Kristo fwaka sambu na masumu na beto, mutindu bo sonikaka na Mukanda ya Nzambi.

4 Bo zikaka Yandi ebuna Nzambi tedimisaka Yandi na lufwa na kilumbu ya tatu, mutindu bo sonikaka na Mukanda ya Nzambi.

5 Yandi kwisaka kumonika ntete na Piere, ebuna Yandi kwisaka kumonika mpi na bantumwa yonso kumi na zole. (NB: Bantu ya ntete vandaka bankento, kansi ntumwa ya ntete vandaka Piere.)

6 Na nima, na mbala mosi, Yandi kwisaka kumonika na bakristo nkama tanu nkutu kuluta ntalu yina. Bakristo mingi na kati na bo kele kaka na moyo tii bubu yai, kansi bankaka me fwaka.

7 Ntangu yai, Yandi kwisaka kumonika na Yakobo, ebuna, na nima, Yandi kwisaka kumonika mpi na balonguki yonso.

8a Ebuna, na kumanisa, Yandi kwisaka kumonika na mono mpi. . . (NB: Ntumwa Paulo)

Kuyula bana :

- Nki vandaka nsangu ya kuluta mfunu na mabanza ya Ntumwa Paulo ?
(Kristo fwaka sambu na masumu na beto, bo zikaka Yandi, ebuna Yandi telamaka na lufwa.)
- Na kati ya balonguki kumi na zole, nani monaka Yesu ntete ?
(Piere [Simoni])
- Na nima ya Piere, nani monaka Yesu na moyo ?
(Balonguki yonso kumi na zole)
- Na nima ya balonguki, bantu ikwa monaka Yandi mbala mosi ?
(Bantu nkama tanu to kuluta yo)
- Nani monaka Yesu na nsuka ?
(Ntumwa Paulo. Yandi monaka Yesu na nzila ya Damaski.)

Kusonga nki me salama :

Bana kangula maboko na bo kusonga misapi kumi konso mbala ya bo tanga.

Dix, Vingt, Trente, etc. tii na Cent.
 Cent Dix, Cent Vingt, Cent Trente, etc. tii na Deux cent.
 Deux cent dix, Deux cent vingt, etc. tii na Trois cent
 Trois cent dix, Trois cent vingt, etc. tii na Quatre cent
 Quatre cent dix, Quatre cent vingt, etc. tii na Cinq cent.
 Bantu 500 monaka Yesu mbala mosi !

Kuyimba ti Kukina :

Bantu mingi monaka Yesu na moyo
 Na nima Yandi fwaka, ye Yandi telamaka !

Kumanisa Leso :

Beto bakristo lenda zaba kieleka nde Mvulusi na beto kele na moyo. Bantu mingi monaka Yandi na nima Yandi telamaka na lufwa. Balonguki vandaka ve nswalu ya kukwikila, kansi bonso bo monaka Yesu, bonso bo vandaka na mpila kusimba Yandi ti kumona Yandi kudia na kati na bo, bo monaka mpila kubuya diaka ve. Yesu kele na moyo mvu ya mvu !

Devoir sambu na Bakristo :

Beno ya zaba nde beno me balula ntima, beno ya me tula kivuvu na Yesu sambu Yandi kugulusa beno, devoir mono ke pesa beno bakristo yo yai : Na mposo yai, tula ngolo kutambula na kintwadi ti Yesu. Yindula Yandi. Kusamba Yandi. Kusala yina ta pesa Yandi kiese, sambu kieleka, Yandi kele na moyo.

Kubinga Bo ya me Yamba Yesu Ntete Ve :

Beno ya me balula ntima ntete ve, zaba nde Yesu yai ya moyo, Yandi kele kukinga nge. Yandi zola kupesa nge moyo, kulolula masumu na nge, kukitula nge mwana na Yandi. Kana nge zola balula ntima bubuyai, na ntima na nge yonso, samba bonso yai:

Yesu ya moyo, mono ke balula ntima na mono sesepiyai. Mono kwikila nde Nge kele ya moyo. Nge me fwa sambu na masumu na mono ; Nge me telama na lufwa. Mono lomba pardo sambu na masumu yonso mono me sala. Kitula mono mwana na nge sesepiyai. Kota ntima ti luzingu na mono sambu Nge pesa mono ngolo kulanda Nge bonso longuki ya Nge. Matondo sambu Nge me kitula mono mwana na Nge sesepiyai. Na zina ya Yesu, Amen.

Kana nge me balula ntima na nge bubuyai, kwisa songa mono na nima beto me manisa ecodim. Mono zola kuyangalala ti nge.

===

NSUKA YA LESO 18

===

Leso 19. Nki mutindu Yesu ya moyo ke sadisa beto bubuyai ?

Marko 14:62, 16:19; Bisalu 7:55; Roma 8:34; Kolosai 1:18, 2:10; Baebreo 1:3, 8:1, 10:12, 12:2; I Piere 3:22; 1 Yoane 2:1

Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya lesu yai, bana ta bakisa nde, ata Yesu me vutuka na zulu, Yandi me vila beto ve. Ata Yandi kele na sika ya lukumu na diboko ya kibakala ya Tata Nzambi, Yandi mpi kele kusadisa beto bakristo na bampila mingi. Yo yina bo ta sosa kusambila Yandi ti kuzinga na kintwadi ti Yandi konso lumbu.

Bankunga ya Kwenda Nzila Mosi ti Leso :

(Bankunga yai yonso kele na mukanda, 'Bankunga ya Ecodim' ya MCE. Yimba yina ya bana ke zaba, to sola mosi ya mpa kulonga bo, ti yimba nkunga yina ya mpa mbala na mbala na kati ya lesu.)

ALELUYA, ALELUYA
BANA YA NZAMBI TELAMA
BENDA MONO MFINAMA NA NGE
BU YESU KELE NA MONO
KONSO LUMBU KIESE KELE

KWENDA NA YESU
MUVUKISI YA NKAKA IKELE VE
SIKA YONSO MONO KWENDA NA YESU
YESU IKELE AWA
ZITISA ZINA YA YESU

Verse ya Kulonguka :

Bana na mono, mono ke sonikila beno bamambu yai sambu beno kusala masumu ve. Kansi kana muntu me sala masumu, beto ke na Muntu mosi ta bondila Tata Nzambi sambu na yandi, Muntu yango, zina na Yandi Yesu Kristo ; Yandi kele Muntu ya mbote na meso ya Nzambi.

I Yoane 2:1

Kuyantika Leso :

Beto me wa mpila Yesu kotaka na nsi na beto bonso mwana ya fioti. Beto me wa mpila Yandi zingaka kusadisa bantu mingi mpi kupesa kiese na Tata Nzambi. Beto me wa mpila Yandi fwaka na zulu ya kulunsi, ti mpila Yandi telamaka na lufwa. Beto zaba nde na nima na yo, Yandi tombukaka na zulu diaka. Yandi vutukaka na Tata Nzambi ya tindaka Yandi.

Kansi nki na nima na yo? Yandi sadisaka bantu ntangu Yandi vandaka kutambula na ntoto yai; keti Yandi lenda sadisa beto bubuyai? Yesu ke sala nki bubuyai? Yai kele kestio beto ta yindula bubuyai. Histoire yai ke katuka na baverse ya bisika mingi na kati ya Kuwakana ya Mpa.

Malongi ya Nene ya Leso na Bandambu 5 :

19.1. Ntangu Yesu vutukaka na zulu, Tata Nzambi pesaka Yandi sika mosi ya lukumu, ya ngolo, ti ya kiyeka bonso ntu ya dibundu.

Kutanga : Marko 14:62, 16:19.

Marko 14 :62 (Bandinga yai kele mvutu ya Yesu ntangu Mfumu ya Banganga-Nzambi yulaka Yandi keti Yandi vandaka Mesia)

Yesu nde : “E, Mono Yandi yai ! Beno ta mona Mwana-muntu me vanda na diboko ya kibakala ya Nzambi-Mpungu, beno ta mona Yandi mpi ke kwisa na matuti ya zulu.”

Marko 16 :19 Ntangu Mfumu Yesu tubaka mambu yina imene, Nzambi tombulaka Yandi na zulu, ebuna Yandi kwendaka kuvanda na diboko ya kibakala ya Nzambi.

Kuyula bana :

- Ketu Yesu ndimaka to buyaka nde Yandi vandaka Mesia ya Nzambi silaka kutinda ? (Yandi ndimaka. Yandi tubaka nde, « E, Mono Yandi yai. »)
- Yesu tubaka mpi nde bo ta mona Yandi wapi ? (Na diboko ya kibakala ya Nzambi-Mpungu)
- Konso Mfumu kele na maboko zole—diboko ya kibakala [*moniteur, nangula diboko na nge ya dwa*] ti diboko ya kinkento [*nangula diboko ya gosh*]. Ata na kati na beto, nki kele diboko ya lukumu ? (Diboko ya kibakala to dwa)
- Ntangu Yesu tombukaka na zulu kuvutuka na Tata na Yandi, Yandi kwendaka kuvanda wapi? (Na diboko ya kibakala ya Nzambi, kisika mosi ya lukumu)

Kutanga : Kolosai 1 :18a

Kolosai 1 :18a Yandi (Yesu) kele Ntu ya Dibundu yina kele Nitu na Yandi . . . .

Kuyula bana:

- Ntangu yai ya Yesu me tombuka na zulu, Yandi me kuma Ntu ya nki? (Ntu ya Dibundu)
- Ntu ya Dibundu ke songa nde Yesu ke sala nki ? (Ke twadisa, ke songa beto bakristo nki kusala)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso nangula diboko na bo ya kibakala. Bo tuba nde, “Yesu, vanda awa. Baka lukumu.”

Kuyimba ti Kukina :

Yesu, Ntu ya Dibundu,
Kubaka lukumu.

19.2. Kisalu ya Yesu bubuyai kusonga bawanzio nki bo fweti sala.

Kutanga : Kolosai 2 :10 ; I Piere 3 :22

Kolosai 2 :10 Sambu na kimvuka yina ya beno kele ti Kristo, beno me bakaka mambote yonso. Yandi kele Mfumu ya bawanzio yina ke na kiyeka ya mutindu na mutindu.

1 Piere 3:22 Yesu Kristo me kwendaka na zulu, Yandi mpi me kwendaka kuvanda na diboko ya kibakala ya Nzambi; kuna Yandi ke yalaka bawanzio ti bamfumu ya nkaka na zulu.

Kuyula bana :

- Yesu kele Mfumu ya banani ?
(Mfumu ya bawanzio)
- Yandi kele Mfumu ya bawanzio ya nki mutindu ?
(Bo yina ke na kiyeka ya mutindu na mutindu)
- Nki kele kisalu ya mfumu ?
(Kusonga bantu nki kusala, bo fweti lemfuka na yandi. Awa, Yesu kele Mfumu ya bawanzio. Yai ke songa nde Yandi ke songa bawanzio nki kusaka, ebuna bo fweti sala yo.)
- Yesu ke yalaka bawanzio ti bamfumu ya nkaka wapi ?
(Bamfumu ya nkaka na zulu. Yai zola tuba nde bawanzio ya nkaka ke na kiyeka kuyala, kansi Yesu ke yala na zulu na bo yonso.)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso sala bageste bonso bo kele bawanzio. Bo tuba nde, « Yesu, mono sala nki ntangu yai ? »

Kuyimba ti Kukina :

Yesu, Mfumu ya bawanzio,
Kubaka lukumu.

19.3. Kisalu na Yandi bubuyai kusambila beto Nzambi.

Kutanga : Roma 8 :34 (Verse yai ke tuba sambu na beto bantu ya Nzambi)

Roma 8 :34 Nani lenda zengila bo ndola ? Ata muntu mosi ve, sambu Yesu Kristo, muntu yina fwaka, ya Nzambi tedimisaka na lufwa, Yandi kele na diboko ya kibakala ya Nzambi, ke sambaka Nzambi sambu na beto.

Kuyula bana :

- Sambu na beto, bana ya Nzambi, nani lenda zengila beto ndola ?
(Ata muntu mosi ve)

- Sambu na nki muntu lenda zengila beto ndola ve ?
(Sambu Yesu kele na diboko ya kibakala ya Nzambi, sika Yandi ke sambaka Nzambi sambu na beto.)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso sala bageste bonso bo ke sambila bantu ya nkaka Nzambi. Yai kele yina ya Yesu ke sala sambu na beto bakristo.

Kuyimba ti Kukina :

Yesu, Nge sambila beto Nzambi,
Kubaka lukumu !

19.4. Kisalu ya Yesu bubuyai ikele kisalu ya avokat kubondila Tata Nzambi sambu na beto, ti bonso Nganga-Nzambi ya me pesa nkailu ya kulungu sambu na beto.

Kutanga : Baebreo 8 :1, 2a, 10 :12, 12 :2.

Baebreo 8 :1 Mambu ya ntete ya kuluta mfumu ya beto ke tuba, yo yai : Beto ke na mfumu ya Banganga-Nzambi ya mutindu yo yina ; Yandi me vanda na zulu, na diboko ya kibakala ya kiti ya kimfumu ya Nzambi-Mpungu.

2a Yandi ke salaka kisalu ya Mfumu ya Banganga-Nzambi. . .

10 :12 Kansi Kristo pesaka kaka makabu mosi sambu na kukatula masumu, makabu yina kele mfumu mvula na mvula; na nima Yandi kwendaka kuvanda na diboko ya kibakala na Nzambi.

12 :2 Beto tula meso na beto kaka na Yesu, sambu lukwikilu na beto katukaka na Yandi, Yandi mpi Muntu ke bongisaka lukwikilu na beto sambu yo kuma ya kulunga.

Kuyula bana :

- Nki kisalu Yesu ke sala na diboko ya kibakala ya kiti ya kimfumu ya Nzambi?
(Kisalu ya Mfumu ya Banganga-Nzambi)

NB kutanga : Mfumu ya Banganga-Nzambi salaka kisalu mosi ya bantu ya nkaka lendaka kusala ve. Ata Banganga-Nzambi lendaka kusala yo ve, kansi kaka **Mfumu** ya Banganga-Nzambi mpamba lendaka kusala yo. Kisalu yina vandaka kunata menga ya nkailu mbala mosi na ntwala ya Nzambi, na sika bo bingaka 'Sika ya Kuluta Nlongo', sika Nzambi mosi vandaka kutana ti bantu. Bonso Yesu vandaka Mfumu ya Banganga-Nzambi, yai ke songa nde Yandi pesaka nkailu na Nzambi sambu na beto.

- Yesu pesaka makabu to nkailu mbala ikwa ?
(Kaka mbala mosi mpamba)

- Nki ntangu Yesu pesaka makabu to nkailu yai ?
(Ntangu Yandi fwaka na zulu ya kulunsi sambu na masumu na beto)
- Makabu mosi yina, yo kele mfunu ntangu ikwa ?
(Mvula na mvula. Yai ke songa nde Nzambi bakaka yo to ndimaka yo, sambu yo lungaka.)
- Lukwikilu na beto me katuka na nani ?
(Na Yesu Yandi mosi)
- Nani ke bongisa lukwikilu na beto ?
(Yesu. Yai kele ksalu na Yandi bonso Ntu ya Dibundu.)

Kutanga: 1 Yoane 2 :1

I Yoane 2 :1 Bana na mono, mono ke sonikila beno bamambu yai sambu beno kusala masumu ve. Kansi kana muntu me sala masumu, beto ke na Muntu mosi ta bondila Tata Nzambi sambu na yandi, Muntu yango, zina na Yandi Yesu Kristo ; Yandi kele Muntu ya mbote na meso ya Nzambi.

Kuyula bana:

- Ntangu beto sala masumu, Yesu ke sala nki sambu na beto ?
(Yandi ke lombila beto Nzambi. Yai kele bonso ksalu ya avokat. Satana ta tuba nde, « Tala, mwana yai kele kupable. Pesa yandi ndola. » Kansi Yesu ta tuba nde, « Pesa Yandi ndola ve, sambu Mono me futaka mfuka na Yandi dezia na menga na Mono Yandi mpi me ndimaka yo.)

Kusonga nki me salama :

Bana iya sala theatre. Bo vanda : Tata Nzambi, Yesu, Satana, ti mwana ya me sala masumu. Satana ke benda Nzambi kupesa ndola na mwana ya me sala masumu, kansi Yesu ke bondila Nzambi sambu na mwana yina, ke tuba nde menga na Yandi me futaka ndola yina dezia. Na nsuka, Nzambi tuba nde mwana yina kuma na Yandi, sambu menga ya Yesu me kangula yandi nzila.

Kuyimba ti Kukina :

Nkunga "Muvukisi ya Nkaka Ikele Ve"

19.5. Ksalu ya Yesu bubuyai kuyamba na zulu bo ya me vanda kwikama na Yandi.

Kutanga : Bisalu 7 :55 (Ntangu bambeni vandaka na nzila ya kufwa Etienne sambu yandi kwikilaka Yesu)

Bisalu 7 :55 Kansi Etienne vandaka ya kufuluka na Mpeve ya Nzambi. Yandi talaka na zulu, ebuna yandi monaka lukumu ya Nzambi. Yandi monaka mpi Yesu me telama na diboko ya bibakala ya Nzambi.

Kuyula bana :

- Ntangu bambeni vandaka kufwa Etiene, Yandi talaka na zulu, ebuna yandi monaka nki ?
(Lukumu ya Nzambi, ti Yesu me telama na diboko ya bibakala ya Nzambi)
- Na baverse mingi, beto me mona nde Yesu vandaka kuvanda na diboko ya kibakala ya Nzambi. Kansi awa, Yesu kele kuvanda ve, kansi Yandi kele nki mutindu ?
(Kutelama.)
- Kana nge kele kuvanda na nzo na nge, ti nge zola kuyamba muntu, nge sala nki ?
(Nge telama sambu na kuyamba yandi.)
- Sambu na nki Yesu vandaka kutelama ntangu Etiene monaka Yandi ?
(Sambu na kuyamba yandi na zulu.)
- Yo yina, beto lenda tuba nde kosalu mosi ya Yesu kele nki ?
(Kuyamba bakristo na zulu ntangu bo kufwa.)

Kusonga nki me salama :

Bana yonso telama ti sala bageste, ti tuba bonso mukwikidi ya kwikama ya ke kota zulu. Na nima, bo sala bageste bonso Yesu ya ke yamba yandi kukota na zulu.

Kuyimba ti Kukina :

Yesu ta yamba beto
Bakristo na zulu.

Kumanisa Leso : Beto me tuba bisalu tanu ya Yesu kele kusala bubuyai. Nani lenda bambuka yo ?
[Moniteur, pesa bana ntangu kutuba, ebuna nge manisa kana bo lenda bambuka yonso ve.]

Ee, beto me tuba nde:

1. Yandi kele Ntu to Ntwadisi ya Dibundu,
2. Yandi ke yala bawanzio ti Yandi ke songa bo nki bo fweti sala,
3. Yandi kele kusambila beto Nzambi bonso Muvukisi ya beto ti Nzambi,
4. Yandi kele bonso avokat sambu na beto mpi Yandi kele Mfumu ya Banganga-Nzambi sambu na beto na meso ya Nzambi
5. Yandi ke yambaka bakristo na zulu ntangu bo kufwa. Yandi kele na sika ya lukumu ti kiyeka wapi ?
Ee, na diboko ya kibakala ya Nzambi.

Mbala mingi, beto yimba, "Yesu ikele [to azali] awa." Ata Yandi me vutuka na zulu, Yandi kele kusadisa beto konso lumbu. Kana beto kubwa na masumu, Yandi dila na meso ya Nzambi sambu na beto, kana beto samba, Yandi kuwa ti Yandi nata lombilu na beto na Nzambi bonso Muvukisi. Ata beto zaba ve nki

kusamba, Yesu Yandi mosi ke sambila beto Nzambi. Yandi ke twadisa dibundu. Na ntangu ya lufwa, Yandi ke telama sambu na kuyamba beto. Matondo na yonso Yesu ke sala sambu na beto bubuyai!

Devoir sambu na Bakristo :

Yesu ke sadisa beto bakristo konso lumbu. Devoir mono ke pesa beno bakristo yo yai: Kuzitisa Yandi mingi ti kusosa kuzinga na kintwadi ti Yandi konso lumbu. Yai zola tuba nde beno ke yindula konso lumbu, “Nki ta pesa Yesu kiese?” ebuna beno ke sala yo.

Kubinga Bo ya me Yamba Yesu Ntete Ve :

Kansi nge, mbala ya nkaka nge me kuma mukristo ntete ve. Mbala ya nkaka nge me yindula nde, « Lumbu mosi, mono ta yamba Yesu, kansi bubuyai ve. » Kana nge me yamba Yesu ntete ve, Yandi ke sambila nge Nzambi ve. Yandi kele muvikisi to avokat na nge ve na ntwala ya Nzambi. Lumbu mosi, ntangu nge kufwa, Yesu ta telama ve sambu na kuyamba nge.

Kansi Nzambi zola kuyamba nge bonso mwana na Yandi. Nge fweti kaka balula ntima na nge, ebuna yamba Yesu Kristo bonso Mvulusi na nge. Nge yamba Yandi bubu, ebuna lumbu bonso, Yandi ta yamba nge na zulu! Kana nge zola solula mambu yai, to kana nge ke sosa lusadisus na mambu yai, na nima ya ecodim, kubasika ve, kansi kwisa kuvanda awa [*Moniteur, songa nki kisika bo ta vanda kana bo zola yamba Yesu.*]

===

NSUKA YA LESO 19

===

Leso 20. Revisio—Kubambuka diaka baverse ya kulunguka

Baverse 19 yonso ya bana me longuka na baleso yai

Kuyidika na ntwala :

Nge ke na mfunu ya bapapier 19, ti bavisuel ya baverse yai ya beto me tula na pake na nge. Konso visuel ya verse, benda yo na mpila nde kaka kitini ya verse ke monika. Sonika nsuka ya verse na papier ti markeur na mpila nde yo lenda monika mbote. Yidika yo na bandonga 3—

1. Baverse ya baleso 1-6
2. Baverse ya baleso 7-13
3. Baverse ya baleso 14-19

Nsaka ya revisio ya baverse

Yantika na ndonga ya baverse 1 (Baleso 1-6). Bana 6 telama na ntwala ya classe, kusimba bacarte ya baverse, kansi nsuka na yo ke monika ve. Bana 6 ya nkaka telama kusimba papier mosi ya ke songa nsuka ya konso verse, kansi bo yonso telama na ordre ve. Mbandu: Bo telama ve baleso 1-6, kansi mbala ya nkaka, Leso 2, Leso 6, Leso 1, Leso4, Leso 5, Leso 3.

Bana yonso tala carte ya ntete, ebuna na kimvuka bo tanga luyantiku ya verse yina. Na nima, bo fweti tala bapapier, ti bo sola nki papier ke manisa verse yina. Kana bo me sola yo mbote, bo yonso tanga verse yina, ebuna bana zole ya vandaka na carte ti papier ya verse yina, bo vanda.

Bana landa na verse ya zole, tii ntangu bo manisa baverse yonso.

Competitio ya baverse :

Kabisa bana na bandambu zole ti pesa bo zina bonso « Bana ya Kinshasa » ti « Bana ya bwala yai ». Bana ya kele na bacarte ti bapapier, bo telama, ti bo balula ordre na bo diaka.

1. Bana ya ndambu to ekipe mosi (mbandu Bana ya Kinshasa), bo sola muntu mosi kutanga verse ya ntete, ebuna bo meka kuvikisa yo ti papier ya ke manisa verse yina, sambu na kutanga verse ya mvimba. Kana yandi lenda sala yo, ekipe na yandi baka 1,000 points. (Mwana yina lenda tuba diaka ve.) Kana yandi lenda vukisa bitini zole ya verse ve, bana ya ekip ya zole (mbandu Bana ya Bwala yai), bo meka kusala kiteso mosi.

Bana landa tii bo me tanga baverse yonso.

2. Na nima, nge sola verse mosi na kati na baverse yonso. Bana ya ekipe ya ntete sola mwana mosi ya nkaka kutendula verse yina na bandinga na yandi mosi. Kana yandi lenda sala yo, ekipe na yandi baka 500 points, ti nge sola verse ya nkaka sambu na ekipe ya nkaka. Kana ve, ekipe ya zole sola mwana mosi kumeka kutendula yo.

Landa kusala mpidina ti kimvuka ya zole mpi kimvuka ya tatu ya bana. Bana ya me nunga dezia, bo lenda tuba diaka ve.

3. Kana nge ke longa bana ya me yela, ti kana bo kele na Bible, nge lenda yika kitini yai : Nge tuba reference to adresse ya verse mosi, ebuna bana sosa yo na kati ya Bible na bo. Mwana ya ntete kumona yo, yandi telama ti yantika kutanga. Kana yandi me mona verse yina mbote, ekipe na yandi baka 1,500 points.

Bana ya nunga, bo ta vanda bashampio, ti bana yonso ta tuba, « O yea, O yea, O yea ! sambu na bo. »

Leso 21. Revisio ya baleso

Nsaka ya revisio ya baleso :

Bangiufula yai ke katuka na baleso na beto yonso, na ordre ya beto me longa yo. Kabisa bana na bandonga to ekiye zole, bonso beto me sala na lesa me luta. Pesa bazina na ba-ekipe yina, to pesa bana nzila kusola bazina ya ekiye bo mosi.

Nge ta vanda na mfunu ya nsadisi ya ta tala mbote ntangu nge ke tanga kestio, sambu na kumona nani me tula diboko ntete. Kana mwana pesa mvutu ya mbote, ekiye na yandi baka 200 points. Kansi, kana mvutu ke mbote ve, to kana yandi nangula diboko kansi zaba kupesa mvutu ve, nge katula 200 points na ekiye na yandi.

Bangiufula (bakestio) yo yai:

1. Moyo ya Yesu yantikaka nki ntangu?
(Yandi me yantika ve, sambu yandi me zinga mvu ya mvu.)
2. Yesu bakaka mbotika na diboko ya nani ?
(Yoane baptiste)
3. Ntangu Yesu bakaka mbotika, ndinga katukaka na zulu, ebuna yo tubaka nki ?
(Yai kele Mwana na Mono ya luzolo)
4. Kaka na nima ya mbotika ya Yesu, Nzambi twadisaka Yandi wapi?
(Na sika ya zelo na zelo)
5. Nki salamaka kuna ?
(Satana mekaka Yesu.)
6. Yesu nungaka Satana nki mutindu ?
(Yandi vutulaka ndinga ya Nzambi.)
7. Yesu longaka balonguki na Yandi kusamba nani ?
(Tata na beto kele na zulu)
8. Yesu longaka nde beto fweti tuba bandinga mingi ntangu beto samba. Ee, to ve ?
(Ve. Mumpani ke samba mpidina, kansi beto samba bonso bo ve.)
9. Yesu longaka nde beto lombamba Nzambi kupesa beto madia ya konso lumbu. Ee, to ve ?
(Ee. Beto lombamba Nzambi bima beto ke na yo mfunu konso lumbu.)
10. Yesu longaka nde beto bumbamba bimvwama na beto wapi ?
(Na zulu.)
11. Sambu na nki kubumbamba bimvwama na zulu ?
(Kuna yo lenda bwa matadi ve, bamiyibi mpi lenda yiba yo ve.)

12. Sambu na kubelula muntu, Yesu fweti simba diboko na yandi kaka. Ee, to ve ?
(Ikele ve. Yesu mpi belulaka bantu kaka na ndinga na Yandi, Yandi mpi vandaka mwa-ntama ti muntu ya maladi ntangu Yandi salaka yo.)
13. Yesu basisaka bampeve ya mbi, kansi Yandi pesaka ve kiyeka kubasisa yo na balonguki na Yandi.
Ee to ve ?
(Ikele ve. Yesu pesaka balonguki na Yandi mpi kiyeka kubasisa bampeve ya mbi.)
14. Yesu vandaka na bamvula ikwa ntangu Yandi solulaka ti balongi na Temple, ti Yandi songaka nde Yandi zabaka, ti Yandi bakisaka ndinga ya Nzambi mbote-mbote ?
(Bamvula 12)
15. Yesu kwisaka kukatula Ndinga ya Nzambi ya Kuwakana ya Ntama, kutula na sika na yo Kuwakana ya Mpa. Ee to ve ?
(Ikele ve. Yesu kwisaka ve kukatula ata kitini mosi ya fioti ya Ndinga ya Nzambi, kansi sambu na kulungisa yo.)
16. Yesu longaka nde kaka bangindu ya nene ya Bible vandaka mfunu, kansi bamambu ya fioti, yo vandaka mfunu ve. Ee to ve ?
(Ikele ve. Konso kitini ya fioti kele mfunu na ndinga ya Nzambi.)
17. Sambu na nki bantwadisi yulaka Yesu bangiufula mingi ya mpasi?
(Sambu bo zolaka kukanga Yandi na bandinga na Yandi.)
18. Mbala mingi, Yesu pesaka bamvutu ya mayele, kansi kaka mbala mosi Yesu zabaka ve nki mvutu kupesa bo. Ee to Ve ?
(Ve. Konso ntangu Yesu pesaka mvutu ya mbote, ti bambeni monaka mpila ve kukanga Yesu na bandinga na Yandi.)
19. Yesu kutaka bantu kunata mvumbi ya muntu ya me fwa na sanduku na yandi. Yesu salaka nki ?
(Yandi songaka mvumbi yina kutelama, ebuna yandi telamaka na lufwa.)
20. Yesu longaka kingana nde mufwidi mosi vandaka kudila na zuzi konso lumbu sambu zuzi yina kusadisa yandi. Kingana yai ke longa nki ?
(Yo ke longa nde bantu bika ve kusamba, kansi bo samba ntangu yonso.)
21. Mbala ikwa Yesu bwaka na masumu ?
(Ata mbala mosi ve. Yandi salaka kaka mbote, ti Yandi pesaka Nzambi kiese ntangu yonso.)
22. Yesu kangaka mupepe nki ntangu ?
(Ntangu balonguki na Yandi vandaka ti Yandi na ntembo na zulu ya masa)
23. Yesu kotaka bwala Yeruzalemi na zulu ya nki mbisi ?
(Na zulu ya mpunda)
24. Yesu tubaka nde, kana bana kumisa Yandi ve, nki ta salama ?
(Matadi fweti boka to tuba.)

25. Mfumu Pilate zabaka nde Yesu me sala mbi ve, ebuna yandi yulaka bo nde, Mono pesa beno nani sambu yandi kwenda ?
(Barabasi, muntu ya mbi.)
26. Bo tubaka nki sambu na Yesu ?
(Kufwa Yandi kaka. Tula Yandi na zulu ya kulunsi.)
27. Na nima Yesu fwaka na zulu ya kulunsi, nani pesaka maziamu na yandi sambu bo kuzika Yandi ?
(Yozefi muntu ya Arimatea)
28. Bo salaka nki sambu muntu vanda na mpila kuyiba mvumbi ya Yesu ?
(Bo kangaka maziamu na Yandi ngolo ti tulaka basoda kuna sambu muntu kota yo ve.)
29. Na nima Yesu telamaka na lufwa, bantu ikwa monaka Yandi mbala mosi?
(Bantu 500 to kuluta yo.)
30. Songa mambu zole Yesu ke sala sambu na beto bubuyai.

[Moniteur, bana lenda tuba bima zole na kati ya bamvutu yai :]

- Yandi ke sambila beto Nzambi
- Yandi kele avocat sambu na beto
- Yandi kele Mfumu ya Banganga-Nzambi sambu na beto
- Yandi ke yala bawanzio
- Yandi kele Ntu ya Dibundu
- Yandi ke yamba beto bakristo na zulu ntangu beto kufwa.

31. Nani kele Ntu ya Dibundu bubuyai ?
(Yesu Kristo)

[Moniteur :] Ekipe ya me zwa bapointe ya kuluta, bo nunga. Bana kwenda mosi-mosi na ndonga sambu na kukembila bo bashampio. Bo yimba nde, « Bana ya _____, bo me nunga. Bana ya _____, bo ke ngolo na ndinga ya Nzambi. »

===NSUKA YA BALESO YONSO NA 'BETO YINDULA YESU'===

ATASIO, MONITEUR!

Beto na MCE me vanda na kiese kundefisa dibundu na nge baleso yai. Ntangu yai, nge me manisa kusadila yo, kansi bampangi ya mabundu ya nkaka mingi ke kinga kusadila yo. Ntangu nge vutula yo na Centre des Matériels ya MCE, nge ta sadisa bo, ti nge ta sadisa dibundu na nge mpi, sambu matériels ya mpa ke kinga nge. Merci mingi na comprehension na nge.

Centre des Matériels ya MCE kele bonso bibliothèque. Nge defa matériels, nge vutula yo, nge defa ya mpa. Kana bantu yonso sala mpidina, beno ta baka matériels ya mpa konso ntangu ya beno ke na yo mfunu. Merci mingi na collaboration na nge !